

portré Ozsvári Csabáról

SZERETTE AZ
EGYHÁZAT

SZERETTE AZ EGYHÁZAT

Portré Ozsvári Csabáról

SZERETTE AZ EGYHÁZAT

Portré Ozsvári Csabáról

Családok a Családért Egyesület
Óbudavár, 2016

Szerkesztette: Török Orsolya

Lektorálta:
dr. Sallainé Karikó Éva
Ugron Zoltán

Képek válogatása és grafika: Ozsváriné Ramocsai Imri
Borítóterv: Lőw Helga
Borítógrafika: Kisléghi Nagy Ádám
Hátlapfotó: Fábián Attila

Köszönet Ozsvári Csaba családjának és barátainak
a bizalomért és a készséges segítségért

Észrevételeiket, megosztandó élményeiket örömmel vesszük az
ozsvaricsaba@schoenstatt.hu címre.

ISBN 978-615-5490-08-8

Kiadja a Családok a Családért Egyesület
8272 Óbudavár, Kistelek u. 2.
www.schoenstatt.hu • iroda@schoenstatt.hu
Felelős kiadó: az Egyesület elnöke
Nyomdai előkészítés: Palásthy Bt. • www.PalasthyBt.hu
Nyomás: Vareg Nyomda • www.vareg.hu
Felelős vezető: Bernwallner Viktor

Tartalom

Előszó.....	7
A jó állandó szokássá váljon	11
Az istenkereső ember	15
Tisztában volt gyengeségeivel, és ettől volt erős (férj és családapa)	23
Mindig Istenbe kapaszkodva és mindig az Egyház közösségében (Csaba és az Egyház)	38
Tegyetek meg mindent, amit mond! (Csaba és Schönstatt lelkisége).....	58
Máriával Jézusért.....	77
„Feladatunk: Krisztus arcát rávésni a világra” (Templom, család, műhely)	79
A Te arcodat keresem, Uram (A pátyi kapu)	92
„Szolgállok” (Csaba és a Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend)	96
Ablak a mennyországra.....	98
A fonalat nem vágta el semmi (Csaba halála után).....	107
Ozsvári Csaba életrajza.....	111

Megemlékezések	115
Temetés	
Holnapy Dénes Márton	115
dr. Török Péter.....	119
Kisléghi Nagy Ádám.....	124
Pirók Péter	126
Farkasfalvy Dénes.....	128
Emléknep Óbudaváron	
Gertrúd-Mária nővér	129
A III.évfolyam tagjai.....	130
dr. Kránitz Mihály.....	138
Kisléghi Nagy Ádám.....	141
Kovács Gergely.....	147
Werner Philipps levele a 3. szövetségi évfolyamnak.....	153
Egyéb levelek, híradások	
Karl Josef Rauber bíboros érsek	155
dr. Dévay Attila	159
dr. Surján László	161
Dr. Sziládfy Zoltán	164
Magyarország Vatikáni Nagykövetségének blogja	167
A fényképek készítői.....	169

Előszó

Kedves Olvasó!

Miért jelenik meg egy olyan könyv Ozsvári Csabáról, ami az életével és a küldetésével foglalkozik?

Nincs sok más csodálatos édesapa és édesanya, akik – emberi szemmel nézve – túlságosan korán eltávoztak közülünk – mint Csaba –, és akiről érdemes lenne írni?

Nagyszerű lenne, ha könyv jelenne meg sok kedves halottunkról. Kentenich atya, a Schönstatt-mozgalom alapítója, kezdettől fogva efféle tettere buzdított:

„Célunk eléréséhez értékes szolgálatot tehet irodalmunk is... Jó lenne, ha még ennél is több életrajzunk lenne. Hiszen nemes személyekben nem szenvedünk hiányt. Összes közösségünkben és közösségünkben megajándékozott minket Isten velük, és a Szűzanya min-

Ozsvári Csaba munka közben

denütt szerfelett bölcs, hatalmas és jóságos nevelőnőnek bizonyult... Mindent meg kellene tenni, hogy ezeket minél előbb bevezessük.”¹

Istent kereső és Istenre találó

Csaba egyike a sok embernek, akik előttünk járnak. Ez a róla szóló könyv tanúságot szeretne tenni egy férjről, édesapáról, művésről, aki istenkeresőként és Istenre találóként élte mindennapjait. Bátorítani szeretne minket, hogy a magunk módján utánozzuk őt.

Fiatalként Csaba intenzív istenkereső volt.

„Nem emlékszem arra, hogy gyermekkoromban és fiatalkoromban bármiféle kapcsolatom lett volna Jézussal” – számol be Csaba. „Fiatalként körülbelül 16-18 évesen kezdtem el a hittel és Jézus Krisztussal foglalkozni.”

A katonaságnál töltött ideje alatt egy jó barátjával sokat beszélgetett az élet értelméről, Istenről és a világról. Mindketten rátaláltak Istenre: Csaba barátja az evangélikus egyházban találta meg az útját, Csaba pedig a katolikus egyházban és a Schönstatt-mozgalomban. Megkötötte az új szövetséget Istennel, aki ettől fogva meghatározta az életét. Krisztus vált élete középpontjává, az Istennel kötött szövetség számára élet- és munkaformává vált: ez a szövetség kultúrája.

„Eldöntöttem, hogy semmi mást nem akarok csinálni, csak az Istent szolgálni. Őt dicsőíteni a munkáimmal” – meséli Csaba a Talentum című televíziós sorozatban, ahol fiatal művészként bemutatták.

Istent megtalálni az Egyházban

Amikor 2005 nyarán először találkoztam Csabával Óbudaváron a magyar Schönstatt-központban egy családnapi hét alkalmával, a kis bejárati teraszon kezdtünk el beszélgetni. Az első kérdés, amit feltett nekem: Hogy állok én és a németek az éppen megválasztott német pápához, Joseph Ratzingerhez, azaz XVI. Benedekhez? Kiderült, hogy Csaba már régóta kötődött hozzá bensőleg, mivel az írásait szerette, tanulmányozta és ismerte. Csaba egyház iránti szeretete és min-

¹ J. Kantenich 1947. október 24., Körlevél a vezetőségnek

den szépség iránti érzéke találkozott a német pápa magatartásával és gondolkodásmódjával.

Istent megtalálni a szépségben

Csaba hivatása és szenvedélye a szépség volt, amiben Istent a legmélyebben megtalálta, és őt kifejezésre akarta juttatni. Ha egy kereszten dolgozott, fontos volt számára, hogy Jézus szép legyen, hogy az ő megsebzett testét és az arcát az embereknek szépségnek mutassa.

„Ha dolgozom, kérem Istent, hogy ő irányítsa a kalapácsomat, vagy a szerszámot, amit a kezemben fogok” – hangsúlyozta Csaba a *Talentum* című műsorban. „Hogy mennyire lesz jó, csak attól függ, én hiszek-e.” Így élt Csaba az Istennel kötött szövetségből a mindennapokban, és vált kultúrateremtő művésszé.

Istent megtalálni a gyengeség közepette

Amikor közösségének házaspárjai körében eszmecesterét folytatunk, mesélt édesapja haláláról. Megérintő volt, hogy a fiú hogyan tudta édesapját kísélni és a halálra felkészíteni. Csaba mélysége az ő csendes és időnként huncut természetében mindig erősen érezhető volt. Amikor Istennel és Máriával kapcsolatos mindennapos megtapasztalásainkról beszéltünk, mindig fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy tulajdonképpen mennyire gyengék vagyunk. Számomra ez egyértelmű jel volt, mennyire közel lehetett ő Istenhez. Megtapasztalta azt, amit az irgalmasság évében így fejezünk ki: „Irgalmas tekintetedtől újjászületek.” (Ez a Magyar Schönstatt-családmozgalom 2016-os jelmondata – a szerk.)

Évfolyama közös imádsága, amit a közösség Csabával és feleségével, Imrivel első alkalommal imádkozott el két órával az ő hirtelen bekövetkezett halála előtt, a Csaba által javasoltak szerint így kezdődik: „Gyengeségünk és méltatlanságunk tudatában állunk most eléd. Köszönjük, hogy felemeltél és meghívtál minket.”

Egy pecsét fentről

Amikor Csaba röviddel az ünnepi szentmise után, melyben feleségével és közösségi évfolyamának házaspárjaival szövetséget kötött az Éggel, hirtelen szívhalál következtében hirtelen és tragikusan távozott közülünk, mindannyian olyanok voltunk, mintha megbénultunk volna. Másnap összegyűltünk, és megkértem Tilmann atyát, a körünkben lévő papot, hogy egy jó ismerősnek írjon egy rövid köszöntést. Nagy csodálkozásomra Tilmann atya ezt jegyezte le:

*Kegyelembetörés! Ilyen még nem volt:
Az évfolyam szentelése után két órával meghal egyikük,
a vallásos művészet nagy alakja.
Az isteniben élünk.*

Hogy egy kegyelembetörést éltünk meg, azt abban a pillanatban még nem tudtam felfogni, csak később és lassan... Hogy ezt a kegyelembetörést utólag megérezzük, és hogy ez sokak számára forrássá válhasson, fontos célja ennek a könyvnek. Hálás köszönetem ezúton is azoknak, akik e kiadvány elkészüléséhez hozzájárultak. Követhetőség ezt még közösségünk kedves halottjairól szóló további életrajzok:

„Szükségünk van olyan férfiak és nők, gyermekek és fiatal lányok élettörténeteire, akik életüket valóban csodálatosan mély módon a szeretetszövetség (és a biankó felhatalmazás) szerint alakították. Ez örömdetes: Az eszményeink élnek, azok nemcsak papíron léteznek. Deo gratias!”²

Gertrúd-Mária Erhard nővér

² J. Kentenich 1940. október 19-20.

A jó állandó szokássá váljon

„Az Egyház történelmét folyamatosan átjárja az életszentség, tagjai közül megszámlálhatatlanul sokan élnek szent életet. Biztosan voltak és vannak szentek a saját családjukban, saját egyházközségükben is. Őket ünnepeljük Mindenszentek napján, hogy a Halottak napja látszólagos befejezettségét az ő példájuk tegye az örök boldogság ígéretével átláthatóvá és ez által elfogadhatóvá. Égi születésük után átalakul, de megmarad velük a kapcsolatunk, és ez segít felfedezni, átélni a halálon átívelő szeretetközösséget.

Szeretteink köréből kiemelkedő szent hozzátartozóinkat általában nem avatja boldoggá és szentté az Egyház. Egy alapvető dologgal ugyanis tisztában kell lennünk: a szentté avatás a Katolikus Egyházban minden személyes és közösségi vonatkozásával együtt lelkipásztori eszköz, ami azt jelenti, hogy nem földi jutalom vagy igazságtétel, nem kiérdemelhető, nem olyan, mint mondjuk a Világ Igaza cím vagy bármely rangos kitüntetés, akár a Nobel-díj. Senki nem lehet jogosult rá, mégoly jelentős érdemek alapján sem. Isten megszámlálhatatlan szentje közül – akiket közelről ismerhetünk –, csak azokat avatja hivatalosan is szentté az Egyház, akiknek a példáját a helyi főpásztor és a római pápa a közösség lelki gazdagodása szempontjából fontosnak tartja, és széles körben követésre méltónak ítéli. Röviden fogalmazva: az Egyházban mindenki hivatást kap az életszentségre, de nem mindenki hivatott arra, hogy az Egyház őt szentté avassa. [...] A szentté avatás lelkipásztori célja tehát kettős. Egyrészt követhető példát mutat vele az Egyház, és megőrzendő értéknek nyilvánítja az új szent lelki örökségét. Másrészt biztosítani kívánja, hogy megőrizzük vele a kapcsolatot, és a segítségével könnyebben átéljük az Isten és egymás iránti szeretetgyakorlás örömét és boldogságát.”³

3 Kovács Gergely: Vég nélkül – Szentavatás régen és ma, Szent István Társulat, Budapest, 2014., 15. o.

„Emberi alaptermészetünk lehetetlenné teszi, hogy minden erényt átlagon felüli mértékben gyakoroljunk, ezért a hősies erénygyakorlás azt jelenti, hogy a meglévő és Istentől belénk ültetett erényeinket úgy ápoljuk és gazdagítjuk, hogy a jó állandó szokássá váljon bennünk. Ez pedig már valós életcél lehet mindannyiunk számára.”⁴

A II. Vatikáni zsinat tanítása szerint „minden keresztény meghívást nyer az életszentségre, az állapotának megfelelő tökéletesség elérésére, és ez egyben a kötelessége is: teljes értékű keresztény élet és tökéletes szeretet. Ez az életszentség pedig a földi társadalomban is előmozdítja az emberhez méltóbb életmódot.”⁵

A szentekkel kapcsolatban van bennünk egyfajta távolságtartás. Vannak a bibliai háttérrel rendelkező, Jézus közvetlen körébe tartozók, akik személyes meghívása és jelenléte miatt hordozzák e kiváló címet. Előfordul, hogy az Ószövetség jelentős személyeit is a szentek sorában emlegetjük, mert a Megváltóhoz és a megváltás művéhez való közelségük, tevékeny közreműködésük kiemeli őket. Meg kell említeni az ősegyház híveinek a szóhasználatát, akik a keresztény közösségek élő tagjait is szenteknek nevezi. (Fil 1,1) Az első századok rengeteg vértanúja számára vérük volt a hitelesítő pecsét az életszentséget illetően. Bekerültek a mártírok és hitvallók kánonjába, hogy aztán a hívek életmintát találjanak bennük, és imádságukkal szolgálják a Mennyei Atyát.

A XII-XIII. század nagy szenteket termő időszak az egyház életében. A virágzó középkor szentjei között találunk királyokat és fejedelmeket. A szegénység tömeges megjelenése magával hozta a szolgáló Jézus képét felmutató keresztényeket is. Ennek a kornak a szentjei a békéltetés és irgalmas szeretet példái voltak. Szentség, ima, alázat, tudás és az irgalmas szeretet emberei ők, gyakran misztikus élményekkel. Ha a barokk kor szentjeit nézzük végig, úgy tűnhet, mintha a szentté válás csupán a szerzetesek, a belső rejtett életet élő szerzetesnők és papok kizárólagos ajándéka lett volna.

Testvéreink és kortársaink között is vannak szentek. Isten ma is felmutat olyan krisztusi embereket, akik talán nem jobbak vagy irgalmasabbak a kortársaiknál, de két területen kimagaslóan teljesítenek.

4 Kovács Gergely: Vég nélkül, 18. o.

5 Lumen Gentium 40, 42

Őrzik, és megnövelt módon adják tovább a hitet, valamint kitűnően működik az erkölcsi érzékük.⁶

„Nemde a szenteknek is ugyanolyan gyengéik voltak, mint nekünk? [...] Nekünk is naponta lehetőségünk van rá, hogy kisebb-nagyobb nehézségek legyőzésével akaratumkat megacélozzuk. Miért habozunk tehát, hogy nekikezdjünk jellemünk képzésének? Egyetlen dolog hiányzik még. Akarnunk kell, komolyan akarnunk. A szentek minden nap összeszedték magukat, és újrakezdték ezt az akarati tevékenységet. Nem mások ők, mint az ember kanonizált jó akarata.”⁷

Ozsvári Csaba csendes, dolgos, elkötelezett, tiszta élete, mély és szépséges istenhitéről tanúskodó munkái, és halálának különleges körülményei többünket arra indítottak, hogy megvizsgáljuk, a gondviselő Isten szándéka szerint talán Csaba is azok közé tartozik, akik életét az Egyház nyilvánossága elé akarja állítani. Keressük és kiemeljük azokat a vonásokat és erényeket, amelyekben Csaba példa lehet a számunkra, és segítség lehet a mi saját üdvösségünkért végzett munkánkban, küzdelmünkben. A vizsgálódás, kutakodás mellett kérjük az Olvasót, hogy imádkozzon velünk, hogy érzékeljük és követni tudjuk Isten iránymutatását ebben az ügyben.

Sokan tapasztaljuk a mindennapi életünk során, hogy napjainkban válságban van az apaság és anyaság. Egyre kevesebb fiatal vállalkozik a szülői feladatokra a mai Európában.

Sok családból hiányzik az apa. Rengeteg gyermek nő fel csonka családban.

A lélektani kutatások igazolják, és a hétköznapi tapasztalatok alapján érzékelhető, hogy az apahiány vagy a torz apakép megrendítheti a bizalmat a felnövekvő gyermekben általánosságban minden tekintélyben, az objektív igazság létében, a törvények életet védő jellegében.

Szomjazzuk a pozitív, felemelő és lelkesítő példákat.

Ozsvári Csaba szerette az Egyházat. A kisegyházat, az ecclesiolát is, ahogy Szent II. János Pál a családot nevezte, és a nagy Egyházat egyaránt. Családapaként és az Anyaszentegyház hívő és hitvalló tagjaként is példakép lehet a számunkra.

6 Várnai Péter nyomán, Adoremus, 2015. nov., XIV. évfolyam, 11. szám

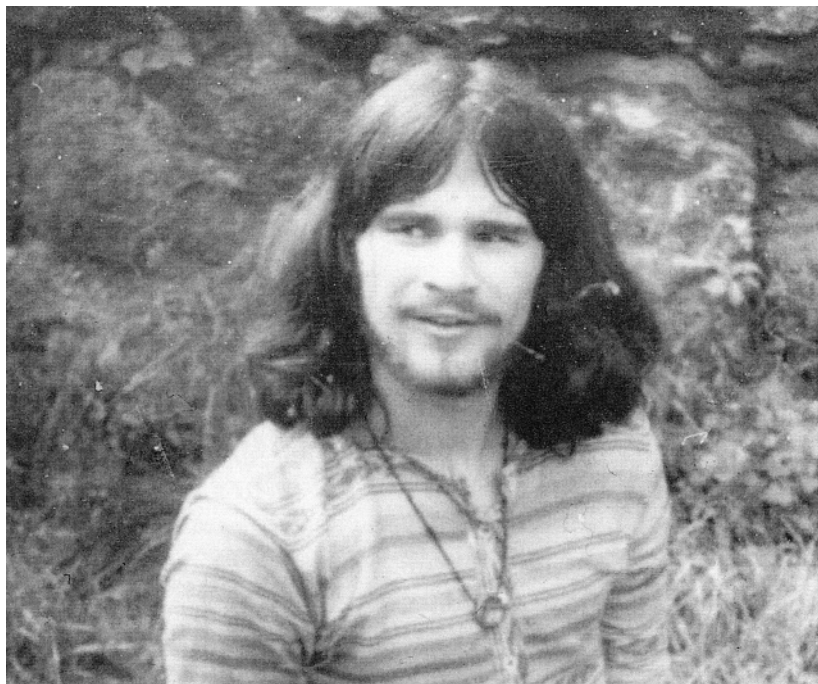
7 J. Kentenich

A Jóisten különleges akarata folytán sok halottja van már a magyar Schönstatt-családnak. Csaba kiemelése a sorból nem rangsorolást jelent, hanem egy lehetőség, hogy a Kentenich atya lelkiisége alapján élő családos ember célba jutott életét felmutassuk az Egyháznak. Az ő életének felmutatása a többi Krisztusban elhunytat is felemeli és felhívja a figyelmet az ő életáldozatukra is.

Az istenkereső ember

Ozsvári Csaba édesanyja Bérczy Beáta gyógyszerész, édesapja Ozsvári Sándor, csepeli öntőmunkásból lett az Iparművészeti Múzeum tárgymásoló műhelyének dolgozója. Húga, Beáta, külföldön él.

„Egy külvárosi munkáskerületben születtem és nőttem fel. Nagyobb ünnepeken elmentünk a szentmisékre, hittanóra is jártam a hatvanas évek végén, a hetvenes évek elején. Majd ez a kamaszkor elején megszakadt, és csak a kamaszkor végén, fiatal felnőttként kerültem újra kapcsolatba az egyházzal, ezen keresztül a hittel, a hiten keresztül pedig a Jóistennel.”⁸

Ozsvári Csaba 18 évesen, 1981-ben

8 Frigyesy Ágnes, 2002. június, JEL c. folyóirat

Egy riportban megkérdezték Csabától, hogyan lett ötvös. A rá jellemző szerénységgel és önironiával azt válaszolta: „Tizennégy éves korban az ember még nem is nagyon tudja, mi az ötvösművészet. Azt tudja, hogy mi a festészet, szobrászat. Én is erre a két szakra jelentkeztem a Művészeti Szakközépiskolában. De nem vettek fel, ezért harmadiknak az ötvös szakra vettek föl. Nem túl emelkedett ez a meghívás, de mégis örülök, hogy ötvös lettem. Nagyon sok olyan dologgal találkozhatok így, különösen a liturgikus művészet területén, amit más területen nem ismerhetnék meg.”⁹

Pogány Gábor Benő szobrászművész, egykori osztálytárs így emlékszik vissza: „Tizenöt évesen ismerkedtünk meg. Én, mivel szolnoki vagyok, kollégista voltam a Művészeti Szakközépiskola növendékeként. Csaba azon kevés budapesti osztálytársunk egyike volt, aki nem nézett le minket, vidékieket. Az ő nyitottsága tette lehetővé a barátságunkat. Elhívott magukhoz Kispestre. Az édesapjával, Sanyi báccsal is jó viszonyba kerültem. Mindig megetettek bennünket, és ez jó volt, mert tényleg mindig éhesek voltunk. Csaba egyszer elhívott a Józsefvárosi templomba szentmisére és utána filmvetítésre. Jézus életét néztük meg Zeffirelli rendezésében. Ő járt templomba, de erről nem nagyon beszéltünk. Mindketten kerestük az utunkat. Példaértékű, ahogy ő megtalálta az útját, és teljes harmóniába került az élete, az alkotói útja és az alkotásai. Egységet tudott építeni az élete (ebbe a családi élet is beletartozik) és az alkotásai között. Ha minden optimális az ember életében, akkor sem biztos, hogy sikerül megtalálnia ezt az egységet. Az élete és az, amit alkot koherens egész – oda-vissza. Ezt nevezik hitelességnek. Ezért komolyan meg kell küzdeni, ennek megvan az ára.

Egy időben elkezdtem sziklamászással foglalkozni, és Csaba is csatlakozott. Sokat kirándultam mindenfelé a budai hegyekben. Egy-szer két osztálytársunkkal együtt nekivágtunk a częstochowai zárándoklatnak vonattal és gyalog. 16 évesek voltunk.”

Az 1980-as években művészeti főiskolás, szobrász- és festőnövendékekből kialakult egy szűkebb baráti társaság, akik kirándulásokat,

⁹ Riport a Mária Rádióban, 2008. augusztus 14., Márkus Mária

Ozsvári Csaba az Iparművészeti Főiskolán 1985-ben

kulturális programokat szerveztek maguknak. A társaságból egyedül Csaba járt az Iparművészeti Főiskolára, a többiek a Képzőművészeti Főiskola növendékei voltak.

Toth Csaba festőművész, a baráti kör egyik tagja így emlékszik vissza: „A többiektől megkülönböztette az éhsége a transzcendenciára, többre, másra vágyott, mint amit a világ tudott adni. [...] Gyermekien tiszta tekintete, szinte duruzsolóan szelíd hangja, és szerénysége mindenki mástól megkülönböztette. Személyiségében nem volt semmi a „külső művészből”, inkább a befelé forduló és szemlélődő mesterember volt, aki mindent alárendelt a munkájának. [...] A diplomamunkája a csempeszkopácsi templomra készülő bronz kapuja volt. Én a szomszéd faluban éltem, ma is ott élek, így eljött hozzánk, és kerékpárral kerestük fel az Árpád-kori templom akkori plébánosát, hogy Csaba előadja neki a tervét. A diplomamunka témája nagyon szép álom és terv volt, de sajnos anakronizmust tartalmazott, egy kiemelten védett műemlékre akkor a Műemléki Felügyelőség nem engedélyezett felhelyezni egy ilyen bronzkaput, bármilyen szép is volt. Ezt a plébános tárgyilagosan közölte velünk. Csaba ötvösművészi pályája ezzel a munkával indult, igaz hogy főiskolai mesterének, Engelsz Józsefnek XX. századi, modern expresszionista formanyelve még érezhető ezen a monumentális művén, de már benne volt az a hihetetlen alázat, ami későbbi műveire annyira jellemző. Kicsit már a középkor művészet ideája is feldereng benne. A középkori csodálatos figurális absztrakció! Ráadásul mindez az istenhitnek alárendelve. Igazából ebben a munkájában találta meg azt, amit már korábban is keresett, de most érzete meg ennek varázsát, kegyelmi ajándékát.

Csaba a bronzkapu után más ember lett, mint előtte volt. Megérintette az istenszolgáló feladat nagysága, szépsége. Megtalálta az útját, fokozatosan levedlette belesulykolt modernségét, és helyette rátalált a középkori és a népvándorlás kori művészet rejtelmes világára, amelybe később szinte elvarázsolta magát. Dr. Ákos Géza, a Szent István Társulat Könyvkiadójának igazgatója sorra látta el megbízásokkal, melyek szebbnél szebb feladatok voltak számára. Hite minden újabb munkájával csak erősebb lett.”

*Csempeszkopácsi kapu (diplomamunka) Ozsvári Csaba, 1986-87.
A csempeszkopácsi Helytörténeti Múzeumban található*

Holnapi D. Márton, Csaba régi jó barátja, így ír róla: „Fájó volt Csabának, hogy a főiskolán semmi támogatottsága nem volt az egyházi munkának. A mestere is hülyének nézte, ő pedig nagyon határozottan érezte, hogy ez az ő iránya. Ákos Géza atyán keresztül került be az egyházi köztudatba. Eleinte az édesapja sem nagyon értékelte a munkáit. Ő öntő technikával dolgozott, Csaba kalapálós módszerét nem sokra becsülte. Egy időben Csaba úgy érezte, senki nem érti és értékeli.”

1981-ben Csabát elvitték a kötelező sorkatonai szolgálatra, ahol megismerkedett többek között Krähling Jánossal, akivel életre szóló barátságot kötöttek. Ő így emlékszik vissza: „1981 októberében ismerem meg Csabát, amikor kötelező előfelvételis katonai szolgálatunkat Zalaegerszegen töltöttük. Zalaegerszeg az akkori katonai doktrína szerint első lépcsős – vagyis háború esetén elsőként mozgósított – laktanya volt. Magashegyi kiképzésre vittek minket a Keszthely melletti Rezibe, ahol osztrák hegymászó felszereléssel és jégcsákányokkal gyakorlatoztunk, hogy védelmezni tudjuk szocialista hazánkat. Csabáról és még néhány társunkról kiderült, hogy értenek a hegymászáshoz, ezért ők lettek a demonstrátorok. Csaba nagyon ügyesen és fegyelmezetten elvégezte feladatát, amellyel tekintélyt vívott ki még a tisztek között is. Őt ez nem érdekelte annyira, szerény katonának ismertük meg, akiből reflektorsugárként áradt – már aki ezt észrevette – a káromkodás nélküli szerény beszéd. Ebben a közegben, a laktanya kiüresítő világában – amely egyúttal az emberismeretünket is bővítette – barátkoztunk össze Csabával. Hamar kiderítettük egymásról, hogy rejtegetünk magunknál Bibliát, amelyért ekkoriban súlyos fenyegetés járt.

A sorsunk úgy alakult, hogy a kötelező csaknem tizenkét hónap második felét egy rajban töltöttük el. A barátságok sokkal könnyebbé tették a sok érthetetlen parancs és a lehetetlen helyzet elviselését. Ehhez az időszakhoz kötődik a második kép. A Bakonyba mentünk terepgyakorlatra, ahol páncélosok közt mozogva kellett különféle feladatokat elvégezni. Mindenkiel ásattak egy löállást, amelyben fél napokat kellett fekvé eltölteni vagy máskor tankok közt mozogni. Csaba valahol elöl – parancsnoki titkárnak vagy hírvivőnek beosztva – feküdt a saját lövészárkában és olvasta a Bibliát. Ennek ott a páncé-

lozott járművek nagy robajjal járó, kisebb fákat többől kitépő mozgása közt hatalmas kontrasztja volt. Egy szóval: kereső emberek voltunk, és Isten megadta annak a lehetőségét, hogy mellettünk tudhattuk őt, amellyel a szolgálatot sokkal könnyebben elvégezhattük. Csaba egyszer lebukott a Bibliájával, de érdekes módon a parancsnok valahogy nem akarta ezért megbüntetni, és egy ordibálással meggyőzte önmagát, hogy ez elegendő büntetés. Csaba személye valamiféleképpen visszatartotta ettől.”

Krähling János, akkor építészhallgató volt, és Csabát leszerelésük után, 1984 körül, elvitte magával Hévízgyörökre. Ott egy régi, kápolna méretű, román kori, romos templomot állítottak helyre hozzáértő és elkötelezett építészhallgatók. Csaba lelkesen bekapcsolódott a munkába. Ez a munka nemcsak fizikai és szellemi építkezés volt, hanem Isten kegyelméből lelki is. A munka közben formálódott a fiatalok hitvatástudata. Mindegyikük megerősödött a maga küldetésében. Csaba a kis templom déli kapujára egy Szent Mártont ábrázoló reliefet is készített. A dombormű érdekessége, hogy a koldus, akire Szent Márton a köpenyét teríti, Krisztus sebeit viseli. Ezen kívül a szentségtartófülke ajtaját is ő díszítette. A munkálatokat Pálos Frigyes atya, művészettörténész, akkor hatvani plébános indította el és kísérte figyelemmel. Megkedvelte Csabát, és a későbbiek során számos alkalommal került vele munkakapcsolatba. Közös ismerősük, Félegyházi Károly fémműves iparművész, formatervező mutatta be őket egymásnak. Félegyházi Károly segítségét rendszeresen igénybe vette Csaba, ha egy-egy zárat, forgópántot kellett az ötvösmunkájához készíteni.

Pálos Frigyes atya: „Amikor Csaba végzett az Iparművészeti Főiskolán, mestere, Engelsz József úgy nyilatkozott, hogy »jelenleg két ötvös van Magyarországon. Én és Ozsvári Csaba«. A domborítás nagyon érdekes technikája az ötvösségnek. A fonákjáról, a baloldalaról, láthatatlanban kell megálmodni a munka eredményét. Ő a negatívumot csinálja, azonban ebből pozitív lesz, amit aztán cizellálni kell. Nagyon sok gondos utómunkát igényel. Az alapját az adja, amikor a fonákjáról kidomborítja az alakokat. Ehhez Csabának rendkívülien jó érzéke

volt. Az első pastoforium (az Oltáriszentség őrzésének helye) ajtó után szenvedélyesen a szakrális művészetet igényelte.”

Csaba hitét formálták az elkészített munkái, és elkészített munkáin nyomon lehet követni istenkapcsolatának változását is. Krähling János erről így ír: „...amikor megkért arra, hogy segítsék az előtanulmányokhoz anyagot találni, és készítsünk közösen egy az egyes makettet a csempe Szekopács román kori templom déli kapujáról, elámultam, hogy milyen bátorsággal, elhivatottsággal vág neki egy olyan témának, amely az akkori államszocializmus keretei közt megengedhetetlennek tűnt, s egyúttal felkiáltás volt a szakrális művészet megújítására.

Nagy bátorság kellett ehhez, és témavázlatát az Iparművészeti Főiskola nem könnyen fogadta be. Ma már tudjuk, hogy ez a kapu életre szóló hitvallás volt, egységbe fogja az életmű kisebb és nagyobb kapu-kompozícióit: a Hévízgyörkitől a pátyi templom hatalmas kompozíciójáig, amely nem készült ugyan el, de az alkotó hitvallása és művészete által közkinccsá tett evangéliuma a mienk marad. Csaba művéről – amely azután az ismert liturgikus tárgyak körében vált teljessé – az időtlenség kategóriája jut mindig eszembe: Krisztus-központú művészetét nem lehet stíluskategóriákba szorítani. A középkori magyar művészet ornamentumai, és a középkort idéző szimbolika világában szintén erről az önmagát a Teremtőnek átadó időtlenségről szól, a művészeti gesztusok és a tematika párhuzamai elvesztik önállóságukat Csaba eredeti és őszinte, hiteles művészi világában, amelyen ő maga is volt.”

Tisztában volt gyengeségeivel, és ettől volt erős (férj és családapa)

Feleségével, Ramocsai Imrivel, Tóth Csaba vasszécsényi festő-művész ismertette össze, aki Imri osztálytársa volt a Művészeti Szak-középiskolában és a Képzőművészeti Főiskolán is. Tóth Csaba így emlékszik vissza: „Imri istenszerető lelkialkatát, személyiségét jól ismertem. Azonban egy nagyon válságos élethelyzetbe került önhibáján kívül, ami megviselte. (Imrit elhagyta a férje, és egyedül maradt két kisgyermekkel.) Úgy éreztem, hogy ebben a helyzetben nagyon biztos támaszra van szüksége, és ekkor próbáltam megismertetni Csabával. Csaba is mindig egy Imrihez hasonló lelki támaszra, társra vágyott. A többi már a Gondviselés műve volt, házasságuk, csodálatosan szép családjuk.”

Csaba erről az időszakról azt mesélte, hogy nagyon megszerette a szolid, mély érzésű, csendes Imrit, de közösen elhatározták, hogy ha az Egyház nem mondja ki Imri korábbi házasságkötésének semmisségét, akkor nem kelnek egybe, hanem elválnak útjaik. Az Egyház iránti bizalom és engedelmesség megelőzte a legerősebb személyes vágyait is.

Holnapi D. Márton így emlékszik: „Csaba nagyon csendes volt és mindig mosolygott. Bölcs megfontoltsággal végezte a dolgait. Amikor beleszeretett Imribe, akkor ezt is nagyon komolyan vette, és tudta, mondta, hogy ki kell várnia az összes olyan lépést, amit az Egyház meghatároz.”

1990. június 9-én kötöttek házasságot. Egy barát, Schumicky András így ír: „Nagyon szerény, szűk körű esküvő volt, de sokan örültünk, hogy ez megvalósulhatott. Nekem sokat jelentett, hogy amíg nem voltak házasok, még egymás kezét sem fogták meg.”

„Nem nagycsaládban nőttem fel, de most nagycsaládban élek. Öt gyermekünk van, és egy unokánk. A nagylányom szintén az ötvössé-

Esküvői kép (Zugligeti Szent Család-templom, 1990)

get választotta, a fiaim nem érdeklődnek a művészet iránt, de azért rendes gyerekek, a kisebb lányoknál még nem lehet tudni, ők talán igen. A feleségem a Képzőművészeti Főiskolán végzett, de a gyerekek miatt nem tud sokat a művészettel foglalkozni. Segít nekem, tanácsokat ad, megnézi a rajzokat és sok jó meglátása van. Olyan utakra nem lépek, ami esetleg zsákutca, mert ő hamar felhívja erre a figyelmemet, hogy ne erre menjek, hanem amarra” – mesélte Csaba.¹⁰

Ozsváriné Ramocsai Imri meséli: „Nálunk sose mentek ideálisan a dolgok, de a vágyakozás mindig megvolt. A kezdeti időszakban sokat veszekedtünk, főleg én. Csaba sosem volt veszekedős. Kis dolgok miatt, így utólag nem is értem, hogyan lehet ilyen apróságokon vitatkozni. Őt olyasmik zavarták, mint például a rendetlenség. Örökös témánk volt ez. Kifogásolta vagy csak látszott rajta, hogy nem tetszik neki, én meg megbántódtam rajta, hogy egész nap itt teszek-veszek, ő pedig

¹⁰ Riport – Mária Rádió, 2008. augusztus 14.

hazajön és elégedetlen. Az évek során aztán belénk ivódtak az Óbudaváron hallottak, és kezdtünk megváltozni.”

Éjszaka addig nem tudott elaludni, amíg minden gyerek haza nem ért. Ha éjszaka későn kellett valamelyik gyerekért elmenni valahová, akkor minden ismerős gyereket hazavitt, akár a város különböző pontjaira. Nagyszívú ember volt. Mindig a békességre törekedett.

Szeretett reggel korábban kelni, szépen megteríteni a reggelihez. A lányokat sokszor leemelte a tetőtérből lejövő lépcsőről és az ölében vitte az asztalhoz.”

Imri, a legidősebb gyermek a családban, így ír: „Papa nagyon jó ember volt. Példaértékű, ahogy minket az öcsémel elfogadott. Igazi Szent József-i tett volt ez, bár nem vagyunk az édes gyermekei, minket olyan nagyon szeretett. Szent Józsefnek azért könnyebb dolga volt,

*Betlehemi jelenet (Kisléghi Nagy Ádám, 2000, Szombathelyi Székesegyház)
A képen Szent József modellje Ozsvári Csaba volt*

11 Óbudavár a magyarországi Schönstatt-lelkiség központja – a szerk.

mert ő egy jó gyermeket kapott az Istentől. Ez nem volt könnyű neki. Soha nem könnyű annak az embernek, aki nem a saját gyermekét neveli. Hirtelen haragú ember volt, de láttam rajta, hogy élete során egyre inkább tudatosan uralkodott magán, nagyon rendesen tudott velünk viselkedni, komoly erőfeszítéssel igyekezett apánk lenni. Bennünk nem volt ilyen erőfeszítés, hogy kisgyerekként jó »pótgyererek« legyünk. Főleg én nagyon tudtam hisztizni. Próbált nekünk mindig segíteni, minden helyzetben apaként viselkedett.

Amikor nehéz helyzetben voltam, akkor is ott állt mellettem. Ha a kisfiam beteg volt, ő vitt el minket éjszaka kórházba, és ha hívtam, akkor megszakítva a munkáját, akár délben is hazavitt minket az orvostól. Mama is sokat segített nekünk, így akkor otthon nélkülözték őt, és a Mama ezer más dolga is őrá hárult. Lelkileg is nagyon sokat segített, talán ez volt a legfontosabb. A kisfiamat is unokájaként kezelte. Olyan szép volt és hihetetlen, ahogy büszke volt rá. Nagyon ritka dolog ez. Nagy ajándék volt.

Családi kép 2015 elején

Felnőttként és ötvösként látom utólag, hogy milyen keményen dolgozott. Ötvösnek lenni, küzdeni a megélhetésért, a megrendeléseket várni, az anyagot beszerezni, sorban állni, tervezni nagyon komoly szellemi munka. Általában a tervezés a munka háromnegyed része, de az a technika, a cizellálás, amit ő alkalmazott, az a legnehezebb, ami még egyszer annyi energia. A cizellálás egy önemésztő technika, fizikailag is nehéz. Nincs javítási lehetőség, tehát nagyon pontosan kell dolgozni. Gyorsan és nagyon ügyesen dolgozott, hiába volt nagy keze, nagyon finom munkákat is meg tudott oldani. Precíz volt, és mindig rend volt körülötte. A műveiben mindig lélek volt, gondolat és valami játékosság, kreativitás.

Ezzel együtt számomra nagyon fájdalmasan nem volt elismert, sőt elhallgatott volt a magyar ötvösség körében. Rendkívüli tehetségnek tartom.”

Áron fia így ír: „Egészen kisgyerekkoromban kaptam a Papától egy Szentírást. Már akkor is nagyon sokat jelentett ez nekem, amikor még ő is köztünk volt, de most még többet. Amikor tizenéves voltam, őszintén mesélt nekem az ő kereső útjáról, hogyan fedezte fel az életében Istent. Akkor beszélt erről, amikor én is tele voltam kérdésekkel. Elmesélte, hogy megfordult benne, hogy protestáns (református) lelkész legyen, de aztán felismerte, hogy a katolikus Egyház számára a legkedvesebb. A sok bizonytalanság közepette mind a tőle kapott Szentírás, mind az általa elmondottak fix pontot jelentettek nekem. Az ő általa elmondottak számomra könnyen átélhetőek voltak.

Ennek előzménye, hogy a saját gyerekkorának világába is be tudott engem vezetni. Megmutatta, hogy milyen autógyűjteménye volt, aztán föl vitt Kispesten a kisház padlásra, és mondta, hogy ott nyugodtan keresgéljek, kutassak, és így tárult minden elém az ő gyerekkorából. Bármit megnézhettem. Egyszer csak elővett egy „igazi” indiántérképet is. Számomra egy varázslatos világ nyílt ki. Ennek folytatása volt, hogy amikor kirándulni mentünk az unokatestvérekkel, akkor ő találta ki, hogy mi vagyunk a dragonyos katonák. Nekem így megadott az életben, hogy az apukám a játékos dolgokat is segített átélni. Kedves emlékem az is, ahogy a saját családjába bevezetett. Bea nagyfi mindig kedvesen főzött ránk, megettetett, vendégül látott, néha még

zsebpénzt is kaptam tőle. Sanyi papával általában kártyáztam. Tőle tanultam meg a „sikanőz” (páros pasziánsz) nevű játékot. Sokszor pedig a műhelyében fúrtunk, faragtunk. Szerettem Kispestre menni. A műhely is külön világ, jellegzetes szag, különleges eszközök, szerszámok, fémgörgács. Egymás mellett állt a két kis műhely, egyik a Sanyi papáé, másik az övé. Papa nagyon szerette a kutyákat, Kispesten mindig tartottak kutyát.

Minden reggel megterített otthon a családnak, és készített nekünk „beleaprítóst”. Tejbe, vagy kakaóba kifli, ennél nincs finomabb! Főzni is jól tudott. A foci volt a kedvenc sportja. Közös nyaralás, vagy óbudavári együttlétek alkalmával mindig ő volt a közös focik mozgatórugója. Többször jártunk vele horgászni is.

Jó humora volt, sokat nevettünk együtt. A vidám dolgokat úgy tudta átélni, hogy az rám átragadt.

Nagy jelentősége van a számomra, ahogy elfogadta édesanyámat két gyermekkel, aki nem a saját gyermeke, és így alapított családot. Még sok mindent nem látok át, de úgy gondolom, hogy ez egy hatalmas áldozatvállalás volt a részéről. Papa sok kedves, nagylelkű gesztust tett felénk. Sok áldozatot hozott értünk, és mindig felül tudott emelkedni az otthoni viszályokon.

Ha ő nem tűnik fel az életünkben, akkor biztos vagyok benne, hogy nem lennék az, aki vagyok. Ő állított pályára engem.

Mi egy család vagyunk, sose merült ez fel máshogy, és ez nagyban a Papán múlt. Egyenlően bántak velünk, nem volt különbségtétel a testvérek között.

Emlékszem, ha hazahozta egy-egy munkáját. Minden műve egyedi volt, és az alkotások közvetítő szerepére koncentrált, mivel ezek liturgikus tárgyak. Sosem dicsérte önmagát. Nagy ajándék volt, hogy ilyen műtárgyakat láthattam közelről. Volt, hogy egy egész estémet azzal töltöttem, hogy a nappaliban az asztalon lévő alkotást néztem. Rám legnagyobb hatással egy Brüsszelbe készült tabernákulum volt. A frigyládára emlékeztetett, de nem az alakja, hanem a kisugárzása miatt. Finom és precíz munka volt. Nem csak az emberi oldala nagy teljesítmény, valami különleges volt benne.

Sokszor álmodom vele. Beszélgetünk és megölel engem. Nekem az hiányzik nagyon, hogy megbeszéljem vele, ha bizonytalan vagyok valamiben. Álmomban ez megtörténik.

Szép élmény számomra a Papa és a Mama kapcsolata. Ebben a Schönstattnak nyilvánvalóan kiemelkedő szerepe van. Schönstatt az, ami őket teljesen összekovácsolta. Olyan szeretettel, meg-megújuló, vagy állandó (ezt nem tudom) szerelemmel fordultak egymáshoz. Persze minden kapcsolatban vannak konfliktusok, ez természetes is. Az a feladat, hogy ezeken túljusson a pár. Azt éreztem velük kapcsolatban, hogy két felnőtt ember, aki régóta együtt van, és nemcsak szeretik egymást, hanem szerelmesek egymásba. A szülő elvesztésénél talán csak az ilyen szerelem elvesztése lehet fájdalmasabb. Mama sokat sírt, de két lábon tudott maradni Papa halála után. Összetartotta a családot, és a gyakorlati életben komoly változtatásokat kellett véghezvinnie.

A saját házasságomban majd szeretném valahogy így kezelni a kapcsolatomat.

Mindenkit rövid időn belül felnőtté változtatott ez a haláleset a családban. Nagyon hiányzik, hogy nem látjuk az ő örömét. Érzem sokszor, hogy büszke ránk és elégedett, de hiányzik, hogy ezt nem tapasztalhatjuk meg. Nem voltam könnyű kamasz, voltak veszekedéseink, vitáink, de mindig benne volt az a vita mélyén, hogy ő vállalta, hogy belőlem embert farag, és hogy ezért ő mindent megtesz. Nagyon bírom benne, hogy ha most rám néz, vagy ránk, akkor elégedett.

Micsoda életvidámság sugárzott belőle, pl. ha Kisléghi Nagy Ádáméknál vendégeskedtünk! A művészetet a legnemesebb értelmében művelték mindketten. Különleges ajándék volt megtapasztalni ezt a földtől kicsit elrugaskodott, vidám világlátást. Más nem is esik jól, csak az ilyen együttlétek átélése. Pozitív emlék és lendületet adó erő ez számomra.

Papa nagyon mély lelki életet élt, több mélyen szántó elmélkedése, írása maradt ránk. Fiatalkorában erőteljesen vonzódott a filozófiához, a teológiához. Ő nagyon sok mindent (lelki és tárgyi tudást) meg tudna osztani velem most is, amihez én nem „férek” hozzá. A közös családi imádságok, vagy az, ahogy ő tudott Istenről, teológiai kérdésekről beszélgetni, vagy ahogy az alkotásain keresztül meg tudott fo-

galmazni igazságokat, és ahogy imádkozott, az mind példa és segítség volt nekünk. Ahogy a templomban viselkedett, az nekem mindig azt mutatta, hogy ez neki mennyire fontos. Szerényen és természetesen tudta közvetíteni ezeket az üzeneteket felénk. Milyen jó lenne, ha ebből heti dózisokat kaphatnék most is... Teológiailag tájékozott volt, tudta a miérteket is, de ahogy megélte, az nagyon őszinte volt és nem volt benne semmi barokkos sallang.”

Csabi fia pedig így gondol vissza: „Nekem nagyon fájt, hogy az esküvőmn (2015 nyarán – a szerk.) nem tudott ott lenni. Fájt, hogy nem látom az örömét. Nagyon megmaradt az utolsó találkozásunk emléke. Óbudavárról a családnapokról elvitt a vonathoz Zánkára, mert egy evezős túrára mentem. Kiszállt a kocsiból, megölelt, pusziváltás. Ilyen sose szokott lenni. Mintha megérezte volna, hogy utoljára találkozunk. Többször jártunk vele Olaszországban. Ha munkáját vitte ki, valaki vele mehetett a családból, de csak nyaralni is voltunk.

Olaszországban száz meg ezer templomot megnéztünk. Akkor ez katasztrófaélmény volt számomra. Most jutottam el oda, hogy ha eljutok ilyen helyre, akkor vágyom rá, hogy menjünk be, nézzük meg. Nagyon sokat tudott mesélni a művészekről is, az alkotásokról is, az érdekességekről is. Kialakított bennünk egy igényt. Múzeumokba is jártunk. Mindig ötszemélyes kocsink volt, így az egész család sosem tudott együtt menni, mert nem fért be mindenki. Így mindig valaki kimaradt, de mindenkire sor került. Az utolsó években sikerült egy nagyobb autót venni. A rossz kocsik árnyként végigkísérték az életét. Az egyiket ellopták, a másik mindig lerobbant, a harmadiknál el kellett mondani egy rózsafüzért, hogy elinduljon.

A Papában volt egy „eminens ministráns hajlam”. Mikor részt vetünk a csíksomlyói búcsún, tűzött a nap, negyven fok kánikula, mindenki kereste az árnyékot, leült, elhevert, ő pedig állt a vasalt fehér ingjében, tartotta a kezében a könyvet, mert követni akarta a szöveget, mivel nem lehetett jól érteni.

Óbudaváron lehetett késni innen-onnan, de a miséről soha. Ha késtünk, látszott, hogy majd szétrobban. Beült az első sorba, hogy ne lássa, hogy mások hátul mit csinálnak, vagy hangoskodnak a misén, a misén!

Amikor a hitemről kérdeznak engem, azokat mondom, amiket tőle hallottam, de olyan jó volna még kérdezni tőle. Egyházi személyről rosszat nem lehetett előtte mondani. Ha valakit szidtak, akkor elment onnan, nem akart bekapcsolódni. Pedig neki is néha megkeserítették az életét a nehéz „ügyfelek”. Az Isten felkentjéről mi ne mondjunk rosszat: ehhez ragaszkodott. Ha gond van, akkor imádkozzunk érte, és ne terjesszünk róla rosszat.

Sosem értettem, miért hallgatja a középkori zenéket, miért kel-
lenek a komoly hifi-berendezések. Most pedig, ha nagyon fáradt
vagyok, bekapcsolom a Papa valamelyik lemezét, és teljesen meg-
nyugtat. Sokszor egy fárasztó nap után leült, és fülhallgatóval, mert a
család nem volt erre nyitott, hallgatta a kedvenc zenéit.

Mielőtt megkértem a feleségem kezét, nekem nagy probléma volt,
hogy nem tudtam Papával erről beszélni. De úgy éreztem, hogy vala-
kit elvettek tőlem, de valakit pedig visszakaptam. Ő „kilépett”, de ez
volt az ára, hogy valaki mást viszont kaptam. Mintha azért kaptam vol-
na meg a feleségemet, mert a Papát elvesztettem.

Ozsvári Csaba a csíksomlyói búcsún (2008)

Gondoskodott az édesapjáról az utolsó időkig, látogatta. A végén már úgy kellett gondozni, mint egy kisgyereket.

Halála után nővérem kislánya, a kis Ágoston jelenléte és gondolkodása sokat segített nekünk a gyászban. Éretten gondolkodott, nem szomorkodott. Azt mondta, hogy a Papa jó helyen van, és nem kell sírni. Valóban, a sírással csak magunkat sajnáljuk. Ő jó helyen van.

Papa soha sem beszélt csúnyán, nem káromkodott. Ez az én egyik örökségem, én is így teszek, és ezzel egyedül vagyok a munkahelyemen.

Nagy csalódás lehetett neki, hogy bennem nincs semmi alkotói hajlam. Néha szóba került, hogy ki az a családból, aki esetleg mellette betanul, átveszi a műhelyt.”

Ilka lánya emlékei: „Esténként sokszor felolvasott nekünk. A Winnetou különösen emlékezetes volt. Winnetou húgát Nso Csinek hívták, és abban az időben engem is sokszor így szólított. Ezek nagyon mély emlékek. Talán ez ültette el bennem a „rézbőrűek” iránti szeretetet. (Ilka családsegítőként dolgozik Budapest VIII. kerületében – a szerk.)

Ha a Papa fürdetett minket, az is egy játék volt. A nyakába ugrotunk, ha hazajött. Sokszor jártunk Olaszországban, a munkája miatt is, de azért is, mert nagyon szerette. Szép emlék, ahogy átléptük a háttárat, az autóban olasz slágereket hallgattunk.

Este lefekvéskor indult a „papabusz”, fel lehetett csimpaszkodni a háttára, és elvitt minket az ágyunkba.

Nekem az is jó emlék, hogy bár sok olyan helyre mentünk, ami neki fontos volt (múzeumok, templomok), de elmentünk sokszor síelni is, pedig ő nem tudott vagy nem szeretett síelni, mégis meghozta ezt az áldozatot. Rozikával elcsúszkált a kispályán, de boldogan integetett nekünk.

Amikor elkísérte az osztályunkat evezős túrára, akkor derült ki számomra, hogy valamikor evezett is. Sőt műkorcsolyázott is. Mindenki mást örökölt tőle. Van, aki a rendmániáját. Így könnyebb nekem elfogadni, mert őrá emlékeztet.

Fontos emlékem a Papa szerénysége. Nem volt álszerény. Sokszor bújtt el, ha az ő nevét mondták valamilyen ünnepségen. Más művé-

szekekről teljes odaadással, lelkesedéssel beszélt. Nem szeretett előadni sem.

Hazahozta a missziós keresztet, otthon kiraktuk a nappaliban, mint egy puzzle-t.

Megváltoztatta az életét a családja miatt. Más közegben nőtt fel, mint ahogy mi éltünk. Amikor én megszülettem, akkor tette le a cigarettát.

Emlékszem, amikor az édesapja, Sanyi papa meghalt, akkor sírt, és mondta, hogy ez teljesen normális, hogy férfiként is sírhat, mert az édesapja meghalt. Sanyi papa urnáját végigvitte a műhelyében, így együtt voltak, »megbeszélték« a múltat. Papa azt is mondta, hogy akkor érezte, hogy igazán felnőtt, amikor elveszítette az édesapját.

Mama nagy ajándékot kapott, áldást, hogy sírás nélkül tud a Papáról beszélni, pedig senki nem állt hozzá olyan közel, mint ő.

Mama tud humorral és élőként beszélni a Papáról. Az életet humorral nézni és ezzel a Papáról tényleg hitelesen beszél.

Papa a lelki dolgokra nagy hangsúlyt helyezett, de ugyanúgy a nagyon emberi oldal, a jó étel, a jó bor is szorosan hozzátartoztak az életéhez. Teljes egyensúlyban volt nála a két oldal.

A lelki szegénységről a Papa jut eszembe. A betlehemi jászol szegénysége, szerénysége. Nagyon tiszta, egyszerű hite volt. Nem voltak saját magyarázatok, hogy így meg úgy, ő azt vallotta, amit az Egyház mond. Ehhez nagyon ragaszkodott. Nagyon mélyen hitt, de nem bo nyolította túl a dolgokat.

Életemben egyszer hallottam őt rondán beszélni. Egyszer az autópályán utaztunk, ő vezetett. Mi hátul iszonyatosan veszekedtünk. Már nagyon ideges lehetett, mert félreállt az autóval és akkor ránk kiabált. Utána teljesen összeomlott. „Megyünk győnni!” Tényleg mentünk is. Nagyon bántotta, hogy ilyet mondott, ráadásul a gyerekei előtt.

Én is éreztem, hogy a Papa reménykedik, hogy hátha ötvös leszek, vagy apáca, vagy ötvös-apáca. Ez lett volna a legjobb kombináció. Tudta kezelni, hogy mi nem illettünk az elképzeléseihez.”

Rozi lánya így emlékezik: „Esténként volt családi ima. Az óvodában tanultam egy kis imát, ez nagyon tetszett neki, és mindig velem együtt mondta. Sokszor ültem az ölében, ha otthon zenét hallgatott, vagy

ha misén voltunk. Az összekulcsolt kezével játszottam. Az volt a barlang, és abból jártak ki-be az állatok. Sokszor ugrottunk a lépcsőről az ölébe. Ha reggel vitt minket iskolába, elmondtuk a reggeli imát, meg a Miatyánkot a kocsiban. Voltak viták, hogy mi értelme ennek a sok monoton imának, de azért mindig elmondtuk. Nagyon szerette, ha én fuvoláztam. Egyszer egy hétvégi napon elvitt az édesanyjához, hogy én ébresszem fuvolaszóval, pedig akkor még nagyon kevésbé tudtam fuvolázni. A nagymama úgy csinált, mintha örült volna.

Ha imádkozom, akkor mindig őhöz is fordulok esténként. Én úgy képezem, hogy fönt van a mennyben és most is »ötvösködik«, csak most semmi fárasztó nincs benne. Sokszor álmodom vele, van, hogy csak meglátogat minket.”

Csaba és Rozi (2007)

Özv. Ramocsai Istvánné, Imri néni, Csaba anyósának emlékei: „Nagyon sok fájdalom érte az életben. A megaláztatások voltak az egyik kategória. Szívét-lelkét beleadta a munkába. A művészvilág tudomást sem vett róla. Nem beszélt erről. Egyre szebb és lélekben gazdagabb munkákat készített. Az inspirálta, hogy a Jóistennek adja ezeket, neki ajánlja fel.

A másik, hogy nem volt mintacsalád, itt is voltak nézeteltérések. »Mit csináljak ezzel a gyerekekkel?« stb. Ha a nagyobb gyerekek nem az egyházi előírások szerint éltek, cselekedtek, ez nagy fájdalommal töltötte el. Ezt érezte, néha túlságosan is, de utólag nagyon megbánta, ha szeretetlen volt.

A szüleivel kapcsolatban is volt keserősége. Egyszer itt volt látogatóban Tilmann atya. Imádkoztunk együtt, és Csaba azért könyörgött, hogy az édesanyja legyen megértő szeretettel az édesapja iránt. Édesapját is ő látta el az utolsó időben, és közben csinálta a csodálatosabbnál csodálatosabb munkákat. Nagyon jó ember volt. Engem, mint anyósát szeretett, tisztelt. Mondhatom, jó barátságban voltunk. A tanácsomat is kérte, például a gyereknevelésben.

Pontos ember volt. Nagyon tudta magát türtőztetni, valósággal beleizzadt, mikor a család csak lazán készülgetett. Rendkívül szerény ember volt. Nem alakoskodásból. Nagyon törekedett a békességre. Kicsit szerette volna pedánsabbnak, talán magához jobban illőnek a külső-belső környezetét.

Az utolsó éveiben egy olyan autót tudott venni hitelre, amibe mindannyian befértek, de alig tudta törleszteni a kölcsönt. Még halála után is fordulok hozzá egyes ügyekben: »Csaba, Te jó helyen vagy és ráérsz, segíts!«

Ramocsai Balázs, Csaba egyik sógora: „Nem próbálta magát rendkívülinek beállítani sem mások, sem maga előtt. A mindennapjaiban ugyanazok a kísértések érték nap mint nap, mint bárki másét, és sokszor tényleg nehéz problémák terhelték az életét, mint akárki másnak. Szeretett jókat enni, de utálta, hogy jönnek fel rá a plusz kilók.

Szenvedélye volt a zene. Sok lemezt vett, és nagyon szerette hallgatni őket. Sokszor több előadótól is meg volt a lemeze ugyanabból a zenéből, viszont zavarta, hogy nem nagyon tud ennek határt szabni,

vagy nem azon a szinten, ahol ezzel igazán egyetértett volna önmagával.

Miközben a művészetében rendkívül ügyes volt, a napi gyakorlati ügyekben kicsit ügyetlen. Ha a lakásban kellett valamit javítani, felújni, ez sokszor meghaladta az erejét. Én voltam az, akihez gyakran fordult, ha segítség kellett, ha gyakorlati tanácsra volt szüksége.

Mindezeket azért írtam le, mert mindezek miatt volt számomra nagyon közeli, hiteles, nagyon szerethető ember, mert merte önmagának bevallani, és mással láttatni a gyengeségeit. A jó dolgoknak tudott örülni, tudta élvezni is az életet. Más örömének is tudott örülni. Ha visszagondolok rá, valójában amikor vele voltam, mindig jó érzés-

Csaba feleségével, Imrivel (2008)

sel töltött el, nem volt igazán lényeges, hogy miről beszéltünk, a pusztá jelenléte, tevés-vevése egyfajta örömmel töltött el engem is.

Én voltam az, akihez gyakran fordult, ha segítség kellett, gyakorlati tanács. Szerettem vele nagyokat beszélgetni, a kételyeit is meg merte osztani, abban is hiteles volt.

Csabát alapvetően a hite, a hitért folytatott küzdelme, a jó szándéka vezette. Másról rosszat nem mondott, másnak rosszat nem kívánt. Megértő volt. Tisztában volt gyengeségeivel, és ettől volt erős.”

Csaba élénken érdeklődött a közéleti ügyek iránt, és ezt ki is fejezte. A nemzeti ünnepeken kitűzte a házra a magyar lobogót, és az Ozsvári család minden évben részt vett valamilyen állami vagy iskolai megemlékezésen. A rendszerváltozás után alapító tagja volt a kispes-ti KDNP szervezetének. Részt vett a Parlament előtti tüntetéseken a baloldali kormányok idején, de a rendszerváltozás előtt is például az erdélyi falurombolások ellen tiltakozva. Az augusztus 20-i Szent Jobb körmenet is szívügye volt, de nem a külsőségek miatt, hanem ezt is nagy magyar keresztény ünnepnek tartotta, ahol lehetőségünk van együtt imádkozni hazánkért, és egy kis „budapesti Csíksomlyó” él-ménnyel lehetünk gazdagabbak.

Mindig Istenbe kapaszkodva és mindig az Egyház közösségében (Csaba és az Egyház)

Ozsvári Csaba legerősebb jellemvonása az az erős, és akadályt nem ismerő istenkeresés, amely egész életét végigkísérte. Fiatalkori kereső időszak után talált a Katolikus Egyházra.

Ő írja magáról: „Nem mondhatom, hogy elhamarkodottan lettem keresztény. Nemrég a hittanórán beszéltünk erről a plébános úrral. Pál apostol a korinthusiakhoz írt levelében írja: Nehogy elhamarkodottan legyetek kereszténnyé!”¹²

Teljes bizalommal fordult az Egyházhoz. Onnantól kezdve, hogy elkötelezett tagjának tekintette magát, csak az Egyház tanításában kereste Istent, és folytonos olvasással, tanulással el is mélyedt benne. Hányan vagyunk, akik inkább a kérdéseinkhez ragaszkodunk, ahelyett, hogy az Egyház tanításában, imádságban valódi választ akar-nánk találni!

Kedvenc teológiai olvas-mányai közé tartoztak Joseph Ratzinger bíboros, a későbbi XVI. Benedek pápa könyvei. A Názáreti Jézus címűt rojtosra olvasta, ceruzával aláhúzo-gatta, megjelölte a számára legfontosabb részeket. De ugyanígy A föld sója, és az Isten a szeretet című írásait is nagy alaposággal dolgozta fel.

*XVI. Benedek pápa
az Ozsvári Csaba által készített
miskönyvvel*

¹² Frigyesy Ágnes interjúja, 2002

„Biztonságot ad az egyház közössége. Ha az ember benne él a liturgiában és együtt ünnepel az egyházzal – különösen nagyobb ünnepeken érezhető mindez –, biztonságot ad akkor is, ott tart Isten közelében, ha a személyes hitem meginog. Nem hiszek azoknak, akik az egyház keretein kívül tartanak stabil kapcsolatot az Istennel.”¹³ Az Egyháznak nemcsak a tanítását, hanem a közösségi megtartó erejét is nagyra értékelte.

Csaba egy kézírata:

„Az Egyház és az ember hivatása

Az emberi személy méltósága:

Az ember »Isten képmására« van teremtve és képes arra, hogy megismerje és szeresse Teremtőjét, s ezáltal kiemelkedik a többi teremtmény közül. Isten jónak alkotta az embert, aki azonban már történetének kezdetén szemben állt Istennel és nélküle akart élni. Az ember meghasonlott önmagával, s így élete, akár egyéni, akár közösségi élete drámai küzdelem a jó és a rossz, a világosság és a sötétség között.

E drámai harc során az ember újra és újra felismeri önmagában azt a mély benső világot, ahol Isten van jelen és az ember dönt saját sorsa felől Isten színe előtt.

Az ember az isteni értelem fényének részese, bár a bűn következtében értelme elhomályosult és gyengének bizonyul, de a Szentlélek ajándékeként eljuthat a láthatókon keresztül a láthatatlanokig. Szemlélheti Isten titokzatos testét és gyönyörködhet benne.

Mert Isten az ő tervét a lélek mélyére írta. Az ember tudata mélyén olyan törvénnyel találkozik, melyet Isten szabott számára. Egyértelműen hangzik a törvény: szeresd és tedd a jót és kerüld a rosszat.

A lelkiismeret az egyén legrajtettebb kincse, az ember szentélye, ahol egyedül lehet Istennel. Nagy kincse ez az embernek. A meghasonlottság vakká teheti a lelkiismeretet, ami így megszokja a bűnt, s

¹³ Frigyesy Ágnes interjúja, 2002

Brüsszeli tabernákulum, Ozsvári Csaba, 2004, brüsszeli Nunciatura

léteznek olyan tévutak, melyekből nincs visszatérés Isten segítő szándékának elfogadása nélkül.

Az ember mindig szabadon dönthet az isteni törvény elfogadása vagy elutasítása felől.

A halál pillanata lehet az, amikor az ember elháríthatatlanul szembesül Istennel és önmagával, életével és sorsával, Istenétől való eltávolodásának drámájával. Az embernek nincs hatalma a halál fölött. A halál fölötti győzelmet a Feltámadt Jézus Krisztus szerezte meg, s halálával megszabadította az embert a haláltól. És ezen a világon egyedül az Egyház lépi át azt a határt, amelyik az ember számára áttörhetetlen, ti. a halált. Mert az Egyház tagjai – ha holtak, ha élők – együtt vannak abban a létben, amely mindnyájunknak Krisztus testébe való beépüléséből származik.

Az ember misztériuma csak a megtestesült Ige misztériumában világosodik meg igazán. Végső soron az ember igazi méltóságát az Isten iránti olthatatlan és örökké égő, csodálatos, bár sokszor fájdalommal teli vágy adja meg.

Az emberek közössége

Isten azt akarja, hogy az emberek testvérként tekintsenek egymásra. A legfőbb parancs is Isten szeretete után az embertárs szeretete. Istent nem lehet szeretni az emberszeretet nélkül. Isten terve az, hogy az ember közösségben éljen, közel érezzük magunkhoz minden ember sorsát.

Gaztett mindaz, ami az élet ellen irányul: a gyilkosság bármely formája, a népirtás, magzatelhajtás, az eutanázia, az öngyilkosság és minden más, ami sérti az emberi méltóságot.

Határozottan el kell ismerni, hogy mindenki alapvetően egyenlő, mivel mindenki Isten képmására van teremtvé és Krisztus mindnyájunkat megváltott.

Jézus Krisztus halála és feltámadása után a Szentlélek odaajándékozásával új emberi közösséget alakított azokból, akik őt hittel és szeretettel befogadják, mégpedig saját titokzatos testében, az Egyházban, hogy ott mindnyájan szolgálják egymást.

Az ember tevékenysége a világban

Mi az értelme az ember fáradozásainak és miféle cél felé tartanak az egyén és közösség törekvései?

A hívő ember szerint az emberi cselekvések Isten felé vezetnek a világot, mégpedig úgy, hogy ezek által Isten megdicsőüljön a földön. Az emberi tevékenységet azonban már igen korán megrontotta a bűn és megzavarodott az értékek rendje, a jó és a rossz megkülönböztetésének képessége. Az ember egész történelmén végigvonul a harc a sötétség hatalmai ellen, az egyén kellős közepén áll ennek a harcnak, sőt önnön lelkében dúl a legdrámaibb küzdelem. Csak komoly erőfeszítések árán és Isten kegyelmének segítségével tudja legyőzni még a hívő ember is a meg hasonlottságát. Csak Krisztus keresztye és feltá-

madása tudja megtisztítani az emberi tevékenységet, melyet szüntelenül megront a kevélység, az önszeretet és az önzés. Arra tanít, hogy az ember cselekedeteinek és következőleg a világ alakításának alap-törvénye az új parancsolat, a szeretet.

Ehhez adta mintegy »úti eledelül« Jézus a hitnek azokat a szentségeit, amelyekben a természet és az emberi munka gyümölcsei dicsőséges testté és vérré változnak át, ez a testvéri közösség vacsorája és mennyei lakoma előíze.

Monstrancia (Ozsvári Csaba, 2004, 60×30 cm)

Az Egyház szerepe a mai világban

A Krisztust követő ember számára jelen világ a szentség színe helye és az üdvösségének az útja, mert a Megtestesülés óta »társunkká« lett az Isten és Krisztus vére árán közel kerültünk az Atyához. Az Egyház célja az üdvösség, mely nem ebben a világban érhető el, tehát eszkatologikus távlatú, mégis jelen van már és működik a földi világban, mint »alkotmányos és rendezett társaság«. Egyszerre látható gyülekezet és kegyelmi közösség. Együtt és együtt érezve a világgal, de mint »vándor és idegen«.

Az Egyház és az egyén viszonya

Az Egyház hivatása, hogy feltárja az emberek létének értelmét, az emberre vonatkozó legalapvetőbb igazságot, magát Istent. Mert minden ember szíve legmélyén Istenre várakozik. Az Egyház a reá bízott evangéliumra hivatkozva erőteljesen hirdeti az ember jogait és elismeri azokat a törekvéseket, melyek ezeket a jogokat követelik. De meg kell óvni az embert a hamis autonómia minden változtatától, mely azt hirdeti, hogy a valódi szabadságot, a személyiségünk jogait csak akkor birtokolhatjuk teljes mértékben, ha az isteni törvények előírásaitól is függetleníjük magunkat. Ez a gondolat az Egyház tanítása szerint az ember teljes megsemmisüléséhez vezet.

Az Egyház és a társadalom kapcsolata

Krisztus az Ő egyházának nem politikai, társadalmi vagy gazdasági küldetést adott, hanem alapvetően vallási célt tűzött eléje. Éppen ez a vallási küldetés az, ami igen sok jószolgálatot tehet az emberek közösségeiben.

Az Egyház Krisztusban jele és eszköze az Istennel való bensőséges egyesülésnek és az emberiség egységének, ezért minden, az emberiség egységesülése irányába való fejlődést elismer és támogat, hangsúlyozva, hogy az igazi egység a szívek egysége, a hitből és szeretetből táplálkozó egység, a Szentlélek erejében. Ez az az erő, amit az Egyház a társadalomnak nyújthat. Az Egyház – mivel nincs semmilyen kultúrához, társadalomhoz kötve – az egyetemességénél fogva lehet össze-

kötő kapocs különböző kultúrák és társadalmak között. Feltéve, ha elismerik egyetemességét: a mai világ egyik legnagyobb problémája, hogy semmit sem tud abszolút igazsággként elfogadni, s a kereszténységet egyszerűen európai vallásként tekinti, és értetlenséggel tekint alapvetőnek hirdetett igazságokra.

A keresztények és az emberi tevékenység

A keresztény ember, mint vándor és idegen, nem hanyagolhatja el az evílág szolgálatát, mivel teendőink itt a földön sem teljesen idegenek vallási életünkétől. Korunk súlyos tévedései közé tartozik az a sokaknál tapasztalható hasadás, mely a vallott hitük és a mindennapi életük között tátong. A hívekre vár az a feladat, hogy az isteni törvényt munkájuk hivatásának gyakorlása által is a földi társadalom életének irányítójává tegyék.

A világi híveknek az egyház egész életében tevékeny szerep jut, így arra is hivatva vannak, hogy Krisztus tanúi legyenek a világban.

A püspököknek és papoknak igen ügyelniük kell arra, hogy életükkel, szavaikkal és cselekedeteikkel az Egyházat képviselik a világ felé, elsősorban róluk ítélik meg a krisztusi üzenet hitelességét. Bizonyítsák minden tettükkel, hogy a krisztusi tanítás az, amire ma a világ igazán rászorul.

Az Egyház a Szentlélek erejéből mindig megmarad Krisztus hűségesség jegyesének, de be kell vallania, hogy mind a papi rendhez tartozók, mind a világi hívek között voltak és vannak Isten Lelkének hűtlen tagjai. Kötelességünk ezekre figyelni és elszántan küzdeni ellenük, nehogy az evangélium terjedését gátolják, és nehogy elhomályosítsák Krisztus tündöklő fényességét az Egyház arcán.

Milyen segítséget kap az Egyház a mai világtól?

Az Egyháznak javára válik az emberi történelem számos tapasztalata, melyek által mind jobban feltárul maga az emberi természet is és új utak nyílhatnak az igazság felé.

Megtanulta az Egyház, hogy a történelem és a kultúra által meghatározott emberi kíváncságnak megfelelően kell hirdetnie az evangéli-

umot. Mert így válik képessé minden egyes korszak és minden egyes nemzet, hogy a maga módján fogadja be és fejezze ki Krisztus üzenetét. Így indulhat meg élénk dialógus az egyház és a különböző népek kultúrái között. Isten egész népének feladata, hogy korunk sokféleképpen felhangzó szavára figyeljen, mert így válik a kinyilatkoztatott igazság mind felfoghatóbbá és egyre alkalmasabb módon előadhatóvá. Az Egyház – miközben segít a világon és figyeli az idők jeleit – arra törekszik, hogy minél jobban feltárja és a jelenben is hatékony erővé tegye Istenünk emberszeretetének misztériumát.

Hiszen Jézus Krisztus maga a megtestesült isteni Ige, aki célja az emberi történelemnek, és ő a középpontja. Az Ő lelke az, ami éltet és egyesít minket mint vándorokat és idegeneket a történelem beteljesedése felé. Hogy az Atya »Krisztusban, mint főben újra egyesítsen mindent, ami a mennyben és a földön van«. (Ef 1,10) És maga Jézus Urunk mondja: »Hamarosan eljövök és velem lesz a jutalom, hogy mindenkinek megfizessenek tettei szerint. Én vagyok az Alfa és az Omega, az első és az utolsó, a kezdet és a vég«. (Jel 22,12-13)

Az egyház és a mai világ tapasztalatának elemzésekor számos fontos kérdés merül fel, amelyek ma különösen nyugtalanítják a hívők közösségét: kiváltképpen a következők: házasság és család, a kultúra, a politikai élet, gazdaság és társadalom, népek kapcsolata és léte.¹⁴

Egyik kedvenc szentje Szent Pál apostol volt. Elmélyedt leveleinek teológiájában, elbűvölte megtérésének története. Egy előadást is készített róla, amelyet három-négy alkalommal elő is adott a közösségeiben. „A damaszkuszi úton a nagy fényességtől látását veszítő Saulból, a minden részletre kiterjedő látással bíró farizeusból, hirtelen egy vak Pál lett, aki a nagy isteni dicsőséget megtapasztalva meglátta a Megfeszített Jézus arcát, és annak az arcnak a megváltott, elragadtatott hirdetője, tanúja lett a vértanúságig. [...] Pál az új vallásos ember mintaképe is, nem a törvény betűről betűre való megtartása, és a véres áldozat a vallásosságának középpontja, hanem magával ragadta az Isten. Saul farizeusként is arra készült, hogy a Messiással találkozzon. A talaj elő volt készítve. Feladatunk, hogy Isten feddhetetlen fiai és lányai legyünk a gonosz és romlott nemzedékben, akik között ragyogni kellene, mint a csillagoknak a mindenségben. A ragyogás ereje a ke-

14 Ozsvári Csaba, kézirat

resztből táplálkozik. A keresztet hirdetjük a mai világban, ahol már a jászol is botrány” (részletek az előadásból).

Szívügye lett a liturgia és a keresztény művészet mint az Istenhez vezető csatornák kutatása és művelése. Ebben a témában írt is egy tanulmányt.

*Pünkösöd, Kisléghi Nagy Ádám, szombathelyi Székesegyház
(a jobb alsó sarokban Csaba)*

Liturgia és művészet

„A művészetben és a művészen kívül engem nem érdekel más, mint Jézus Krisztus. És semmi másról nem akarok beszélni, csak Isten dicsőségéről. Ha ez nem megy, akkor inkább hallgatok. Hívő emberként Isten közelségére vágyom. Társaságát keresem a szentmisében, imádságban, a családban és a mindennapi munkámban. Amikor

dolgozom, az ábrázolandó témában vagy liturgikus tárgyban újra és újra meg kell élnem a személyes kapcsolatomat Istennel. Ez nélkülözhetetlen a szakrális művészet területén. Hívóként végzem a munkámat. Mindig Istenbe kapaszkodva és mindig az Egyház közösségében. A szenvedő Jézus Krisztus ábrázolásakor a Megfeszített testének, sebének és arcvonásainak megformálásakor megrendítő az Ő közelsége. Megrendítő és félelmetes, de csodálatos is, mert csak az Ő közelségében élhető az Élet. Valamit ilyenkor megsejt az ember a végtelen Istenről.

Andrej Tarkovszkij írja: »A végtelenség gondolata szavakban kifejezhetetlen. A végtelen fogalmánál tovább nem jutunk. A művészet ellenben megadja ezt a lehetőséget, mert érzékelhetővé teszi a végtelent. Az abszolútum csak a Hit és az Alkotás révén érhető fel ésszel.«

Számomra a művészetnek egyértelműen vallásos rendeltetése van. Célját abban foglalhatom össze: nagy érzelmi hatást keltve művelje a lelket, tegye képessé a szenvedélyes életre, a jóra, a szépre, az igazra és készítsen fel a halálra, az Istennel való végső találkozásra. Lehet, hogy itt a huszadik század végén túl idegenül hangzanak ezek a szavak. De én csak erről akarok beszélni, semmi másról, mert másról beszélni nem érdemes. Csak olyan művészetet szabad csinálni, amely az embert eredeti lényében szólítja meg, abban, ami romlatlan és gyermek mindenkiben, minden korban és körülmények között. E megszólításra felébred az ember igazi lénye, szomjúsága a végső, örök dolgok iránt, és vágyakozása Isten felé. Nem érdekel sem stílus, sem korszerűség, sem az a számomra ismeretlen fogalom, hogy modernség. Mert a művészet egyedüli oka és végső célja csak az lehet, hogy a mindenható Istent dicsőítse, és ezt az eltorzult arcú emberiséget újra felemelje Istenhez. Ahol ezt a célt nem találjuk, ott nincs semmiféle művészet, csak ördögi zűrzavar, és nem is érdemes róla beszélni.

Lényegében ezért fordultam munkám során a múlt művészetének olyan remekművei felé, amelyek megszenteltek, egyetemesek és szépek, és semmi másról nem beszélnek, akár több évszázad távlatából is, hogy csak Isten fontos és minden más elenyészik. E remekművek bizonyítják számomra, hogy az ember képes felismerni és kifejezni a láthatatlan Istent, és a művészet alkalmas lehet arra, hogy az evan-

Vir dolorum (fájdalmas Krisztus), Ozsvári Csaba, 2008

gelizáció eszközeként embereket vezessen az Egyházhoz, és ezáltal közelebb Istenhez.”¹⁵

Európa-szerte, számos templomban őrzik, használják Ozsvári Csaba műveit, viselik keresztjeit. Ezek az alkotások a magyar keresztény kultúra követeinek is tekinthetők. Ozsvári művészete ugyanis alapvetően keresztény és magyar. Így vallott erről az Új Ember hetilapnak 2001-ben: „Saját munkámhoz elsősorban a régi művészetek irányában keresek tájékozódási pontokat. Leginkább a honfoglalás kori magyar ötvösség, a szkíta, a grúz, az örmény és a kora középkori Európa ötvösművészete foglalkoztat.”

Néhány évvel később pedig a Família magazinban ugyanerről: „Nyelvhasználatom az ötvösség világában olyan természetesen magyar, ahogy egy magyar költő magyarul ír. Miként a mindenáron való újat akarás sem, úgy a görcsös hagyománytisztelet sem járható út szerintem. Valamiféle könnyedséggel létrehozni a tárgyakat, és arra alapozni, ami bennem van, ezt az elvet követem.”

„Ez nem azt jelenti, mintha Ozsvári alkotásait a könnyedség jellemezné, nagyon is férfias művek az övéi. A hagyomány és elevenesség azonban – az alkotó tehetség révén – valóban az érzékenységgel hajszálvékony, mégis eltéphetetlen szálaival fonódik egybe általuk. Művészete egyébként is az ellentétek szétválaszthatatlan egysége jellemző, a szellem nem dermed meg, hanem az élet elevenességével lélegzik műveiben, együtt van lélek és anyag, tisztán mutatkozik meg a szenvedély s az értelem.”¹⁶

Mivel kizárólag egyházi használatra készítette a műveit, sok pap, püspökkel volt kapcsolatban mint megrendelővel. Mindig tisztelettel és szeretettel beszélt velük és róluk, és nem azért, mintha nem tapasztalt volna velük kapcsolatban emberi gyarlóságokat, néhol barátságtalan, fölényes stílust. Istennek szentelt személyeket látott bennük. Szívből kívánta és imában sokszor kérte, hogy hivatásukat minél jobban el tudják látni. Rendszeresen imádkozott a papságért, hogy Isten ne rakjon rájuk nagyobb terhet, mint amit elbírnak. Az általuk okozott sérelmeket nagylelkűen és jóindulattal szemlélte. Ha beszélgetés során valaki szidott egy papot, Csaba csak csöndesen árnyal-

15 Ozsvári Csaba: Liturgia és művészet, kézirat, 1997.

16 Kőrössi László, Família magazin, 2009. aug.-szept.

ta a képet egy-egy jó tulajdonsággal, vagy mentséggel. Ez általában gyökeresen megváltoztatta a beszélgetés további légkörét pozitív irányba, ugyanis máshogy tekintünk egy olyan ember gyarlóságaira, gyengeségeire, akiért rendszeresen imádkozunk és szívből drukkolunk neki.

„A liturgikus művészet célja, hogy az embereket közelebb segítse Istenhez, de az alkotó nem feltétlenül kerül közelebb, sőt – ha nem is a munka miatt, hanem minden egyéb miatt, ami körülveszi – távolabb is kerülhet Istentől. Viszont a művészetnek nagy megtartó ereje van. Ezáltal nagyon távol nem kerülhetnek.

Szerencsére mi elég szoros kapcsolatban vagyunk az Egyházzal. Két szálon is kötődünk az Egyházhoz: az egyik a Zugligeti Szent Család Egyházközség, a másik a magyarországi Schönstatt-családmozgalom, aminek nagyon régóta tagjai vagyunk. Ez a két nagyon erős kapocs van, ami minket az Egyházhoz köt elszakíthatatlan kötélléssel.”¹⁷

A zugligeti Szent Család Egyházközséghez Imri révén kezdett el kötődni, házasságkötésük után pedig ő maga is odatartozott. Segédhit-

*Ozsvári Csaba a hittanos gyerekekkel (jobboldalon),
Surján Lászlóval 1989-ben*

¹⁷ Mária Rádió, 2008. augusztus 14.

oktatóként segített Surján Lászlónak a gyerekekkel való foglalkozásban. Részt vett a kirándulásokon és a nyári táboroztatásban is.

Schumicky András (Szepi) így emlékszik: „Csabával együtt végeztük a segédhitoktatói feladatokat. Az volt a feladatunk, hogy a hitoktatót mentesítsük a fegyelmezés gondja alól, és a problémásabb gyerekekkel, mint köztes korosztállyal foglalkozzunk, illetve a kiscsoportos beszélgetéseket mi vezettük. Ő, mivel szeretett és tudott, sokat focizott a gyerekekkel, ezzel kötötte le őket. A nyári táborokban is sok gyakorlati tennivaló adódott.

Kozma Imre atya sokat foglalkozott velünk, fiatalokkal. Kirándultunk, sieltünk, és ebben az időben alakult egy fiú-imakör. Csaba is csatlakozott. Hetente kétszer, hétfőn és szerdán találkoztunk kora reggel, 6-kor. Sok érdekes, különleges hivatás, életút indult innen. Többek között Pál Ferenc, Michels Antal, Vecsei Miklós is idetartozott.” A férfi imakör tagjai Csaba egy főiskolai éve alatt készült, korainak mondható keresztye körül imádkoztak.

Egyik vele készült interjúbán megkérdezték tőle, hogy mi az ő hitvallása. Erre ő tiszta természetességgel az apostoli hitvallást, a Hízszekegyet kezdte felolvasni. Szándéka volt, hogy teljes értelmével és szívével be tudja fogadni, és azonosulni tudjon az Egyház hitével és életével. „Amikor hitről, a személyes hitemről kérdeznek, nem tudok, és nem is akarok mást mondani, mint a közös hitvallást, mely személyesen átélt közös hit.”¹⁸

Művei elkészítéséhez tanulmányozta az adott témát bibliai, teológiai és művészettörténeti szempontból is. Holnapy Dénes Márton premontrei szerzetes, az egykori hévízgyörki fiatal építészek egyike: „Csabából áradt, hogy amit csinál, azt nem csak átgondolja, hanem át is imádkozza. Az igazi művész úgy belefeledkezik a témájába, hogy szinte abban él. Csaba úgy tudott belefeledkezni ezekbe a témákba, hogy szentatyákat olvasott, apostoli atyákat, és a műhelyben szóló zene is ezt szolgálta.”

Ő maga így vallott erről: „A szó legszorosabban vett értelmében egyszerű, hétköznapi munkát végzek, melyből fakadóan egyszerű, hétköznapi életet élek. Mentesen minden olyan dologtól, mely az úgynevezett művészetet jellemzi. Külső szemlélő számára tán unalmas

¹⁸ Talentum, Duna TV, 2000.

Szentháromság (Özsvári Csaba, 2007, Érd)

lehet ez az élet. Minden munkához ugyanolyan lelkesedéssel kezdek hozzá. Mindegy számomra, hogy a körmeneti kereszt például a Vatikánba vagy egy falusi templomba készül.

Életem gazdagságát Jézus Krisztustól kaptam. Ez azt jelenti, mindig az ő közelségében szeretném élni az életemet, neki köszönhetek mindent. Az Egyházat, melynek keretei nélkül nem tudom elképzelni hitemet, az életemet és a családomat: a feleségemet és gyermekeimet. Ez számomra nem háttér, hanem minden. Azért, hogy művészetel, pontosabban szakrális művészettel foglalkozom, külön köszönetet adhatok a Jóistennek.”¹⁹

Beszélgetés Frigyesy Ágnessel:

– Művészi munkájának magas szintű elismerése, hogy Karl Josef Rauber volt magyarországi nuncius atya megbízásából Ön készíthet-e el az oltárfeszületet, a tabernákulumot és egy kelyhet a nunciusi hivatal kápolnájába.

– Olyan embert ismerhettem meg Karl Josef Rauber nuncius úr személyében, aki nemcsak megrendelő, hanem lelki vezetőt jelentett számomra és a családom számára. Sok mindent készítettem az ő megbízásából. Egy püspöki kereszttel kezdődött, majd következett egy gyűrű, később pedig a nagyobb munkák: a körmeneti kereszt, a gyertyatartó, a tabernákulum-ajtó és a pásztorbot. Ötvös mércével mérve ezek nagyon nagy munkák.

Azt hiszem, úgy került kapcsolatba velem, hogy Vácon járt Keszthelyi Ferenc püspök úrnál, ahol több ötvösmunkámmal találkozhatott. Először neki készítettem liturgikus alkotásokat, ahol megtetszhetek neki a munkáim. Elkérte a telefonszámomat, s majd amikor Karl Josef Rauber úr Magyarországra került, felhívott engem telefonon.

– Gondolom, meglepődött. Megkérdezhetem, öt gyermek édesapjaként, megél ma egy ötvösművész a megrendelésekből?

– Ha nem lett volna a nuncius úr, nagyon szorosra kellett volna húznunk a nadrágszíjat. Nem csak az enyémet, hanem a gyermekekét is.

– Nem nyugtalanodik-e a család megélhetése miatt?

– Isten gondviselő erejében hiszek.

– Szolgálat vagy küldetés az élete?

¹⁹ Frigyesy Ágnes riportja, 2002.

Mátraverebély–Szentkúti körmeneti kereszt (Ozsvári Csaba, 2007)

– Amikor dolgozom, magasztos gondolatok nincsenek bennem. Maga a tevékenység persze, mondjuk egy Krisztus-arc megformálása, magasztos. De azt személyesen élem át. A tárgy, amikor bekerül a liturgiába, szolgálatot vállal. Vagyis maga az alkotás magasztos, de amikor tőlem „elszakad” és bekerül a liturgiába, tőlem, mint alkotótól függetlenül válik magasztossá azáltal, hogy szakrális tér és liturgikus cselekmény alkotórészévé válik.

– **Ha jól tudom, a magyar katolikus püspöki kar több tagjának készített püspöki gyűrűket.**

– Valóban sok gyűrűt és mellkeresztet készítettem. Talán fel sem tudnám sorolni, kiknek.

– **Mit tart fontosnak az életében és családjá életében?**

– Hogy Jézus Krisztus közelében maradjunk az utolsó napig.

– **Mennyi időt dolgozik egy-egy művön?**

– Egy körmeneti kereszten vagy pásztorboton akár két-három hónapig is dolgozom.

– **Mennyi idő alatt készítette el például a Szentatya misekönyvbóritóját?**

– Ha jól emlékszem, három hónapig dolgoztam rajta.

– **Részesült-e már állami vagy egyházi kitüntetésben?**

– Nem. Pontosabban egy kitüntetést kaptam Keszthelyi Ferenc váci püspök úrtól 1998-ban.

– **Isten malmai lassan őrölnek. Végezetül beszéljünk a liturgia és a művészet kapcsolatáról!**

– Ha az Egyház nem mond le a világ megtérítéséről, vagyis arról, hogy az emberéleket ismét Isten közelébe vezesse, akkor nem mondhat le a legszentebb cselekedetében, a liturgiában sem a művészetről. Vagyis a szépségről, amely feloldhatatlan szoros kapcsolatban áll az igazsággal, a hittel és a szeretettel. A keresztyén művésznek folytatnia kell azt a munkát, melyet elődei megkezdték, és amely sajnos valamikor megszakadt. Hogy Egyházunk újból a szépség, az igazság, a remény, a hit és a szeretet otthona legyen, mely nélkül a világ nem más, mint a „pokol első köre” (Ratzinger bíboros).

Ezért van jelentősége a liturgiában a művészetnek, főként a zenének és a képzőművészetnek, de a tárgyalkotó művészeteknek is, ezen belül az ötvösművészetnek, mert célja jóval túlnő saját területeinél.

Sokkal többről van itt szó, mint pusztán ábrázolásról vagy díszítésről. Itt az emberré lett Isten, a Megtestesülés misztériuma iránti fogékonyság ébredéséről van szó. Arról, hogy a mindenható örök Isten kétezer évvel ezelőtt Jézus Krisztusban emberré lett. A művészet ében tartja az embert, olyan valóságok felé nyit ablakot, melyek más utakon megközelíthetetlenek.²⁰

Pogány Gábor így emlékszik vissza: „Egyik sokszor előkerülő témánk volt, hogyan lehet eladni azt, amit csinálunk? Mind a kettőnknek óriási probléma volt ez. Az üzlet annyira nem fért bele abba a lelkeségbe, amellyel mi közelítettünk a saját tevékenységünkhöz. Anyyira szemérmesek voltunk ebben a dologban, hogy rengeteg problémánk adódott ebből. Kérdeztük egymástól, szerinted mennyi pénzt kérhetek én ezért vagy azért? Milyen mértékegységet állítsunk fel? Órabér? Az nem fedi a munkát, és mi a szorzószám? Mindketten nagyon nehezen álltunk neki az üzleti tárgyalásoknak.”

Az egyházi munkáknál kimondatlan elvárás, hogy a szakember ingyen, de legalábbis olcsón dolgozzon. Csabának ez nagy nehézséget okozott. Az általa készített tárgyak anyagárban is nagy összegbe kerültek, ezen felül kellett megállapítania a munkadíját, amiből nagy családját tartotta el.

Pálos Frigyes atya: „Ákos Géza nagyprépost, Keszthelyi Ferenc püspök nagy megrendelői voltak. Placidus frauenbergi bencés szerzetes előljáró kelyhet, cibóriumot, füstölőt csináltatott Csabával. Farkasfalvy Dénes dallasi ciszter apát is megrendelő volt, Karl Josef Rauber nuncius úr még Brüsszelbe is meghívta. Ezek elegáns és igényes mecénások voltak. Csaba rövid ideig élt, de nagyon sokat élt. MULTUM VIXIT. Egymás után kapott mecénásokat. Nem ő rendelte meg a mecénásokat. Mielőtt a mecénások jöttek volna, ő elkötelezte magát az ARS SACRA-hoz. Nem utólag jött rá, hogy milyen »jó bolt« lehet ez. Szerencsére az ostoba materialista, bolsevista korszak végén volt az ő alkotói ideje. A Gondviselés munkáját minden életben fel lehet fedezni. Mécs László azt mondta: »Hiszek a véletlenben, mely

²⁰ Figyesy Ágnes interjú, 2002.

mögött Isten nevet.« Időben kapunk segítséget. Azok az emberek, akik rábízák magukat a Gondviselésre, az istenszeretőknek, azoknak minden a javára válik – írja Szent Pál a rómaiakhoz írt levelében. Az első nyilvános megnyilatkozása a művészetéről, a szombathelyi egyházművészeti kiállítás, egy hitvallás volt, hogy ő a gondviselő Istent kívánja szolgálni, és nem is maradt magára. Mindegyik művében benne van nemcsak a művészete, hanem a szeretete is. Az Apostolok cselekedeteiben olvassuk: »Mindent, akár esztek, akár isztok, tegyetek Isten nagyobb dicsőségére.« Minden imádsággá válhat. XXIII. János pápának volt egy megnyilatkozása: teljes búcsút engedélyezett az asszonyoknak, az édesanyáknak, ha a családjukról gondoskodnak. Nem kötötte imádsághoz, hanem amit a családjért, az otthonért tesznek, ha ezt tiszta lélekkel végzik, egy Hiszekegyet, egy Miatyánkot sem kell a pápa szándékára elmondani. Magával a munkájukkal, ha ezt Isten iránti szeretetből teszik a családjukért, akkor teljes búcsút nyerhetnek. Így végeredményben egy mester is, ha nem morog a munkája közben, hanem mindent imádságos lélekkel tesz, akkor az imádsággá változik. Csaba pedig ilyen lelkülettel dolgozott.”

A pátyi kapu részlete: a Bárány

Tegyetek meg mindent, amit mond! (Csaba és Schönstatt lelkiisége)

Csaba különös erővel ragaszkodott az Egyházhoz. Egyben látta az isteni és az emberi dimenzióját, amiről mi sokszor elfeledkezünk a sok emberi gyarlóságon megbotránkozva. A schönstatti lelkiiség egyházhoz való kötődését, megújító erejét, frissességét és ugyanakkor pontos hűségét nagyra értékelte. Kantenich atya, az alapító, a II. Vatikáni zsinatot megelőzve, a családban látta a kisegyházat, a legfontosabb alapsejtet. A családi otthonokban házi szentély létesítésére buzdított, ahol a házasság szentségében jelen van Krisztus, a Szűzanya pedig a nevelőnő.

Évek múlva, 1997-ben vett részt Csaba és Imri először schönstatti családnapokon Óbudaváron négy gyermekkel. Kantenich atya tanítása az évek során fokozatosan szőtte át a mindennapjaikat. Tilmann Beller atya hiteles és magával ragadó tolmácsolója volt a schönstatti eszméknek és életszemléletnek. „A jó házasság nem szerencse dolga, hanem két ember megfeszített munkájának gyümölcse.” A Gondviselésbe vetett gyakorlati hit, nem csak a Szűzanya tisztelete, hanem az ő személyes szeretete, a házasság szentségében jelenlévő Jézus „felkutatása” és imádata, az Egyház iránti hűség és szolgálat megérintette az Ozsvári házaspárt. Minden évben elmentek Óbudavára egy hétre, és csatlakoztak egy havonta működő családcsoporthoz. Örömmel éltek meg a közösséget a zugligeti egyházközségben is, ahol Csaba Biblia-körbe járt, és ha tehetett, a közös zsolozsmákon is részt vett.

A schönstatti közösségek budapesti régiójának évente megrendezett találkozójának évekig Csaba és Imri voltak a házigazdái. A zugligeti közösségi termekben ők látták vendégül a Budapest minden részéből és a főváros környékéről érkező családokat. Gyermekfoglalkoztatókat hívtak, sőt a kamaszgyerekekhez külön előadót szerveztek, amíg a felnőttek előadást hallgattak. A saját mindennapjaikon érezték ezeknek a találkozóknak a fontosságát, gyümölcseit, ezért szolgálatkészen segítették ezeket a rendezvényeket a háttérből.

Egységkereszt (Özsvári Csaba, 2005, Óbudavár)

2005-ben az újonnan épült óbudavári Schönstatt-szentélybe Csaba készítette az Egységkeresztet. Az ötvösművész technikai bravúrja és a kegyelem csodája, hogy a kicsi méret ellenére lenyűgöző kifejező erővel tudta Jézus és Mária szeretetét, és a szenvedésben is megnyilvánuló egységét ábrázolni. A két alakot körbevevő indák, és az ezüst ragyogása már a dicsőséges feltámadást is elővételezik.

2004-ben az Ozsvári házaspár csatlakozott a családszövetséghez, amely egy elkötelezett közösségi forma a Schönstatt-családmozgalmon belül. Otthon háziszentélyt létesítettek és megkötötték a szerteszövetséget a Szűzanyával.

„A háziszentélyünk a nappaliban van, ahol a legnagyobb a forgalom. Sokszor ég ott gyertya is. Odatesszük az éppen aktuális lelki olvasmányunkat. Állandó szembesülés ez Jézus és a Szűzanya jelenlétével. Magunkba szívjuk, ami onnan árad” – mondja Imri.

A szövetségi közösséggel közös személyes eszményt kerestek. Az alapító, Kentenich atya lelki vezetésének fontos jellemzője: megtalálni azt a mondatot, képet, ami mozgásba hoz, ami aktiválja a belső erőimet Isten felé. (Az egyéni személyes eszményt sem könnyű megtalálni sok esetben, életkoronként változhat is.) Egy közösségnek, ahol konszenzusra kell jutni, még nagyobb feladat. Az Ozsvári házaspár évfolyama egy hétig tartó imádság és sok-sok óra beszélgetés után Csaba javaslatát fogadta el egyhangúan. A Szűzanya egyik bibliai mondata lett az a kulcsmondat, amely mindenkit lelkesített: „Tegyetek meg mindent, amit mond!”

Köszöntünk téged, Mária,
Szívünkben énekelve most:
Te vagy Királynőnk és Anyánk,
Te Háromszor Csodálatos.

Kerestük eszménymondatunk,
S te megmutattad óhajod,
Szentélyből küldted válaszod:
„Tegyetek, mit mond Szent Fiam!”

Az Ozsvári család házi szentélye

Nevelj belőlünk, Mária
Vidám, erős családokat,
Kik nagy szívvel és hódítón
Hozzád vezetnek másokat.

Neked ajánljuk életünk,
Fogadd el, kérünk, e napunk,
És gyermekeddel, Szűzanyánk,
Adjad szent áldásod reánk.

A zsoltosma egyik himnusz dallamára (Éneklő Egyház, 2. sz.) írta a fenti szöveget a közösség számára Zajkás Péter és Rozi. Sokszor énekeljük együttléteink alkalmával.

Endrédy István és Cecília a Magyar Schönstatti Családszövetség vezetői így emlékeznek: „Ha Csabára gondolunk, az alázat, az igényesség, a lelkiismeretesség jut eszünkbe mint legjellemzőbb vonásai.

Amikor megrendelőként fordultunk hozzá, például Tilmann Beller atyának, a magyarországi Schönstatt-mozgalom apostolának szánt ajándékért, nagyon boldog volt, és csupán az anyagköltséget fogadta el ellenszolgáltatásul. És ez többször is így történt. A kápolna oltárán lévő egységkeresztet, és Szent Mihály arkangyal lándzsáját adományként alkotta meg.

A hétköznapi munkában is alapos és igényes volt. Imrivel rendszeresen elvállalták a budapesti régió találkozójának megszervezését. Ez a szentmisén szolgáló kórus meghívásától, az agapé utáni takarításig terjedő művészi és kétkézi munkára is kiterjedt.

A liga-csoportvezetői találkozásokon – holt fáradtan is – feleségével jelen voltak és lelkiismeretesen, őszintén megosztották tapasztalataikat.

A szövetségi léttel kapcsolatos gondjait gyermeki alázattal osztotta meg velünk.

Talán azért nem ismerik sokan a közösségből, mert számára nem volt fontos az ismertség, csupán a teljes szívvel való alázatos szolgálat.”

„Csabával a beszélgetések mindig mélyek voltak. Az egyház és a nemzet sorsának különféle nehézségeiről beszélgettünk. Csaba a szívével látta a világot, érezhető volt, hogy mennyire szereti Krisztus

*Tilman Beller atyával beszélget Óbudavár Csaba,
a kép közepén Megyimórecz István*

titokzatos testét, az Egyházat. Nagyra becsülte a papi munkát és különösen ragaszkodott a Szentatyához.

Azt a fajta világnézetet, amiben isteni rend van – ami az Egyház rendje –, most, ma élő keresztényeknek fontos megtapasztalni. Érezni a stabil alapokat és az Egyházban működő Szentlelket. Beszélgetéseinkben a Szentlélek volt velünk, Csabán érezhető volt, hogy imádságos ember, tapasztalt a lelki életben, tisztán látó és tisztán gondolkodó.

Manapság ritkán ismerünk meg olyan embert, aki a szerénységével és az alázatával az Egyház nagy szentjeire hasonlít. Ő ilyen ember volt.

Nekünk Csaba az az »új embertípus« is volt, akit Kantenich atya akart ajándékozni az Egyház számára” – írja Oroszi Ferenc, a III. évfolyam tagja.

„A ház megtelt a balzsam illatával.” (Jn 12,3) Ezzel az idézettel válaszolt Csaba az egyik vele készült riportban arra a kérdésre, hogy mi az egyházművészet.

Egy fontos emlékünk Csabáról, hogy minden reggel, amikor Óbudavár leültünk a reggelihez, mosolyogva megjelent az ajtóban, kezében egy kancsóval, és az ebédlő megtelt a kávé illatával.

Két fontos feladatot vállalt az Ozsvári házaspár a szűkebb közösségünk életében. Az egyik a reggeli kávéfőzés, a másik a sekrestyési teendők voltak. A feladatválasztás is jellemző Csabára. Mindig megérezte egy gondolat, egy mondat, egy ügy igazi lényegét. A mi közösségünk is az oltár köré gyűlik, találkozóink középpontja a szentmise. Csaba és Imri örömmel vállalták a szentmisék előkészítésének feladatát.

De Csaba a magasztos gondolatok mellett hús-vér, életvidám ember volt, aki nagyon szerette a kávé.

Ezt a hétköznapi feladatot, mint a kávéfőzés, ugyanolyan szeretettel és hűséggel végezte, mint az oltárszolgálatot.

Igazi művészet mások életébe örömet, értéket vinni minden feltűnés, „művészi allűrök” nélkül, csendben, ahogy a balzsam és a kávé illata betölti a házat.

Zajkás Péter és Rozi így írnak róla: „Csabára gondolva bennem képek idéződnek fel. Ahogy csoportos beszélgetéseink során egyszer csak megszólal, rendkívül szerényen, már-már mentegetőzve, és mond valamit, ami mindannyiunk számára hirtelen nagyon fontos, előrevívő, és ami kimozdítja a holtpontról a megbeszélést. Ahogy bort szűrőcsőve huncut szemekkel mond valami tréfásat. Ahogy a műhelyében áll, körülötte szerszámok, hirtelen előkap egy eldugott remekművet valahonnan, és lelkesen magyarázza a részleteket, majd hirtelen elhallgat, és egész magatartásából az a meggyőződés sugárzik, hogy ez a fantasztikus mestermunka pusztán csak gyatra emberi játék, amely nem ér tulajdonképpen egy fabatkát sem Isten hatalmas lényéhez és művéhez képest.

Ahogy tekintetünk találkozik egy-egy mindkettőnk által ismert, szép dal éneklésekor, ahogy végtelen alázattal beszél az Egyházzal és Szentatyánkról, ahogy minden alkalommal ünnephez méltó viseletben és ehhez tartozó méltó testtartással jelennek meg Imrivel együtt szentmiséinken vagy jelentős eseményeinken. Ahogy nemes egyszerűséggel, szerénységgel mutatta meg azt a csodálatos egységkeresztet évfolyamunknak az MHC nagyszobájában.”

Török Péter: „Megilletődöttséget éreztem rajta azzal kapcsolatban, hogy ő sokszor megtapasztalta, megérezte, hogy milyen nagy az Isten, milyen nagy lehetőség az élet, milyen nagy ajándék az Egyház,

Életképek az évfolyam életéből: munka közben

és ő mindennek része lehet. Minden kihagyott, elvesztett pillanatot sajnált. Fájt neki a saját gyengesége, amit Isten közelében állandóan érzett. Az, hogy világszép tárgyakat alkotott, csak növelte az alázatát, mert abban merült el, akit ábrázoltak a tárgyai. Isten munkatársává fogadta.”

Életképek az évfolyam életéből: Csaba és István beszélgetnek

Életképek az évfolyam életéből: focizás

Életképek az évfolyam életéből: körmenet a kápolnához

Részletek Csaba egyik előadásának vázlatából:

„Kötődünk az Egyházhoz – Szeretem az Egyházat

Valami megváltozott. Most valami új következik? Nincs abban semmi rendkívüli, hogy az Isten személyesen megszólítja az embert. Maga a gesztus rendkívüli, de az Isten tett régen is. Neveden szólítalak téged! Isten a kor jelei által szól az emberhez, de nagyon kell vigyázni, hogy ne keverjük össze azt, amit a kor szava diktál azzal, amit az Isten mond nekünk! [...] A megszólított embereket mindig szembehelyezi saját korukkal. A keresztényeknek ma jobban, mint bármikor, tisztában kell lenniük azzal, hogy egy kisebbséghez tartoznak, és szemben állnak mindazzal, ami az Újszövetség szóhasználatára szerint az „evilág szelleme”, vagy a kor szava szerint logikus, nyilvánvaló és helyes. Tudatában kell lennünk hitünk és az evilág szelleme közti különbségnek. [...] A mai egyházújítók, lelkiségi megújítók sokszor összekeverik a megújulást a korszerűvé tétellel, ami sokszor a kényelmüket szolgálja. A mai kor keresztényének hite legjobban Ratzinger bíboros szavaival jellemezhető: »a mai ember hite megkísértett hit, az elkötelezettség és a szabadság, a hűség és a hűtlenség, a hit és a hitetlenség határán imbolyog.« Szerintem ezért fontos, hogy kötődjünk az Egyházhoz, kötődjünk az egyházi tekintélyhez. Nagy veszély rejlik abban, hogy mindenki azt csinál, amit akar, megújítja a neki nem tetsző dolgokat, és közben hivatkozik a Szentlélekre. Hinnünk kell, hogy az Egyház nem pusztán emberi képződmény, hanem Isten akaratából létező, nem pusztán a hívek közössége, Isten népe, hanem Jézus Krisztus Teste, Krisztusnak titokzatos módon jelenlévő országa. Isten reális jelenlétének helye a mai világban. Az Egyház nem a mi egyházunk, hanem az ő Egyháza, amiből mi is részesülünk a kegyelem által, ezért nem rendelkezhetünk tetszésünk szerint vele. Alapvető és érinthetetlen szerkezet, nem demokratikus, hanem hierarchikus és szentségi. Apostoli folytonosságon alapuló hierarchia. A tekintély nem többségi szavazaton múlik, hanem Krisztus tekintélyén, aki tovább adta Péternek újbóli eljöveteleig. Lehet, hogy ez a mai korban túl egyházas gondolkodásnak tűnik, de csak erre a látásmódra támaszkodva lehet megérteni az egyház hierarchiájának való engedelmesség szükségét és hasznát. Egy schönstatti mindig elhiszi és engedelmeskedik an-

nak, amit az Egyház mond, még akkor is, ha ez teljesen ellene mond a saját elképzeléseinek és a mai kor hangjának! A hit azt jelenti, hogy együtt hiszek az Egyházzal.

Jelentős változások előtt állunk, tehetetlennek érezzük magunkat, a világban történő dolgok – hitünk szempontjából negatívnak tűnő dolgok – közepette, nem érezzük biztonságban magunkat, féltjük gyermekeink tisztaságát, egészségét, testi épségét. Egy rend felbomlásának közepén vagyunk. Hogy mi fog kialakulni, azt nem tudjuk, de bízunk Krisztus ígéreteiben. »Ne féljetelek, legyőztem a világot!«

Új világot építünk! Vannak élethelyzetek, amelyekben nem tehetünk semmit, és egyre több ilyen helyzet van. Ahol az emberi természet beteg vagy gyenge, ott alig van eredménye a legjobb akaratú tevékenységünknek vagy jófeltételünknek. [...] Ugyanígy az önnevelésnek is vannak komoly korlátai. Tehetetlenek vagyunk, mert emberek vagyunk, megkísértett hitű emberek. Ezt élte meg Bartolo Longo és Josef Kentenich atya. És hívták a Szűzanyát. Eszembe jutott egy feszület, az, amit mi schönstatti keresztnek vagy szövetségi keresztnek hívunk. A Megfeszített Krisztus mellett a Szűzanya egy kehelyben felfogja Krisztus kiömlő vérének. A Szűzanya ezen az ábrázoláson az Egyházat jeleníti meg. Az egy, szent és katolikus Anyaszentegyházat. A Szűzanya és az Anyaszentegyház egy és ugyanaz. Kentenich atya a Mária-kongregáció megalapításakor ezt mondta: »Kérni akarjuk a Szűzanyát, hogy jöjjön közénk. Amit önnevelésként teszünk, az nem sok. De amit teszünk, a Szűzanyának akarjuk ajándékozni és kérni őt, hogy jöjjön közénk.« Kérni akarjuk az Anyaszentegyházat, hogy jöjjön közénk. Amit önnevelésként végzünk, az nem sok. De amit teszünk, azt az Anyaszentegyháznak akarjuk ajándékozni és kérni, hogy jöjjön közénk. A Szűzanya nem dolgozik egyedül, hanem mindig Jézussal együtt. Háziszentély – háziszentélyek hálózata – Óbudavár – a Szűzanya mindenhol jelen van. Sajátos schönstatti légkör a lakásban, és Óbudaváron. A kápolna az uralkodó a légkör kialakításában.

Új házat, új világot építünk. Jézust és Máriát mindig együtt kell látnunk. Mária soha olyan dolgot nem mond, amit már Jézus ne mondott volna, ahogyan látjuk a kánai menyegző csodájának történetében.

A világban agresszív, támadó légkör van a kereszténységgel szemben. Támadja a lelket! Kikezdi a hitet! Az egyes ember nem tud felül-emelkedni ezen, még a család is kevés ehhez. Nem lehet úrrá lenni az olyan hit nélküli, Istent kiküszöbölő akaró légkörön, ami egy egész korszakra rányomja a bélyegét. Az egyén, a család, az egymással kapcsolatot teremtő családok is kevesek ehhez. Várat kell építeni, melyben a házak (a családok) kapcsolatban vannak egymással és a központtal, a szentéllyel. Építenünk kell ezt a várat, amely annak az országnak a városa, amit Egyháznak hívunk, Krisztus titokzatos módon jelenlévő Országának.”

Az alapító, Kentenich atya egyik fontos, mindennapi gyakorlattá javasolt alapgondolata a nehézségeink, fájdalmaink egyesítése Jézus áldozatával. Így válnak azok kegyelmet forrászó nagyon értékes adományokká. A kánai menyegző képét használva töltögetjük ezekkel a „vízcseppekkel” a korsót. Jézus pedig a Szűzanya közbenjárására borra változtatja azokat. Csaba is ennek a gyakorlatnak részese volt:

Csaba írása:

„A bánat így emel fel égre mégis

Most szóltak, hogy írjunk valamit az Oázisba (a Schönstatt-mozgalom lapja – a szerk.) a kegyelmi tőkével kapcsolatban. Pont most, amikor olyan vacakul vagyok. Egy komoly betegség már két hónapja megkeseríti az életemet. Ingerült vagyok és rosszkedvű, most nem tudok felemelő dolgokról írni. Megtisztelő, de írjon valaki más. És ekkor lapoztam át a schönstatti naptárunkat szeptemberről októberre, és az új oldalon néhány verssort olvastam Radnóti Miklóstól:

Sötét a bánat kútja, s mint a jég,
de tükrén mégis ott borzong az ég,
mélységbe hullott életem elé is
így tartja védő két kezét a kék.
A bánat így emel fel égre mégis.

Mit akar tőlünk az Isten, amikor megkeres a szenvedéssel, a bánattal, a nyomorúsággal?

Mindenkinek erejéhez és tűrőképességéhez mérten szól. Nekem nem nagy fájdalom jutott, csak nagyon megkeseríti az életemet. Méltatlan kis szenvedés, nem való arra, hogy nagylelkűen felajánljam, hogy másoknak nem kézzel fogható ajándékként odanyújthassam. Mit kezdene vele a Jóisten, a Szűzanya? Számukra bizonyára a nagy, komoly, hősiess szenvedés az igazán értékes – gondolom bután és nagyképűen (mintha még sohasem hallottam volna Óbudaváron, hogy az egészen apró kellemetlenségeket, nehézségeket is odaajándékozhatjuk, így minden keresztnek értelmét látjuk, kevésbé csüggedünk miatta, erősödünk általa). Szívemben ezek a gondolatok hangzanak: ezt kaptad, becsüld meg, a magad »mélységbe hullott« életét így megemelheted! Légy sokkal alázatosabb és hálás szívű, hiszen semmi sincs, amit ne kaptál volna!

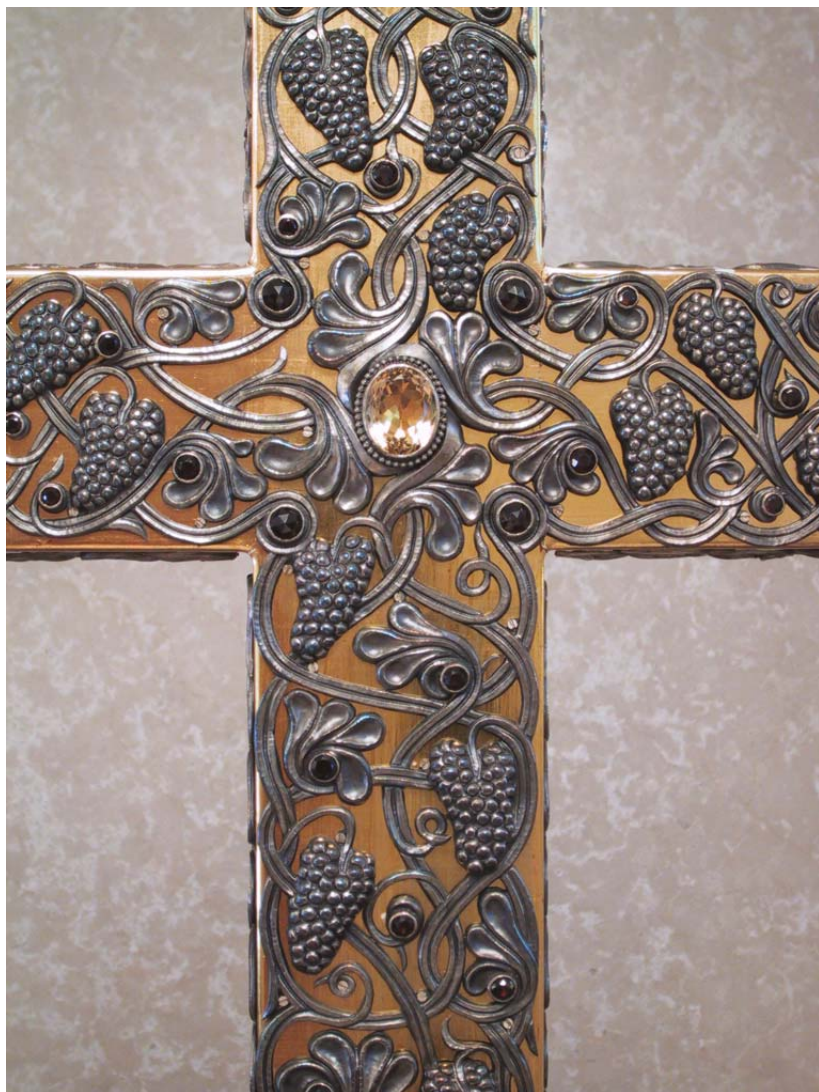
Drága Szűzanyám, fogadd el ezt a kis méltatlan szenvedést, saját magamat! Most, hogy ezeket a sorokat írom, jut eszembe, hogy a folyamatosan jelenlévő hol tompa, hol nyilalló fájdalom ellenére jobban megy a napi munka. Nem is az a jó szó, hogy jobban, hanem inkább szebben. Szebben megy a munka, és kitartóbb vagyok. Összeszorított fogakkal ugyan, de valamit tudok én is adni: »a bánat így emel fel égre mégis.«²¹

Csaba kéziratából dátum nélkül: „Életünk minden nehézségét, bizonytalanságát, kételkedését, hitetlenségét, de hitét is a kereszthez viszonyítjuk. Életünk úgynevezett magélménye a kereszt. Az önátadás jelképe. Az önátadás valósága. Kentenich atya édesanyjának teljes önátadása, hogy a nyakában függő keresztet a Szűzanya-szoborra akasztotta.²² A kereszt nem Isten szeretetének szimbóluma, hanem maga Isten szeretete, az örökké jelenvaló szenvedés és szeretet valósága. Kentenich atya »magélménye«: nap mint nap megnyugodni abban, hogy az Atya áldása a kereszt. Az egyén, a család és a nemzet életére egyaránt.”

„Elmaradunk az eszménytől. A feszültség egyre nagyobb lesz. Az isteni irgalom szintén egyre nagyobb lesz. A végén nem úgy élünk, mint

21 Oázis, 2008. december, XVIII. évf. 4. (53.) szám

22 Ezt akkor tette, amikor külső körülmények hatására kénytelen volt fiát az árvaházba beadni, és a Szűzanyára bízta gyermekét.

Körmeneti kereszt hátoldala (Ozsvári Csaba, 1999)

a nemes lelkek, hanem mint a gyermekek. Mint egy gyermek, akit szeretnek, visznek. »Bizony mondom nektek, aki Isten országát nem úgy fogadja, mint egy gyermek, nem megy be oda.« (Lk 18,17) Nagyon vigasztaló ez számunkra, akik nem mondunk le az eszményről, de nap nap után érezzük és tudjuk, hogy egyre távolabb kerülünk tőle.

Van egy feszültség az eszménykép és a valóságos életünk között. És ez jó. Ez a feszültség nem hagyja, hogy kialudjon a tűz, nem hagyja, hogy kihűljön a lelkünk.

Akit valamikor, akárcsak egy kicsike pillanatra is megérintett az Isten, aki előtt megnyíltak azok a mélységek és magasságok, melyeket Jézus mutatott, annak az embernek a feszültség a Krisztusi eszmény és a saját valósága között örökre megmarad. És ez jó. Szerintem ez a keresztény élet. Hogy nem sikerül, Uram, bocsáss meg, nekem, bűnösnek!

Gondoljunk csak az apostolokra Krisztus elárulásakor, elfogásakor, perében, elítélésekor, kereszthalálakor. A feltámadást megelőző sötétségben és csendben. Micsoda óriási szakadék tátong az eszmény és a valóság között.

Péter, a kőszikla, az Egyház első pápája. Háromszor tagadta meg az Urat. »Nem ismerem azt az embert!« A többiek is szanaszét futottak. Tamás, vagy az emmauszi tanítványok. Az eszmény és a valóság csodálatos találkozása Péter tagadása és az a jelenet, amikor Jézus feltámadása után megjelenik a tanítványainak Tibériás tavánál (Lk 22,54-62, Jn 21,4.17). Péter keserves sírásra fakadt. Nem sikerült még Péternek sem, de soha senkinek a fejében nem fordult meg a gondolat, hogy az eszményt alkalmazni kell a korhoz. Gondoljunk csak a vértanúk korára akkor, amikor mindenáron meg akarunk felelni a kor kívánalmainak. Az eszményt nem szabad a korhoz alakítani (sem a magunk képességeihez). Elbukhatunk, van bűnbocsánat a bűnbánó embernek. Ezt mondja Kantenich atya is: nem tesszük lejjebb az eszményt, hanem bűnösökké válunk az eszménnyel szemben, háromszor mondjuk, mint Péter: »nem ismerem azt az embert« és rábízunk magunkat Isten irgalmára, Isten szeretetére. Soha nem levéve a tekintetünket az eszményről, Jézus Krisztusról, a Megfeszítettéről. Újra és újra kimondani, hogy kudarcot vallottam. Nem tudlak eléggé szeretni, drága Jézusom.

Kentenich atya ezt Isten irgalmának tengerében való úzásnak nevezi, és saját nyomorúságunk pocsolyájában való hentergésnek. A saját nyomorúságunk és gyengeségünk pocsolyája beletorkollik Isten irgalmának tengerébe.

Embertelenség valaki elé eszményt állítani anélkül, hogy Isten irgalmáról nem beszélünk neki. A feszültség enélkül betegséghez vezet. Pétert meggyógyította Isten. Júdás, az áruló, fölakasztotta magát.

Isten irgalmát nagyon nehezen tudja elfogadni az az ember, aki mint gyermek, az irgalmat és megbocsátást nem élte meg a családjában.

Az Egyháznak ragaszkodnia kell az eszményhez, újra és újra azt kell hangsúlyoznia, hogy Isten irgalmas. Ez a keresztény út. Isten irgalmasságához egyetlen út vezet, a bűnbocsánat útja. »Péter kiment és keserves sírásra fakadt.« Ez a keresztény út. Ez az Egyház útja. Én nem hiszem, hogy új utakat vagy új térségeket kellene keresnünk az Egyház számára. Péter útja a megbízatásától a vértanúságig az Egyház útjának eszménye. Ebben biztos vagyok. Nem szerkezeti problémák a mai Egyház nehézségei. Nem a felépítményben van a zavar. Az Egyház nem valami emberi alkotás, valami eszköz arra, hogy hitelesebben ki tudjuk fejezni kereszténységünket, és amit pillanatnyi igényeink szerint szabadon értelmezhetünk és formálhatunk. Olyan realitásról van szó, ami magának Jézusnak az akaratából létezik. Nem a mi egyházunk, hanem az Ő egyháza. Az óvás és megőrzés szándékával kell az Egyház felé fordulnunk Krisztus jegyesének hűségével. Zárómondatomat Ratzinger bíborostól veszem: »A hit azt jelenti, együtt hinni az Egyházzal.«

Ez nem mond ellent annak a schönstatti gondolatnak, hogy az új világ házak és házak hálójá. A légkörről van szó.” (Csaba kézírata, 2001. április 30.)

Csaba és Imri aktívan részt vettek az Óbudaváron felállított Házaspárok útjának²³ elkészítésében. Az egyik állomás szövegének megírásában is, de főleg Imri az állomások tábláinak megtervezésében és

23 A Házaspárok útja Tilmann Beller atya ötlete nyomán egy 1,5 km-es elmélkedésre hívó sétaút a családi élet állomásaival. Az óbudavári az első Házaspárok útja a világon.

megfestésében. Csabával sokat beszélgettek a tervek fölött. Imri: „Nagyon nehezen fogok bele az alkotásba, úgy érzem, én erre képtelen vagyok. Csaba mindig biztatott, ösztönzött, dicsért. Erős hatással volt rám az ő biztatása.”

Egyik találkozáson Csaba mosolyogva mesélte, hogy tele van a piciny nappalijuk, ebédlőjük a megrajzolt, vagy már megfestett táblákkal, el sem férnek tőlük. Már nagyon várja, hogy a munka befejeződjön.

Amikor valóban elkészültek, az Ozsvári házaspár kettesben szerelte föl a már beállított állványokra a táblákat. Félúton elsötétült az ég, aztán villámlott, dörgött az ég, és Csaba a szakadó esőben csavarozta föl az utolsó falapot is a helyére.

Imri és Csaba a házaspárok útján (2009)

Alkotás közben, és még inkább imádságai alatt nagyon szeretett zenét hallgatni. Különleges kedvence volt J. S. Bach, illetve a középkori, barokk egyházi zene. Igen komoly és igényes cd gyűjteményét (közel hatszáz darab lemez) naponta használta. Kispesti műhelyébe is vitt magával egy-két cd-t. Szavakban nehéz kifejezni azt az érzelmi

gazdagságot és kifejező erőt, amellyel ezek a dallamok elárasztják a lelket. Csaba számára ez a zene nyitotta meg a csatornát Isten és az Ő világa felé. Többször mesélt róla, hogy ő ezeket a műveket hallgatva képes imádkozni igazán. Ha a közösségi alkalommal ő vezette az imádságot, mindig hozott valami aktuális kedvcenet. A latin, német

Csaba zenét hallgat

vagy olasz szövegek magyar fordítását, amelyeket gyakran komoly utánajárással készített el, felolvasta, és ezután nyitott füllel és szívvel hallgattuk és hagytuk, hogy a zene felemelje a lelkünket majdnem a mennyországig.

„A szabadidőmben, ami tényleg elég kevés van, mert hála Istennek sok munkám van, furcsa, de azt kell mondjam, hogy XVI. Benedek pápa írásait olvasom. Sokat írt a liturgia és a művészet kapcsolatáról. Mindenkinek ajánlom, nagyon hasznos és fontos olvasmányok. A másik, ami számomra létszükséglet, olyan, mint a levegő vagy a víz, az a zenehallgatás. Munka közben is, mivel egyedül vagyok a műhelyben, és vannak olyan részek a munkámban, amik nem hangosak, lehet zenét hallgatni. Fontos számomra a középkori és reneszánsz kórusmuzsika, de a korai barokk, a barokk zeneszerzőitől is szívesen hallgatok. Nemcsak hallgatok, hanem erőt merítek ezekből a művekből.”²⁴

Pásztorbot (részlet)

²⁴ Mária Rádió, 2008. augusztus 14.

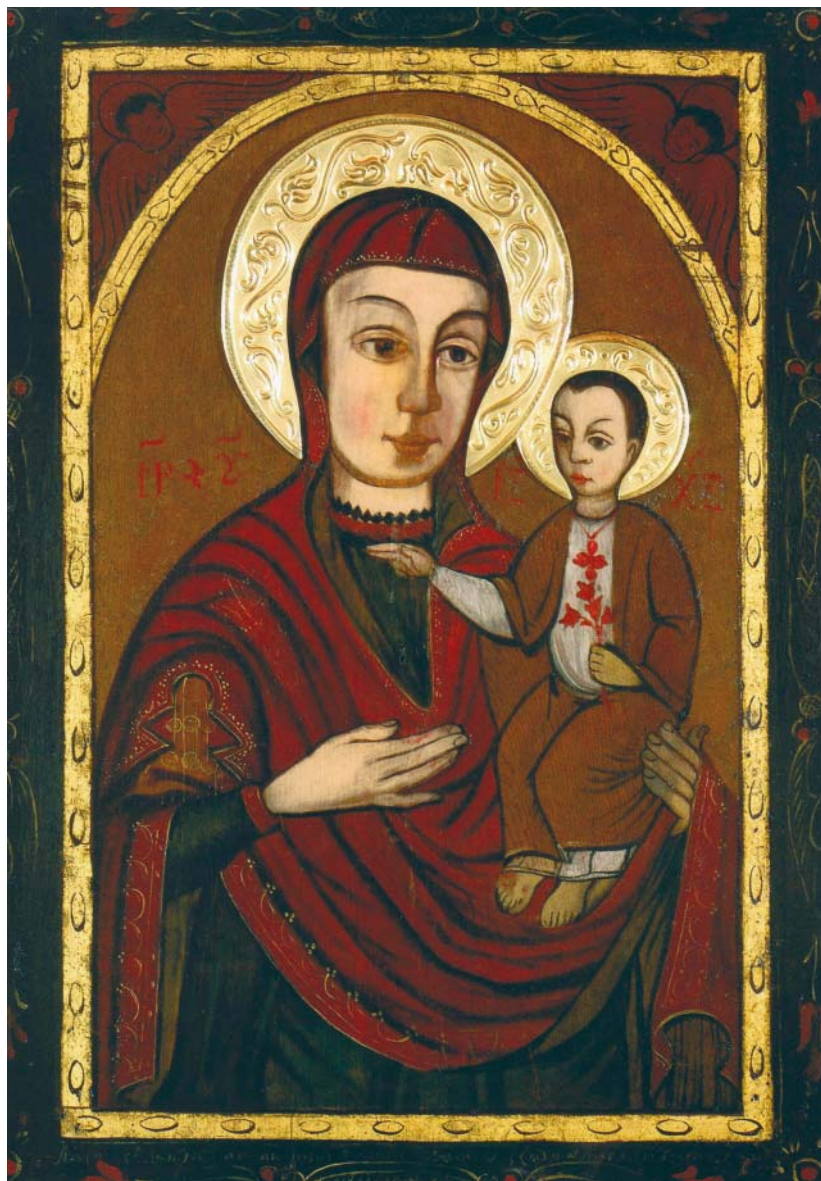
Máriával Jézusért

Milyen érzés volt a Szűzanyát megkoronázni? – kérdezték Csabától egy riportban, miután elkészítette a máriapócsi kegykép koronáját az eredeti gloriola alapján. „A méltatlanság érzése volt az első, aztán, hogy ilyen közel kerülhettem a Szűzanyához. Valóban így is történt. Nem történt csoda, mert az utam nagyjából erre vezetett, csak most már tudatosabban próbálom a Máriával való kapcsolatomat erősíteni mind a magam, mind a családom szempontjából. A máriapócsi, a csíksomlyói, és a schönstatti Szűzanya – ugyanarról a Szűzanyáról beszélünk, de valahogy ez a »három Szűzanya« áll az én szívemhez a legközelebb, és ez a »három Szűzanya« vezet engem és a családomat közelebb az Úr Jézushoz. (Csaba úgy emlegette ezt nekünk, hogy ilyen számára a Háromszor Csodálatos Szűzanya – a szerk.)

Megértettem azt, hogy Mária azért van, hogy Jézushoz vezessen. Eszembe jut a kánai menyegző, amikor Mária annak ellenére kéri Jézust, hogy ő azt mondja, »még nem jött el az én óráм«. Mária ki tudja járni Jézusnál, ami jó nekünk, nem azt, amit szeretnénk, hanem ami jó nekünk.”²⁵

Csaba élete utolsó szentmiséjén, Imrivel közösen, felajánlotta életét a Szűzanyának. „Öröktől fogva szeretett az Isten, felemelte arcomat a földről és szívéhez vonzott” – így hangzott a házaspári imájuk, amit erre az alkalomra írtak. Minden házaspár külön jelmondatot is választott. Az Ozsvári házaspáré így hangzott: „Máriával Jézusért”.

25 Mária Rádió, 2008. augusztus 14.

Máriapócsi kegykép (a két glória Ozsvári Csaba munkája)

„Feladatunk: Krisztus arcát rávésni a világra” **(Templom, család, műhely)**

Csaba, mint közösségi tag és mint művész is rendkívül alázatos volt. Nyíltan, őszintén, nem pózként felvéve, kicsinek, gyengének, folyton küzdő embernek látta magát. Ez az alapérzése tette Isten számára lehetővé, hogy felemelje őt. Ez az alázatos lelkület nem tette őt gyengévé vagy bizonytalanná, csak alkalmassá formálta őt arra, hogy Isten erejében bízva éljen. Művészként sem könyökölte magát a nyilvánosság elé, az elismerő díjakért nem küzdött. Művésztársai méltatlan mellőzéséről, vagy nehéz helyzetéről hallottuk őt beszélni, de saját magát sohasem sajnáltatta, pedig munkájának jellege miatt a rendszerváltozás előtt is, és más okból utána sem kapott életében a művészetét illető figyelmet és elismerést.

Egy alkalommal Gertrúd-Mária Erhard nővér, a közösség spirituális, előadásában arról beszélt, hogy (utalva a kánai menyegző csodájára) üres korsók vagyunk, amelybe gyűjtögetjük a tartalmat, munkát, áldozatot, de Jézus tesz belőle csodát. Csaba erre reflektálva magát üres tömlőnek nevezte, amely a földön fekszik, még tartása sincs. Mi jót neveltünk rajta, de ő komoly maradt, mert a legbenső érzéseiről beszélt.

Csabától minden bizonnyal alázatot követelt az is, hogy tudott közösségbe tartozni, tudott egy lenni a sok közül. Közösséget vállalni és megnyílni mások előtt egy olyan embernek, aki kivételes művész, aki más utakat és csatornákat is használ az istenkapcsolatában, mint például művészi önkifejezés, komoly alázatot mutat. Számára elég közös alap volt az Isten utáni vágyakozás és az elkötelezett életre való törekvés.

De alázat kell a mai szekularizált világban laikusként a nem demokratikus, hanem hierarchikus felépítésű Egyház tagjának lenni. Csaba számára ez pedig különösen fontos volt.

Csaba 2009 áprilisában személyesen adott át egy általa készített schönstatti egységkeresztet XVI. Benedek pápának. „A magyar Schönstatt-családok egy keresztet küldtek a Szentatyának, egy ezüst,

ún. egységkeresztet. A kereszten ott van Szűz Mária is, aki átöleli Jézust és egy kehelybe fölfogja az ő vérét. Mária az Egyházat szimbolizálja. A kereszt hátuljára pedig az alapítónknak, Josef Kantenich atyának a sírfeliratát véstük, amely így hangzik: DILEXIT ECCLESIAM (Szerette az Egyházat). Ez nagyon fontos manapság, amikor érezzük, hogy sok támadás és meg nem értettség éri a Szentatyát. Érezze, hogy vannak hívek, vannak vallásos közösségek, akik mellette állnak és szeretik őt.

Nagy örömmel fogadta az ajándékot. Egyrészt azért, hogy Magyarországról jöttünk, de felcsillant a szeme a Schönstatt nevére is. Szereti Schönstattot, mondta, és nagyon fontos mozgalomnak tartja az Egyház életében.”²⁶

*Ozsvári Csaba egységkeresztet ad át XVI. Benedek pápának
2009 áprilisában, Rómában*

Csaba férjként is és apaként is példa lehet a számunkra. Figyelmes, gyengéd szeretettel vette körül Imrit, a feleségét. Ez nem feltűnő, színpadias gesztusokat jelentett, csak egy állandó szeretetlégkört, ami kettőjük között mindig érezhető volt.

26 A Vatikáni Rádió interjúja, 2009. április

Munkáit, már a tervezés fázisától kezdve megbeszélte Imrivel, aki maga is grafikusművész. Naponta előkerülő téma volt közöttük Csaba aktuális munkája, és általánosságban Csaba munkájának értelme és iránya. A kész műveket hazavitte megmutatni, sőt figyelmes szeretettel esetenként a barátait, vagy a közösséget is megtisztelte ezzel. Fenségesek ezek a nemesfém-ből készült, díszes liturgikus tárgyak, amelyeket megilletődve és ámulattal vettünk kézbe.

A lányait büszke gyengédséggel emlegette, fiait értük szüntelenül imádkozva nevelte.

„A kamasz fiam mondta, mikor egyszer valaki engem jelnek nevezett, nehogy kérdőjel legyek. Igen, ezen igyekszem. Hogy ha már ilyesmivel foglalkozom, hogy szakrális művészet, akkor az életemmel ne jelentsek nagy ellentmondást, hogy ezt csinálom, és mást teszek. Az nagyon megnyugtató, hogy Isten nem azt kéri tőlünk, hogy példaképek legyünk vagy tökéletesek, mert azok úgysem lehetünk, hanem csak azt kéri tőlünk, hogy hűségesek legyünk. Ezt tartom a legfontosabb emberi erénynek, hogy hűségesnek lenni ahhoz a feladathoz, amit ránk bízott az Isten, ahhoz az emberhez, akihez odakötöttem az életemet, a családomhoz, az Egyházamhoz és a hazámhoz.”²⁷

Csaba munkája mint egy példázat áll előttünk. Ő szó szerint Krisztus arcát formálta meg nap mint nap. Hány Krisztus-arcot, a szent sebhelyeket, bibliai szimbólumokat tett láthatóvá életében! A mi küldetésünk ugyanez. „Feladatunk: Krisztus arcát rávésni a világra!” – mondta Kantenich atya. Bármilyen hivatást is kaptunk, ugyanezzel az Istenbe kapaszkodó alázattal, csendes szemlélődő tervezéssel és imádságos kivitelezéssel kellene végeznünk. Láthatóvá, tapasztalhatóvá kell tennünk Jézus jelenlétét a világunkban. Csaba keze munkája istenélményt ad a szemlélőnek. A mi munkánk is Isten tervében eszik mások javára, üdvösségére. Nagy feladatot kapunk mindnyájan, és hozzá erőforrást és eszközöket. A megbecsülést és jutalmat is sok esetben csak Istentől kapjuk majd meg.

„Szakmám szerint ötvös vagyok, liturgikus ötvöstárgyakat készítek, kelyheket, cibóriumot, monstranciákat, körmeneti keresztek, díszes

²⁷ Mária Rádió, 208. augusztus 14.

Egységkereszt részlete: Krisztus-arc (Ozsvári Csaba, Óbudavár, 2005)

misekönyvborítókat, olyan tárgyakat, melyek a legszentebb lakomán szolgálnak. Nem szoktam, és nem is szeretek nagy mondatokat használni, de sokszor elgondolkodom azon, hogyan is kerültem én ide, a legnagyobb titok közelébe és mit akarok itt és mit tudok én ehhez még hozzátenni. *ARS SACRA* (szent művészet), ahogy a II. Vatikáni zsinat fogalmaz. Szent, mert a legnagyobb titok mutatkozik meg általa. Itt ül egy ember a Katolikus Rádió stúdiójában, egy egyszerű római katolikus családapá, aki mellesleg ötvösművészettel foglalataskodik, arra kéri, hogy beszéljen az életéről, hitéről és szakrális művészetéről. Életéről szeretne beszélni egy ember, akinek az élete elmúlt 42 éve alatt különösebb közfigyelmet felkeltő esemény nem történt. Hitéről szeretne beszélni egy ember, aki egyre inkább tudatára ébred hite törekénységének, a szent művészetéről szeretne beszélni, miközben munkája során napról napra szembesül tehetetlenségével, korlátaival és lehetetlen helyzetekkel. Életem egyszerű, hétköznapi élet egy igyekvőnek mondható katolikus családban, ahol én vagyok a családapá. Feleségemmel öt gyermeket nevelünk. Nehézségeink és örömeink hasonlóak a többi családhoz. Napjaink nagyjából egyformák, de szépek. Nehéz reggeli felkelések, kapkodások, reggeli, kisebbek óvodába, iskolába, a nagyobbak már másfelé mennek. Azután irány a műhely. Van, hogy jól megy a munka, van, hogy nehezen, van, hogy sehogy. Nem gondolom, hogy többet vagy kevesebbet dolgoznék, mint bárki más. Vannak ennek a munkának is nehézségei, de én szeretem csinálni, meg máshoz nem is igen értek. Azután jön a vasárnap, meg a nagy ünnepek, a délelőtti mise a templomunkban. Nagyon fontos lenne, hogy ez legyen életünk forrása és csúcsa, de sokszor olyan nagy zsidaj van körülöttünk és még nagyobb bennünk, hogy nem mindig sikerül, s ha sikerül, akkor nagyon szép és erőt ad a továbblélésre.

Három helyszíne az életnek: Templom, Család, Műhely. Hálát adok az Istennek, hogy így élhetek.

Családomon és Egyházamon kívül van még egy dolog, amiért különösen hálát kell adnom a Jóistennek. Ez pedig a munkám. Az, hogy művészettel, mégpedig szakrális művészettel foglalkozhatok.”²⁸

28 Ozsvári Csaba kézírata, amellyel a Katolikus Rádió riportjára készült, 2005. április 29.

„Az ötvösség, szemben a festészettel, szobrászattal, alkalmazott művészet. Ez azt is jelenti, hogy nagyon jelentős a megrendelő beleszólása. A megrendelő igényei határozzák meg a létrejövő művet. Nem úgy van, hogy én ülök a szobában, eszembe jut valami, és azt megvalósítom. Ennek egyrészt anyagi korlátai is vannak. Ötvösként nemesfémekkel – ezüsttel, ritkábban arannyal, bronzsal – dolgozom.

Az, hogy mi a modern és mi az új, ez egy nagyon bonyolult kérdés. Én úgy érzem, hogy amit csinálok, az modern és új is.”²⁹

Csaba kispesti műhelye szülei házának egy kis melléképülete volt. Senki ne képzeljen fényes, tágas műtermet maga elé. Az utolsó években ápolásra szoruló édesapja szobájában is dolgozott. Csaba munka előtt és után, de sokszor közben is őt látta el nagy szeretettel. Mesélt róla, hogy zavarja, ahogy édesapja nézi a munkáját, kérdezget, vagy csak tesz-vesz körülötte, de elfogadta, mintha ez is hozzátartozott volna ehhez a szent munkához.

„Nagyon egyszerű körülmények között dolgozom, erről talán nem is kellene hosszasan beszélni. Mondta egyszer valaki, hogy csodálkozik, hogy ezek a magasztos, csillogó, drágakövekkel díszített tárgyak ebben a kis putriszerű műhelyben készülnek.”³⁰

Műhely Kispesten, a Kisfaludy utcában

29 Mária Rádió, 2008. augusztus 14.

30 Mária Rádió, 2008. augusztus 14.

XVI. Benedek pápa kelyhe, Róma (Ozsvári Csaba)

„Sokan gondolják úgy, hogy összeegyeztethetetlen az evangéliumi szegénység eszményével az, hogy ha az Egyház »kincseket gyűjt« itt a földön. Nem földi dolgokról van szó: és igazából erről szól a művészet, különösen a liturgikus művészet, mely tárgyakat hoz létre, hogy a liturgiában szolgáljanak. Nem pusztán azért, hogy emeljék annak fényét, hanem a hívek figyelmét még jobban a szentségek felé irányítsák, és hogy felkészítsenek az Istennel való találkozásra. Egy kehely – melynek anyaga elsősorban ezüst, aranyozott belső felülettel, drágakövekkel – szimbolikus díszítései és figurális ábrázolásai mind-mind arra szolgálnak, hogy felerősítsék az ember Isten utáni vágyakozását. Házasságunk kívülről bepatinázódott aranykelyhét áthatja-e a belső ragyogás, ahol a nehézségek elfogadása áldozattá, engeszteléssé válhat? Tudunk-e a környezetünk és a világ számára erőt sugározni?”³¹

„A vezeklőöv rokonságban áll a »szeretet fájhat« gondolatával, mert közelebb visz minket az Atyához, aki annyira szeretett minket, hogy egyszülött Fiát adta értünk. Egy ornamentikával gazdagon díszített Krisztus Jézust ábrázoló ezüst ereklyetartóban egy csontdarabka. Egy felkiáltójel a Szent Péter téren. Talán mert ez a szakrális művészet feladata, hogy felkiáltójeleket állítson a világban. A megmentés, az őrzés, a felemelés, a felmagasztalás felkiáltójelei. Nagy szorgalommal keresni, megmenteni, és az Ég felé felmutatni mindazt, amit a mai világban veszély fenyeget. Szüntelenül dicsérni az Istent. Boldog Batthyány László, Jézus Krisztus nevében kérünk Téged, segíts, hogy lássunk!

Én azt gondolom, hogy itt van az ereklyetisztelet lényege, hogy Isten egy valóságos személy földi maradványain keresztül üzen nekünk. Van-e nagyobb, kézzelfoghatóbb üzenet számunkra, mint az Oltáriszentség? Nincs és nem is lesz, mégis oda kell figyelni ezekre a csontdarabokra, vércseppekre is, mert azt jelzik, hogy Isten valóságosan jelen van az életünkben, és tiszteletük által megvalljuk egységünket a Mennyei Egyházzal.”³²

„A liturgia és a művészet az Ég és a Föld, az isteni és az emberi valóság határán mozog, a végtelenség kifejezője.

³¹ Ozsvári Csaba, kézirat

³² Ozsvári Csaba, kézirat

Misekönyvborító (Ozsvári Csaba, 2006)

Újra és újra megelevenítik az Isten és az ember találkozását, fel-emelik az embert a porból az Istennel való találkozáshoz, mégpedig Krisztus arcának szemlélésével, az Isten utáni vágy ébrentartásával.

1898-ban készítettek először fényképet a torinói lepelről. A fotónegatívumon a XX. század embere elsőként pillanthatta meg a művészettörténetből már jól ismert arcot. Az ábrázolást tagadó század elején Isten bizonyíthatatlanul üzen az arcát elveszíteni készülő embernek egy arcon keresztül, mely az emberré lett Isten arca.”³³

Csaba többször járt Olaszországban, 1995-ben egy három hónapos ösztöndíjat is elnyert.

„Mesterségem, az ötvösség területén szeretnék előbbre jutni, megismerkedve a Rómában működő egyházi megrendelésekre dolgozó alkotókkal, műhelyekkel és iskolákkal. Ösztöndíjas és zárandok vagyok egyszerre. Ösztöndíjas, akinek feladata a modern egyházművészet és a középkori épületszobrászat, elsősorban a bronzkapuk tanulmányozása, és zárandok, aki útjával közelebb szeretne kerülni Istenhez. A szakmám miatt vagyok itt. Nagyon nehéz elkerülni azt a szót, hogy »művészet«. Én szándékosan kerülöm, mert túl előkelő, túlságosan az alkotót helyezi előtérbe, és oly gyakran használják a műtörténészek, galériatulajdonosok, reklámszakemberek és az őket kiszolgáló alkotók. Nekünk, akik az Isten látható templomát szeretnénk építeni, legyen egyszerűen csak mesterségünk.

E rövid kitérő után folytatom. Véleményem szerint a különféle mesterségek, így az építészet, festészet, szobrászat vagy akár az ötvösség újbóli társulása, együttműködése szükséges ahhoz, hogy mai egyházművészetről beszélhessünk. Azt hiszem, hogy ennek egyik első lépése az kellene legyen, hogy az alkotók elfelejtsék ráírni nevüket a munkáikra. Hiszen itt nem valamiféle önkifejezésről vagy különböző elméletek, ötletek térbeli vagy képi megjelenítéséről van szó, hanem a templomról, a liturgiáról.

33 Részlet Ozsvári Csaba egy Zugligetben elmondott előadásából, 2003. november 12.

Isten dicsőségéről és az ember fohászáról. Ez a fohász sokszor csak annyi: »könyörülj rajtunk, Urunk!«

Félve beszélek erről, hiszen idegenek ezek a gondolatok a mi bezűkült, ellaposodott, kizárólag gazdasági szempontok és az érvényesülés szempontjai szerint berendezett világunkban. Olyan idegen, mint a középkori templomok a maguk félhomályával, szörnyfiguráival, utolsó ítéleteivel és trónoló Krisztusával. Akik ezeket a templomokat építették, festették és faragták díszítéseiket, közel voltak az Istenhez. Idegen tőlünk ez a világ, idegenebb és távolabbi, mint akár a Forum Romanum kövei. Idegen egyszerűségük, őszinteségük, tisztaságuk és egységük, a különböző mesterségek társulásával megvalósuló egységük. Úgy hiszem, hogy ez az egység csak az alázat útján születhetett meg. Ma alázatról beszélni, különösen a művészet területén, veszélyes dolog, könnyen nevetségessé válhat az ember.

Idegen tőlünk ez a világ, de vágyódunk utána. Messze kerültünk az Istentől, de vágyódunk közelségére. Hitem szerint ez a vágyódás a világ reménye.

Én azon fáradozom a magam eszközeivel, hogy az Isten iránti vágyat fel tudjam ébreszteni az emberekben. Ez a mai egyházművészet feladata.”³⁴

Csaba beszélt olaszul, bár nem volt megelégedve a nyelvtudásával. Kint tartózkodása alatt erősödött meg benne a vágy, ami már előtte is ébredett benne, hogy egy egyházművészeti főiskolát kell létrehozni. Csöndben, de fájdalommal nézte a sokszor giccses, értéktelen templomberendezéseket, díszítéseket. Fájt neki, hogy szakmai segítség nélkül vannak azok, akik a szakrális tereket berendezik, feldíszítik. Sőt csalódását fejezte ki a maga visszafogott módján a mai egyházművészet állapotával kapcsolatban is.

„Komoly összefogásra van szükség mind az egyház, mind a művészettel foglalkozó és megfelelő elszántsággal és önzetlenséggel bíró emberek részéről. Arra gondolok, hogy egy iskolát kell létrehozni. Mindenesetre hazaérkezésem után ez ügyben levelet írok a Magyar Püspöki Kar minden egyes püspökének, szerzeteses közösségek vezetőinek, egyházi intézmények, így iskolák stb. vezetőinek, és mivel

34 A Vatikáni Rádió riportja, 1995.

ez nem csak magyar ügy, ezért a Vatikán illetékesének is. Mert, ha megnézzük, hogy hova jutottunk, szomorúnak kellene lennünk. Hova jutott az egyházművészet a nagy szabadságában? Ezen a helyzeten változtatni kell. Mert olyan külső hatások nyomása alatt vagyunk, melyek végérvényesen letéríthetik az egyházművészetet megszabott útról, egy sajátos evangelizációról, arról, hogy »nagy erővel emelje a lelket Isten felé«, amint ez a II. Vatikáni zsinaton megfogalmazódott. A megtévesztés, a hazugság útjára terelhetik a templomokban megjelenő művészetet. Hamis képet festenek hitünkéről és hagyományainkról. Esetlegessé tehetnek örök értékeket. A művészi ambíciók szabad prédájául adnak szent témákat és dolgokat, ahol a keresztfeszített Megváltó avatatlan kezek által profanizálódik, és ezáltal, Kodály Zoltán szavaival élve: a művészet eszközeivel ingatják meg az örök erkölcsi törvényben való hitet.”³⁵

Krähling János így fogalmazott: „Csaba sajátos evangelizációs feladatként írta elő az egyházművészet célját, amelyet egy egyházművészetre szakosodott posztgraduális képzés keretében gondolt el. Ez számunkra most megvalósíthatatlan gondolatnak tűnik, de azt gondolom, eljön majd az idő, amikor ez meg fog valósulni. Amikor ma a schönstatti közösség egy előadótermet nevezett el Csaba emlékére, akkor felvetendő, hogy ezt az iskolát ne az ő emlékére állítsuk-e fel.” (2012. július 7.)

Csaba kint tartózkodása alatt képeslapot küldött haza régi barátjának, Pogány Gábornak, aki így emlékszik vissza: „Megérkezett egy képeslap az ő szép töltőtollal írt betűivel, amiben beszámol róla, hogy kint van, jól érzi magát, és kérdezi, nem mennék-e ki hozzá, mert egyedül van. Rajzolt egy kört, azt írta, ez a római körgyűrű, egy vonalka, ez egy benzinkút, és innen már nem vagyok messze. Én nekiindultam, meg is találtam a benzinkutat. Éjfél körül értem oda. Elővettem a térképet, és kerestem egy utcanévtáblát. De az egyik erkélyről Csaba integetett. A rajz alapján megtaláltam őt. Tíz napot töltöttünk együtt. Lukásra jártam a cipőmet. Csaba már tudta, hol és mit érdemes meg-

35 Ozsvári Csaba, Vicenza, 1995. november 27.

nézni. Minden reggel megcsináltuk a napi útitervet. Jártunk Nápolyban is, Sienában, Firenzében.”

Csaba többször is járt Szőnyi Zsuzsánál, Szőnyi István festőművész lányánál Rómában, az úgynevezett Triznya-kocsmában is. Szőnyi Zsuzsa a Vatikáni Rádió magyar munkatársa, több önéletrajzi munkája is megjelent. Férjével, Triznya Mátyás festőművésszel öt évtizeden át tartotta fenn Rómában a Triznya-kocsmá néven ismert irodalmi szalont.

Részlet a brüsszeli tabernákulumról

A Te arcodat keresem, Uram

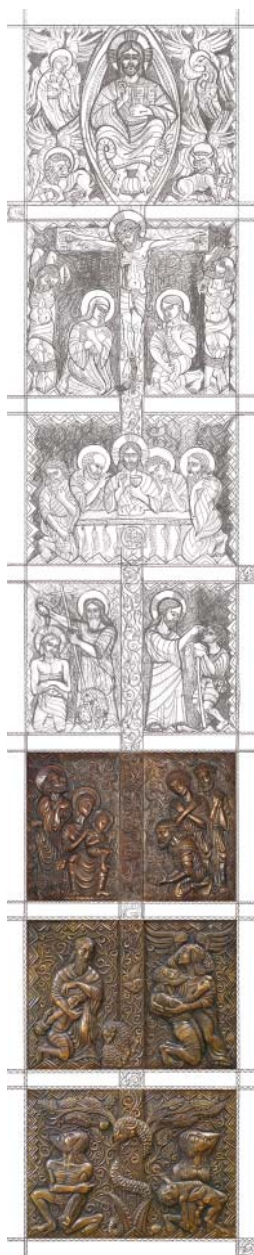
(A pátyi kapu)

„Jó két évvel ezelőtt keresett fel Schumicky András (Szepi) barátom, a pátyi templomépítő bizottság tagja azzal a kéréssel, hogy az épülő templomuk főhomlokzatára készítsek egy domborművekkel díszített bronzkaput, valami hasonlót ahhoz, mint amilyen a középkori és a reneszánsz templomokon, keresztelőkápolnákon (pl. Veronában, Pisában, Firenzében) látható.

Őszintén bevallom, először kétkedéssel fogadtam ezt az ötletet, túlzónak éreztem azt, hogy egy kis Budapest melletti község katolikus közössége ilyen nagy feladatra vállalkozzék. És egyáltalán szükséges-e egy mai templom, egy mai közösség számára bibliai jeleneteket ábrázoló, domborművekkel díszített hatalmas méretű háromszor hat méteres bronzkapu? Pontosan húsz évvel ezelőtt készítettem diplomamunkámat az Iparművészeti Főiskolán. Feladatom egy templomkapu elkészítése volt a csempeszkopácsi Árpád-kori kis templom számára. A kapu elkészült, és az elmúlt húsz évben sokat gondolkodtam azon, hogy milyen jó lenne újra egy ilyen szép feladat. És most itt a lehetőség és én hitetlenkedem!?

Szepi közben több embert és közösséget is meggyőzött arról, hogy kell ez a kapu a pátyi templomra. Támogatókat is talált – az ÉRME klubot, a Havas, a Ramocsaí és a Schumicky családot, Páty polgármesterét és alpolgármesterét –, akik anyagi áldozatot is hoznának egy ilyen terv megvalósításáért.

Szükség van egy bronzkapura a modern templom homlokzatán, de akkor, ha az nem pusztán a szépség és a magasztosság szolgálatában áll, hanem közelebb segíti az embert Istenhez. Így lett a kapu alapgondolata a találkozás. Az ember Istennel való találkozása, a Teremtés könyvétől egészen Krisztus újbóli eljöveteléig. A találkozásról szólnak a domborművek történetei. Olyan találkozásokról, amelyek felforgatják az ember eddigi életét.

»A keresztény üzenet nemcsak informatív, tájékoztató, hanem performatív, átalakító, azaz az evangélium nemcsak valami tudható dolgok közlése, hanem olyan közlés, amely tényeket hoz létre és megváltoztatja az életet.« (XVI. Benedek pápa: *Spe salvi*) A templomkapu különleges hely. Érintkezési pont. A találkozás és egyben az elválasztás helye. Találkozási pont, ahol a szakrális tér a profán világgal találkozik, kapcsolódási pontot teremtve a világ számára a szentség felé. Elválasztási pont, mely határozottan választja el a két világot egymástól. Beenged és elzár, megnyílik, ugyanakkor kívül is rekeszt. Lehetőséget kínál, megállásra készítet. Érintkezési pont, ahol az ember lendületet vehet a felemelkedéshez. Határhelyzet, ahol a kapu megköveteli tőlünk a megállást, a változást, felébreszti a megtisztulás iránti vágyat, hogy így beléphessünk egy magasabb rendű valóságba. Világunkban – melyet nevezünk most a kapun kívül rekedt világnak – különös jelentőséget kap a templomkapu. Találkozási pont a hit és a hitetlenség világa között. A bronzkapu alapgondolata ez a találkozás: az ember Istennel való megrendítő, szenvedélyes és felemelő találkozása, az ószövetségi Teremtés könyvéből indulva Krisztus újbóli eljöveteleig:

„Páti” kapu. Az elkészült és a tervben maradt részek együtt, 5 m x 1 m (Ozsvári Csaba, 2006-2009). Hű másolata a Budapesti Szent István Bazilika Kincstárában látható, az elkészült részeket a székesfehérvári Egyházművészeti Múzeum kincstárában őrzik.

- 1-2. *A bűnbeesés: Ádám és Éva kiűzetése a paradicsomból (Ter 3,1-4)*
3. *Ábrahám áldozata: Ábrahám és Izsák (Ter 22,1-18)*
4. *Jákob harca az angyallal (Ter 32,25-32)*
- 5-6. *A Szent Család és a királyok imádása (Szent István ábrázolással)*
7. *Jézus megkeresztelkedése*
8. *Jézus és a samariai asszony*
- 9-10. *Az utolsó vacsora*
- 11-12. *A keresztre feszítés (Szent Imre ábrázolással)*
- 13-14. *Trónoló Krisztus és a négy evangélista*³⁶

„A Pátyon épülő új templom kapuján dolgozom. Monumentális munka, szinte már nem is ötvös méret, hanem annál jóval nagyobb. De elvállaltam, mert erre vágytam már nagyon régóta, hogy egy ilyen nagyobb munkát készíthessek. A diplomamunkám szinte egy tanulmány volt ehhez a munkához. Nem a szívemhez, a zsigereimhez, az idegeimhez, a szívemhez, a lelkemhez, mindenemhez ez áll most a legközelebb.

Ha azt mondom, hogy közel áll a szívemhez, akkor az egy romantikus megközelítés. Itt semmi romantikáról nincs szó, ez egy kőkemény feladat, amit meg kell oldani, és még nagyon az elején tartok. A tervek már készen vannak. »A Te arcodat keresem, Uram.« Ez a kapu alap-gondolata is. Az ember Istennel való találkozása a Teremtés könyvétől a Jelenések könyvéig. Nem öleli át az egész Szentírást, de egy ívet próbálok megrajzolni. Az ószövetségtől kezdve Krisztus újbóli eljöveteleig, amikor az ember drámai módon találkozik Istennel. Ezt szeretném az embereknek megmutatni, hogy van ilyen. Lényeges, hogy az ember mindig személyesen találkozik Istennel. Az Egyházon belül, az Egyház útmutatásai szerint, az Egyház segítségével, de mindig személyesen.”³⁷

Ramocsai Pál így emlékezik: „A kapu egyik tábláján a térdeplő király a magyar Szent Koronát tartja a kezében. Legdrágább kincsét adja a gyermek Jézusnak. Csaba alkotásában zseniális egységben van magyar történelmünk és a Biblia világa. Az ajándékát hódolattal nyújtó alakban első szent királyunkat, Istvánt véljük felfedezni, aki Szűz Máriának ajánlotta fel az országukat. Tekintete alázatos, féltő,

36 Ozsvári Csaba, 2008. október

37 Mária Rádió, 2008. augusztus 14.

aggódó és reménnyel teljes. Várakozóan fürkészi a kis újszülöttet, a világ Megváltóját. Csabát mindig izgalom fogta el, amikor a szentmise előkészületeit végezte az óbudavári kis kápolnában. Nemsokára kezdődik az áldozat bemutatása, rendben van-e, helyén van-e minden? – fejezte ki az arca.

Mindenki, de különösen az egyházi személyek iránt olyan nagy tisztelettel volt, mintha egyenesen a kis Jézus követői lennének. Életében volt alkalmá XVI. Benedek pápával személyesen találkozni, és ajándékát, az egységkeresztet éppen olyan mozdulattal adta át neki, mint ezen az alkotásán a térdeplő király a Szent Koronát. Megélhette, amit megalkotott. Az általa legjobban tisztelt földi személynek ajándékot adhatott.”

Pátyi templomkapu részlete: Jákob (Ozsvári Csaba munkája)

„Szolgálok”

(Csaba és a Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend)

Csaba 2000-ben csatlakozott a lovagrendhez két barátjával, dr. Lakatos Tamással és dr. Dévay Attilával együtt, akikkel a zugligeti egyházközségben is társak voltak.

dr. Lakatos Tamás: „Csabával barátok voltunk. Az ő ösztönzésére, példáját követve kértem felvételem a Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrendbe.

Csaba számomra a hívő ember megtestesítője volt. Az ő egyéniségében a hit és életvitel, életvitel és hit egybe tartozott és harmóniában valósult meg.

Életében imádság, feleség, család, gyerek, munka csaknem tökéletes egységben élt a mindennapokban. Talán ez volt a titka, a mindennapok teljessége az alázatban.

Hívő emberként, művészként, tudta, hogy ajándékba kapta adottságait, hogy szolgáljon vele... Kiemelkedett közülünk a rendi köteleltségek teljesítésében. Szinte alig hiányzott a rendi zsolozsmákról vesperásokról, konventmisékről. A rendi kötelezettségeket vállalta, ezért komolyan is vette, példát adott mindnyájunknak.

Nagyon hiányoznak a vele való találkozások.”

A Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend az ősi kezdetektől máig a Szentföldre, Jeruzsálemhez kötődik. Jeruzsálemben található a Szent Sír-bazilika, benne az Úr halálának és feltámadásának színhelye. Jeruzsálem tehát egyfajta monstrancia, vagyis Jézus halála és feltámadása titkának drága foglalata. Halál és feltámadás összetartoznak. A Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend lelkiiségének ez az alapja. Minden vásárnap az Eucharishtiában ezt a sajátos „összetartozást”, az Úr halálát és feltámadását ünnepeljük.

A Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend ma közel húszezer lovaggal és dámával a világ ötvenkét helytartóságában támogatja és fejleszti a Római Katolikus Anyaszentegyház vallási, kulturális és szociális tevékenységét és intézményeit a Szentföldön. A világ negyven országában

elő rendtagokkal és valamennyi katolikussal együttműködve segítik a katolikus hit fenntartásában és terjesztésében, valamint a Katolikus Egyház jogainak védelmében a Szentföldön. A Rend jellegét kizárólagosan vallási és karitatív céljai határozzák meg, ezért távol tartja magát minden politikai mozgalomtól és rendezvénytől. A Lovagrend tagjai nem vehetnek részt olyan tevékenységekben és nem működhetnek olyan intézményekben, szervezetekben, egyesületekben, melyeknek célja és programja ellenkezik a Katolikus Egyház tanításával. A Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend kánonjogi és vatikáni államjogi személyiséggel bír. A lovagrend feje a mindenkori pápa.

A Rend céljai:

1. Erősíteni tagjaiban a keresztény életvitel gyakorlatát a pápához való teljes hűségben és az Egyház tanításai szerint, alapelveként szem előtt tartva a felebaráti szeretet elveit, melyeknek a Rend fontos eszköze a Szentföldre irányuló segélyek érdekében.
2. Támogatni és segíteni a Katolikus Egyház kulturális, jótékonyági és szociális tevékenységét, intézményeit a Szentföldön, különösen a Jeruzsálemi Latin Patriarchátushoz tartozó és annak területén találhatóakat, amelyekkel a Rend hagyományos kapcsolatokat tart fenn.
3. Buzgólkodni a hit fenntartásán és terjesztésén a Szentföldön, bevonva a világszerte élő, a Rend jelképe által a felebaráti szeretet gyakorlásában egyesített katolikusokat, valamint minden keresztény testvért.
4. Védelmeszni a katolikus Egyház jogait a Szentföldön.

Reggel az első szó, amit egy lovag kimond: Serviam! Azaz „Szolgálni fogok”. Gondoljunk arra, hogy a bűn lényege ez: „Non serviam”, azaz „Nem vagyok hajlandó szolgálni!” Ezeket megfontoló lelkülettel mondjuk a 48. zsoltárt és a hozzá kapcsolódó könyörgést.

Ablak a mennyországra

Csaba halálának körülményei rendkívülinek mondhatók. Mintha Isten üzenne nekünk, itt maradóknak ezekkel.

Hisszük, hogy a gondviselő Isten jelen van a hétköznapijainkban. Akkor még inkább jelen van a halálunk pillanatában. Csaba abban a kegyelemben részesült, hogy bár nem konkrétan a halálra, de egy nagyon fontos találkozásra, önátadásra készült a halála előtti napokban.

A schönstatti családok egyenként, a saját lelki életük fejlődésének megfelelő pillanatában kötnek szeretetszövetséget a Szűzanyával. Ez nem egy kiérdemelt lehetőség, hanem egy lépcsőfok, egy elköteleződési alkalom. A szövetségi családok öt év felkészülési idő után, mint közösség is szeretetszövetséget kötnek a Szűzanyával. Fölajánlják életüket és mindennapi munkájukat, és cserébe a saját és gyermekeik lelki átalakulását kérik Máriától.

Egy ilyen, ún. első szentelésre készülő hetet kezdtünk meg az Oszvári házaspárral együtt a Csaba halála előtti napokban.

Gertrúd-Mária nővér Schönstatt alapítójának „kulcsélményéről” beszélt a családoknak, amikor Kentenich atyát 9 éves korában édesanyja külső kényszerből árvaházba adta, és az épület előterében levő Szűzanya-szoborhoz vezette, elsőáldozási nyakláncát a szobor karjára akasztotta és a fiát a Szent Szűznek ajánlotta.

Kentenich atya sokszor visszaemlékezett erre az élményre, és felvette magának a kérdést, hogyan töltötte be eddig a hivatását? Hogyan vezette őt a Szűzanya idáig? Gertrúd-Mária nővér arra biztatott bennünket, hogy mi is ajándékozzuk a szívünket a Szent Szűznek, aki meg akarja újítani a magyar kereszténységet a szíveink és családjaink által. Az Istennel való élet gyakran nagyon bátor ugrást, „halálugrást” kíván tőlünk. A nagy szeretet férfiává és asszonyává akar bennünket nevelni.

Azon legyünk, hogy hitünket átadjuk a gyermekeinknek. Mi csak alapot vethetünk, a többi nem a mi munkánk. A Szűzanya hat az otthonainkban. Kentenich atya bíz benne, hogy apostolok nőnek a családjainkban.

2009. július 9-én az Ozsvári házaspár schönstatti közössége a közös életfelajánlásra készült. Ötéves előkészület után a közösség együtt írt egy imádságot, és minden házaspár külön egy rövid jelmondatot, amellyel együtt ajánlják életüket a Szűzanyának.

Németh Zoltán így emlékszik: „Amikor a szentelési imánkat írtuk közösen, volt egy szó, ami számomra kevésbé volt értelmezhető: »fel-emeltél«, ezért javasoltam, hagyjuk ki a közös imából. Csaba viszont ragaszkodott ehhez, mert számára lényeges üzenet volt. Csak másnap éretem meg igazán, hogy ennek mennyire mély értelme volt.”

Délután négy órakor kezdődött az ünnepi szentmise. Csaba és Imri, a közösség sekrestyései, a kápolna körüli előkészületeket végezték egész délután. A mise előtt szállingózni kezdtek a vendégek: atyák, rokonok, barátok, Csaba és Imri nagylánya és unokája is.

Az ünnepi szentmisén a hívek könyörgésében minden házaspár a szívéből imádkozhatott. Csaba és Imri a papokért fohászkodtak.

Sebastian Benvin verbita atya így emlékszik vissza erre az utolsó szentmisére: „Nehéz szívvel gondolok vissza az utolsó találkozásra: 2009 júliusában kaptam egy meghívót a Schönstatt-családmozgalom harmadik szövetségi évfolyamának szentelési ünnepségére, amelyet Óbudaváron tartottak. Nagy örömmel indultam útnak, hiszen Csabáékon kívül más családokat is ismertem a társaságból. Érkezésünk után jókat beszélgettünk, igazi vidámság költözött a szívünkbe. Amikor elkezdődött a szentmise, láttam, hogy Csaba közvetlenül az oltár előtt ül fehér ingben. Különös figyelem látszott az arcán. A szó legszebb értelmében fény vette körül. A megszokottól valamiképpen eltérő, szinte ünnepélyes volt a jelenléte a szentmise alatt. A végén csak annyit mondtam neki, hogy ma kicsit más vagy, mint szoktál lenni, mire ő derűsen mosolygott. A szentmise után el kellett jönnöm. Amint megérkeztem a missziósházba, üzenetet kaptam: Csaba testvérünk elköltözött az örök hazába. Életem harmincöt éve alatt talán még soha nem éreztem a szívemben ilyen nagy, több napig tartó, rám nehezedő szomorúságot. Csak nagyon lassan tudtam feldolgozni, hogy testi valójában Csaba már nincs közöttünk. Minden nemzetnek megvannak a kiválóságai. A magyar nép egyik nagy alakja Ozsvári

Csaba és Imri a szentelési misén, 2009. július 9-én

Csaba ötvös mester, aki csendesen és gyümölcsözően szerette az Istent, és szerette az életet az utolsó pillanatáig. Ő már odafönt van, de idelent alkotásai szüntelenül magasztalják Istent.”³⁸

A szentmise után kötetlen együttlét kezdődött. A szövetségi évfolyam házaspárjai Tilmann atyával és Gertrúd-Mária nővérrel egy közös fotót készítettek. Ez lett Csaba utolsó fotója.

A kápolna mellett kitett padokra ültünk és vörösborral koccintotunk. Néhány férfi a közösségből, köztük Csaba is, „vérszövetséget” kötött a koccintás közben. Schumicky András (Szepe) ahogy már más alkalommal is, akkor is „A bronzkapura!” felkiáltással koccintott Csabával. Valaki elővette a szertartás alatt kapott szövetségi érmét, amelyen a schönstatti kegykép dombornyomása és a SERVUS MARIAE NUNQUAM PERIBIT (Mária szolgálja sosem vész el) felirat volt olvasható. Az érme anyagáról kérdeztük Csabát, aztán a feliratról beszélgettünk, egyszer csak lefordult a padról eszméletét veszítve. A melléte ülő, aki orvos volt, azonnal érzékelte, hogy nagy baj van, és elkezdte az újraéleszt-

³⁸ Megjelent az Új Ember 2013. július 21-i számában

*A III. szövetségi évfolyam a szentelési mise után
Gertrúd-Mária nővérrel és Tilmann Beller atyával, 2009. július 9.*

tést. Megkondult a kápolna harangja, mert hat óra volt. A közösség egy másik tagja, térerőt, és a harangzúgásban csendet keresgélve kihívta a mentőket. A mentőkocsi kiérkezése után nem sokkal a mentőhelikoptert is hívták, de már nem tudták az életét megmenteni.

Ahogy ott feküdt a fűvön, ing nélkül, kitárt karokkal, az általa készített ezüst korpuszok jutottak eszembe. Ahogy életében, úgy halálában is Krisztust formázta meg nekünk. Teljesen váratlanul, és mégis felkészülve, a kegyelem állapotában érte a halál.

Az orvosok küzdelme közben a közösség tagjai a kápolnában rózsafüzért imádkoztak.

Amikor az orvosok hivatalosan is kimondták a halál beálltát és elvonultak, a jelenlévők, felnőttek és gyerekek egyaránt, körbeállták Csaba lepedővel letakart testét, imádkoztak és elbúcsúztak tőle. Imri rögtön útra kelt, hogy gyermekeit összegyűjtve együtt legyen a család.

Tilmann atya utasítására még aznap este kövekkel körberaktuk Csaba halálának helyét. „A menny megérintette itt a földet. Ablak nyílt a mennyországra” – mondta Tilmann atya.

Csaba halálának helyén emlékhely létesült. „Ablak a mennyországra” felirattal.

Temetése 2009. július 25-én, a 46. születésnapján volt.

Sírfelirata azonos lelki mesterének, Kentenich atyának a sírfeliratával. DILEXIT ECCLESIAM – Szerette az Egyházat.³⁹

A kápolna mellett, Csaba halálának helye 2009. július 9-én, a szentelés estéjén

Verőcei Gábor atya így ír róla: „Csaba halálának helye a kápolna mellett van, a kápolna pedig a Házaspárok útjának utolsó állomása; egyben az elválás helye, mely földi életének utolsó állomása volt, az örök élet boldogságának első állomása lett. Csaba halálának helyét egy kőlap jelöli, rajta a felirat: Ablak a mennyországra. Nem tudok elszakadni ettől a felirattól: ablak az égre. Ezt lehet a halálra is vonatkoztatni, melyre Ozsvári Csaba oly szépen készült, noha fiatal kora még nem indokolta ezt. De lehet ezt a feliratot magára a hitvalló művészre, férjre, apára vonatkoztatni: ő valóban ablak volt az égre. Az ab-

³⁹ E mondat mögött Kentenich atya esetében is sok küzdelem és szenvedés rejlik. A német püspöki kar tizennégy évre számúzta az Egyesült Államokba, mert a II. Vatikáni zsinat előtt Kentenich atya több törekvését nem értékelték. Kentenich atya hosszú levelekben küzdött az igazáért, de alázattal elfogadta az egyházi elöljárók rendelkezését és soha nem szidta őket.

lak átlátszó. Ilyennek kell lennie a kereszténynek is: átlátszónak, mely átengedi a fényt. Ozsvári Csaba művészetével, hitből fakadó gondolkodásával és életével engedte átragyogni magán az isteni fényt. Ezért tudott (az ő szavaival élve) „megrázó hatást keltve” olyan katartikus

Az emlékhely Óbudaváron

élményt adni, mint amelyet egy-egy történelmi emlékhelyen érez az ember. A tragédiák helyei azért megrázóak, mert katarzist képesek kiváltani. Ezek közé tartozik Ozsvári Csaba emlékhelye is!”⁴⁰

Emlékhely, 2010

Gertrúd-Mária nővér így fogalmazott:

Az itt átéltek alapján tolul fel bennünk Blaise Pascal szava, melyet Kantenich atya is idézett: »Isten oroszlánkarmokkal ír«.

»Azóta minden más, mint ezelőtt volt – írja a harmadik szövetségi évfolyam egyik tagja néhány nappal Csaba hirtelen halála után. – Nagyon mély és fájdalmas, mégis a Jóisten és a Szűzanya szeretetében megmerítő volt a közös hetünk, a szentelésünk, Csaba mennyei születése és az utána közösen átélt, átimádkozott két nap. A Jóisten és égi édesanyánk komolyan vettek bennünket, elfogadták felajánlásunkat és új életet akarnak bennünk és általunk adni ennek a szép hazának és benne minden testvérünknek.«

40 Verőcei Gábor atya, Új Ember 2012. július 22-i száma

Isten működik a lelkekben, Isten működik a közösségünkben, Isten szeretne sok embernek új életet adni. Az ő útjait nem értjük meg mindig, és ezek lehetnek fájdalmas utak. A kereszt titka a gyümölcsözőség titka.

Isten elvárja tőlünk, hogy amihez ragaszkodunk, különféle módon elengedjük. A felnövekvő gyermekeinkre nézve szintén sokunkra vonatkozik: a kereszt titka a gyümölcsözőség titka.

Szívesen gondolok az egyik nyári szentmise prédikációjára: a keresztút nem a tizennegyedik állomással végződik, hanem a tizenötödikkal. Nem a halál az utolsó állomás, hanem a feltámadás.

A harmadik szövetségi évfolyam egyik tagja írta néhány nappal ezelőtt: »Csaba eltávozása felgyorsított egy folyamatot. Úgy érezzük, hogy most váltunk igazán szövetségessé. Mennyei Atyánknál van a testvérünk, együtt Kentenich atyával és a többi magyar schönstattival. Nagyon közel van a mennyország, de mivel mi itt maradtunk, ezért ez nekünk nem csak öröm, hanem fájdalom is. A szívünk eddig is Óbudaváron volt, most pedig még inkább, hiszen a Szűzanya megérintette a palástjával azt a helyet és minden ott lévő kicsit és nagyot.«

Naponta újra megérint, amikor a harmadik évfolyamból e-maileket kapok. Mindannyian óvatosan tapogatózunk előre, hogy Isten »kézírását« az eseményekben megfejtjük. Lenyűgözően szól mindenkiből a mély hit szelleme, a mély sorsközösség egymás között, az ég közelsége és Csabánk közelsége is.

Különösen mélyen megérint, amit Imriről hallok. Szívének nagy békéjével ő vigasztal másokat, nem fordítva. Ezekben a napokban írta:

»Sok erőt merítettem abból, hogy sok mindenről hallhattam, ami az után történt, hogy eljöttem Óbudavárról. A kezdeti égető fájdalom után csodának élhetjük meg, hogy nem vagyunk összeomolva. Ezt a sok imának és szeretetnek, nagyszívűségnek köszönhetjük, ami felénk árad. Igyekszem, hogy ne sodorjanak el a hétköznapi teendők és tudjak figyelni Istenre, Szűzanyára és Csabára. Furcsa, de a gyázmise lesz Csaba születésnap miséje. Éppen 11 órakor született. Mindenkinek mindent nagyon köszönök! Imri/Csaba«

Nemcsak Imrinek van ez az új megtapasztalása most, hogy Csabát hallja az új létmódjában. Az évfolyamtársai is megtapasztalták már ezt. Azon a helyen, ahol az ég megnyílt és az első szentelés kegyelmében Csabát hazahívta az örök Atyához, a harmadik szövetségi évfolyam egy fát ültetett, és egy táblát, valamint egy padot állított fel. És ezen a padon Csabával lehet majd beszélgetni. Így kínál fel Isten nekünk egy új »telefonösszeköttetést« az éggel.

Sajátos, fájdalmas és nagyon mély módon az ég közel jött hozzánk. »Isten oroszlánkarmokkal ír«, és hat a magyar Schönstatt-családjában.

»Csaba életpéldája, szeretete, mély és hűséges hite, tisztasága, bölcsessége és életáldozata, mint kegyelmi forrás lesz a mi összetartásunk, szeretetünk, bátorságunk és küldetésünk alapja« – így fogalmazta ezt meg egyik évfolyamtársa. »Nagyon szeretjük őket, és szeretnénk velük együtt hordozni ezt a keresztet.«

Kelt: 2009. július 23-án. Gertrúd-Mária nővér”

A Jóisten különös akarata nyomán ugyanez a közösség 2013. október 2-án Zajkás Pétert, és 2015. március 15-én Megyimórecz Istvánt is elvesztette. Erős közbejáróink ők a mennyben, és példáink az odavezető úton.

Zajkás Péter

A fonalat nem vágta el semmi (Csaba halála után)

Imri első születésnapja Csaba nélkül pénteki napra esett. A gyerekek nagyon igyekeztek, és másnap szombaton az összes gyerek nagy ünnepet szervezett. Így a születésnapon nem történt semmi. De Imrinek akkor volt az ünnepe, és azt mondta Csabának: „Ajándékozz nekem valamit, gondoskodj arról, hogy ma valaki felköszöntsön engem!” Kevéssel ezután az évfolyam egyik családja telefonon felhívta, és egy szép beszélgetésben felköszöntötték őt. Este Imri egyedül volt a szobájában. Váratlanul bejött hozzá a tizenhat éves lányuk: „Mama, már ma este szeretném odaadni neked az ajándékomat, éppen az volt az érzésem, mintha Papa azt mondaná nekem, menj be Mamához, és köszönts fel őt.” A lány egy fotókönyvet készített sok képpel Csabáról, fiatalabb korából, hosszú hajjal, rövid hajjal, szabadság alatt, és a lány az egyik osztálytársától, aki szintén elveszítette az egyik szülőjét, egy verset kapott. Imri lánya a képek alá egy-egy sort írt. Az idézet így szól:

„A halál nem jelent semmit.
Csupán átmentem a másik oldalra.
Az maradtam, aki vagyok, és te is önmagad vagy.
Aki egymásnak voltunk, azok vagyunk mindörökre.
Úgy szólíts, azon a néven, ahogy mindig hívtál.
Beszélj velem, ahogy mindig szoktál,
ne keress új szavakat.
Ne fordulj felém ünnepélyes, szomorú arccal,
folytasd kacagásod,
nevessünk együtt, mint mindig tettük.
Gondolj rám, kérj, mosolyogj rám, szólíts.
Hangozzék a nevem hátunkban,
ahogy mindig is hallható volt.
Ne árnyékolja be távolságtartó pátoasz.
Az élet ma is olyan, mint volt, ma sem más.
A fonalat nem vágta el semmi, miért lennék

a gondolataidon kívül...
csak mert a szemem nem lát...
Nem vagyok messze, ne gondold.
Az út másik oldalán vagyok, lásd, jól van minden.
Meg is fogod találni a lelkemet,
és benne egész letisztult szép, gyöngéd szeretetemet.
Kérlek, légy szíves..., ha lehet,
töröld le könnyeidet,
és ne sírj azért, mert annyira szeretsz engem.”

Ezen az estén Imri a lányával együtt sírt, de nem csak a fájdalomtól, hanem az örömtől is.

Oltárczy Tünde meséli: „Pár évvel ezelőtt megismerkedtem egy fiatal párral. Akkor két gyermekük volt. Azóta megszületett a harmadik is, fél évvel ezelőtt.

Gyakran beszélgettem velük, ilyenkor szóba került, hogy nincsenek egyházilag összeházasodva. Nem tudják miért, de nem rendezték még a házasságukat. Nincs idejük, annyi feladattal jár az egyébként nagyon jól működő vállalkozásuk. A férj Németországból telepedett vissza néhány évvel ezelőtt szülei és barátai legnagyobb megrökönyödésére. Senki nem tartotta normálisnak elmondása szerint, de őt valami belső hajtóerő erre a döntésre készítette.

Az édesanya művészettörténész (!), éppen egy képzőművészeti könyvet írt akkoriban, a gyerekek is ezer feladatot adtak számukra. Egyszerűen nem jut erre most idejük. A feleség részéről az elhatározás talán még meg is lenne, de a férj nem tartja ezt olyan dolognak.

Ez évben, húsvét előtt egy találkozás alkalmával lelkesen újságolta a férj, hogy egy nagyon jó házat sikerül megvenniük. Korábban már volt egy másik ház is kilátásban, de az nagyon nagy felújításra szorult, és valami miatt az üzlet nem jött létre. Váratlanul jött ez a lehetőség számukra. Először csalódottak voltak, mert az újsághirdetésben az állt, hogy egy wekerlei házat árulnak. Amikor meglátták, hogy ez tulajdonképpen csak a Wekerle-telep és Kispest kertváros határán he-

lyezkedik el, be sem akartak menni, ők ugyanis nem itt akartak házat venni. A feleség erősködött, hogy nézzék meg, ha már eljöttek.

Amikor bementek, a feleség finoman megfogta az éppen beszélni készülő férj kezét, hogy még ne mondjon semmit, és halkán odasúgta, hogy beszéljék meg közösen mielőtt döntenének. Úgy érezték, hogy a háznak különös szellemisége, hangulata van, ami viszont azonnal megragadta mindkettőjüket. Otthon megbeszélték, hogy megveszik a házat. Jelenleg nagyon boldogan készülnek a beköltözésre.

A férj elbeszéléséből és leírásából azonnal tudtam, hogy Csaba korábban műhelyként használt házáról van szó.

Későbbi beszélgetésünk során egy elejtett szó kapcsán azt is megtudtam, hogy mindkettőjük számára hirtelen fontossá vált, hogy szeretnék Isten előtt rendezni házasságukat. Elmentek a plébánoshoz, és jegyesoktatásra jártak. A feleség befejezte a könyvírást, és a harmadik gyermekük születése mellett meg tudták oldani, hogy rendszeresen részt vegyenek a jegyesoktatáson.

Kérdésemre, mi tette ezt ilyen gyorsan időszerűvé (hiszen eddig nem volt olyan fontos ez a kérdés az életükben), azt válaszolták, hogy maguk sem tudják miért, de mindkettőjükben egyszerre született meg ez az elhatározás.

Így ez évben Isten színe előtt is egybekeltek. Azóta nem csak az életükben, hanem a templomban is találkozunk, ahol az egész család apraja-nagyja megjelenik. Igazán nagy öröm őket ott látni!”

Mennyei Atyánk!

Alázatos szívvel kérünk Téged, legyen meg a Te akaratod.

Mutasd meg nekünk szándékodat, hogy Ozsvári Csaba testvérünk boldoggá avatásával kívánod-e az Egyház nyilvánossága elé állítani tiszta, elkötelezett életét, amellyel Téged és csakis Téged akart szolgálni minden körülmények között. Szándékod-e az ő példáján keresztül segíteni és felemelni azokat, akik töreksenek rá, hogy munkájukat magas színvonalon végezzék, akik hűségesek a családjukhoz, hazájukhoz, Egyházukhoz? Szeretnéd-e Ozsvári Csaba közbenjárására és példája által segíteni a családapákat, akik sok nehézség és küzdelem árán adják a családnak az anyagi biztonságot?

Akarod-e Ozsvári Csaba példája által segíteni a művészeket, akik a Te szépségedet és titkaidat teszik számunkra érzékelhetővé, hogy tiszta szívvel csak a Te dicsőségedre alkossanak?

Szent Szűz, imádkozz értünk, hogy felismerjük és kövessük a Jóisten iránymutatását!

Ámen

Ozsvári Csaba jellegzetes „szalmakalapos” képe, 2009

Ozsvári Csaba életrajza

1963. július 25-én született Budapesten.
- 1977–1982 A Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola ötvös szakán tanul.
- 1982–1987 A Magyar Iparművészeti Főiskola ötvös szakának hallgatója, mestere Engelsz József.
- 1986 Kozma Lajos-ösztöndíjban részesül.
- 1987 Elkészül diplomamunkája, a csempe Szekesvárdi római katolikus templom bronzkapuja.
- 1987-től Az egyházművészet területén dolgozik, főként liturgikus kegytárgyakkal foglalkozik.
- 1988 Elkészíti a hévízgyörki templom Szent Márton-kapuját.
- 1990 Házasságot köt Ramocsai Imrivel.
- 1991 A Szombathelyi Képtár egyházművészeti kiállításán vesz részt.
- II. János Pál pápa részére domborművekkel díszített aranyozott ezüst misekönyvborítót készít a Szentatya magyarországi látogatása alkalmából, a Magyar Katolikus Egyház felkérésére.
- 1992 Tanulmányúton jár Rómában.
- 1993–1995 Liturgikus ötvöstárgyakat készít a Váci Egyházmegye és Püspökség megbízásából.
- 1995 Elnyeri az Állami Eötvös-ösztöndíjat, tanulmányútra megy Rómába és Vicenzába.
- Egyházművészeti kiállításon vesz részt a Párizsi Magyar Intézetben.
- 1996 Paskai László bíboros számára készít misekönyvborítót.
- Kiállítása nyílik a csongrádi Tiszai Galériában.
- 1997 Tíz esztendő ötvösmunkáiból Officium címmel rendez gyűjteményes kiállítást a Budavári Nagybaldogasszony-templomban.
- Vir dolorum-domborművet készít II. János Pál pápa részére báró Apor Vilmos püspök boldoggá

- avatásának alkalmából, a Magyar Katolikus Egyház megbízásából.
- 1998 Egyházművészeti kiállításon vesz részt Pompeiben. Részt vesz a Szent István Társulat szervezésében megvalósuló Mai egyházművészet című kiállításon a Római Magyar Akadémián.
- Püspöki mellkeresztet készít Joseph Ratzinger bíboros számára.
- Kiállítást rendez Ars Sacra címmel a Tihanyi Bencés Apátságban Kisléghi Nagy Ádám festőművész-szel közösen.
- A Magyar Televízió portréműsort készít Ozsvári Csaba ötvösművész címmel.
- 1998–1999 Elnyeri a Nemzeti Kulturális Alap alkotói támogatását a római katolikus liturgiának megfelelő ötvöstárgy-kollekció elkészítésére.
- 1999 Karl Joseph Rauber Magyarország Apostoli Nunciusa megbízásából készít liturgikus tárgyakat a Nunciatúra számára.
- Pro Dioecesi Vaciensi-kitüntetést kap a Váci Püspökségtől.
- Részt vesz az Engelsz József tanítványai című kiállításon a Magyar Iparművészeti Múzeumban.
- 2000 Portréműsort sugároznak róla Ad Gloriam Dei címmel a Duna Televízióban.
- A Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend soraiba fogadja, lovaggá avatja.
- 2001 Könyv jelenik meg munkásságáról Ozsvári Csaba ötvösművész címmel a Szent István Társulat kiadásában, Karl Josef Rauber Magyarország Apostoli Nunciusa ajánlásával.
- 2002 Körmeneti keresztet, kelyhet és egyéb liturgikus tárgyakat készít a Magyar Ciszterci Kongregáció Dallasi Apátsága (Egyesült Államok) számára.
- 2003 Ereկlyetartót készít a Vatikánba gróf Batthyány-Strattmann László boldoggá avatása alkalmából.

	Több liturgikus munkája kerül Pisába és Bresciába, például kelyhek és pásztorbot.
2004	Elkészíti a Brüsszeli Apostoli Nunciatúra kápolnájának szakrális tárgyait.
2005	Elkészíti a Belvárosi Nagyboldogasszony-templom ereklyetartó szekrényeit.
2007	Missziós keresztet készít a magyar vértanú szentek ereklyéivel a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia megrendelésére. A keresztet a 2009. évi Szakrális Művészetek Hete keretében a Magyar Nemzeti Múzeum kupolatermében állították ki. Jelenleg az esztergomi bazilika főhajójában látható.
2008	Elkészíti a máriapócsi Szűzanya-kegykép koronáját. A magyar főpásztorok „ad limina” látogatásuk alkalmából egy Ozsvári Csaba által készített aranyozott kelyhet adományoznak XVI. Benedek pápának a Vatikánban.
2008–2009	Karácsonyi tárlaton állít ki a Vízivárosi Galériában. A pátyi római katolikus templom bronzkapuján dolgozik.
2009	Pásztorbotot és keresztet készít a görög katolikus püspök számára. Általános kihallgatás keretében feleségével, Imrivel személyesen is köszönthetik XVI. Benedek pápát, és közösen adják át neki – a magyarországi Schönstatt-mozgalom tagjai nevében – az óbudavári Schönstatt-kápolna általa készített egységkeresztjének másolatát.
2009. július 9.	Óbudaváron, hirtelen rosszullett következtében visszaadja lelkét Teremtőjének.
2009. július 25.	A 46. születésnapján, a budapesti Zugligeti Szent Család Plébániatemplomban helyezik örök nyugalomra.
2009. december	A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia az egyházművészet területén maradandót jelentő liturgikus és szakrális művészi alkotásaiért posztumusz

- 2010 Pro Ecclesia Hungariae-díjat adományoz számára. Tárgyait kiállítják a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete által rendezett Magyar Iparművészet kiállításon.
- 2012 Óbudaváron megemlékezést tartanak, és Élete és művei címmel kiállítást rendeznek.
- 2013 Posztumusz Magyar Örökség-díjjal ismerik el kiemelkedő jelentőségű művészi munkásságát. Kiállítást rendeznek Formát öltött hitvallás címmel a budapesti Zugligeti Szent Család Plébánián. A Pátyi kapu két kazettájával szerepel a Székesfehérvári Egyházmegyei Múzeum István, a szent király című kiállításán.
- 2014 A Boldog Gizella Főegyházmegyei Gyűjtemény emlékkiállítást rendez halálának ötödik évfordulója alkalmából Ablak az égre címmel a veszprémi érseki palotában. Kiállítása nyílik a Budapest-Kelenföldi Szent Gelért Plébánián. A magyarországi Schönstatt-mozgalom boldoggá avatását kezdeményezi.
- 2015 Emlékkiállítást tartanak Dilexit Ecclesiam címmel a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán, Budapesten. Emlékkiállítása nyílik a Tarjáni Plébánián.
- 2016 Emlékkiállítás Piliscsabán Formát öltött hitvallás címmel.

MEGEMLÉKEZÉSEK

A következőkben válogatást közlünk Ozsvári Csaba temetésére írt beszédekből és levelekből, emlékére összehívott találkozón elhangzott megemlékezésekből, róla szóló híradásokból a teljesség igénye nélkül.

Temetés

– 2009. július 25. –

Zugliget, Szent Család Plébániatemplom

A II. Vatikáni zsinat, Sacrosanctum Concilium kezdetű liturgikus konstitúciója figyelmeztet: „Mindazok a művészek, akik alkotó tehetségükkel a szent Egyházban Isten dicsőségét kívánják szolgálni, tartásuk mindig szem előtt, hogy tevékenységük bizonyos értelemben a teremtető Isten szent utánzása”. (SC 127)

Holnapy Dénes Márton⁴¹

Kedves Testvérek!

Ma 46 éve született Csaba. A születésnapján temetjük őt. Úgy 25 évvel ezelőtt találkoztunk először. Egy közös barátunk ismertetett össze bennünket, aki együtt volt vele katona, és aki már ott megismerte benne azt a kereső embert, akinek végül is megmaradt egész életében. A hévizgyörki középkori öregtemplom helyreállításánál találkoztunk, az építészhallgatók templomépítő munkájába ő is lelkesen bekapcsolódott. Örök egy fényképet: ő áll a templomtornyot körülvevő állványon, a királyi alapítást jelölő kettős kereszt alatt, a cserépléc-létrán kapaszkodva segít a toronysisak fedésében. (Később a templom tabernákulumának ajtaját és a déli kapu Szent Márton ábrázolását is ő készítette.)

⁴¹ Holnapy Dénes Márton építészmérnök, premontrei szerzetes, plébános Zsámbékon

Csaba a hévízgyörki Szent Márton-templom felújításánál segít (1986)

Megismerkedésünk idején Csaba már diplomamunkájára készült, a sokszor emlegetett csemeszkopácsi déli kaput tervezte. A készülő kapu rajzait, elkészült darabjait azután Kispesten is megláthattam, a családi ház mögötti kis műhelyben, amelyet akkor már ketten használtak: Ő és édesapja, aki az Iparművészeti Múzeum műtárgymásoló műhelyének volt a munkatársa. A műhelyben, lakásban látható fémöntések, domborítások – édesapja munkái – a művészi pálya meghatározó háttérének mutatkoztak.

Tudtuk, mondta, hogy végérvényesen egyházművészettel szeretne foglalkozni. És ez, ne feledjük, akkor volt, a '80-as évek közepén, amikor templomot helyreállítani még az építész diplomatervekben is csak kiállítóterem céljára lehetett.

Nem fogadta osztatlan lelkesedés választott diplomamunka témáját, azt, hogy templomkaput cizellál. Az egyházművészetet akkoriban már megtúrték főiskolai szinten, de bátorság kellett ahhoz, hogy valaki arról álmodozzon, hogy egész életét, munkásságát erre áldozza. Csaba volt ennyire bátor. Bátor volt, akár életre szóló sorsközösséget vállalni a II. világháború és az azt követő politikai fordulat után hátterbe szorított művészekkel is, mint amilyenek Kittlinger Kálmán, a virtuóz ötvösművész, vagy a mezőkövesdi Takács István festőművész (akit még kontáradó fizetésére is köteleztek), vagy Pikéthy Tibor váci zeneszerző, kántor-karnagy, vagy Körmendy Nándor építész (és a sor közel sem teljes), akik a kor kiváló, korábban szép reménnyel induló, ám később feledésre kárhoztatott, akár megbélyegzett egyházi művészei, vagy ipari épületek tervezésére korlátozott építészei voltak.

Csaba tehetségét tudatosan az Isten szolgálatába akarta állítani! Ahogyan később megfogalmazta: „Az egyházművészet egy sajátos evangelizáció”.

A zsinati dokumentum ezt mondja: a szakrális művészet arra szolgál, hogy „alkotásaival a lehető legjobban vezesse Isten felé az emberek lelkét”. (SC 122)

Csaba ezt személyes hitével átélve így idézte a Szent István Társulatban tartott előadásán 1996-ban: a szakrális művészet arra szolgál, hogy „nagy erővel emelje a lelket Isten felé”. Felemelt bennünket az Isten! Ehhez a kifejezéshez ragaszkodott azon a napon is, Óbudaváron, amikor eltávozott. Felemelt bennünket az Isten!

Erre a sajátos evangelizációra tette föl már akkor az életét, amikor friss diplomásként, de megmaradva örök keresőnek, útnak indult a pályán. Számára a művészi kibontakozás egyet jelentett a Teremtő Isten egyre mélyebb megtapasztalásával, munkái pedig ennek a mélyülő Isten-tapasztalatnak a megnyilvánulásai lettek. A pálya elején a képzőművészetekhez jól értő mecénások bíztatták, segítették, támogatták, ikonográfiai ismereteit kiegészítették. Nagy lehetőség volt ez számára. De a csempeszkopácsi kis embermértékű kaputól hosszú

út, művészi érlelődési folyamat vezet, a pátyi templom megrajzolt, részben elkészült, de most menthetetlenül félbemaradt, 3×6 méteres, hatalmas kapujáig. Közben kelyhek, paténák, cibóriumok, ereklyetartók, krizmatartó edények, díszített keresztek, püspöki pásztorbotok, mellkeresztek, gazdag cizellálású evangéliumos könyvek kerültek ki keze alól. Ezek a legegyszerűbb templomtól kezdve, a római Szent Péter Székesegyházig, a templomok méltó, mives liturgikus felszerelését képezik. (Evangéliumos könyve II. János Pál pápának szolgált ajándékkul, XVI. Benedek pápának a schönstatti családok keresztjét személyesen adhatta át.)

Csempeszkopácstól kezdve mennyit finomodtak, lágyultak a vonalak, rajzosabbá lettek az alakok, indák. És ebben Imrinek is nagy szerepe volt. Egy művész-házaspár tagjai természetszerűen hatnak egymás életművére is. Csaba kiimádkozta, kívárta, hogy ilyen társa lehessen az életben és az alkotásban.

Tudatosan a középkori művészetből eredeztetett alapossággal, átéltséggel dolgozott, megvallva, hogy „a Megfeszített testének, se-beinek és arcvonásainak megformálásakor sokszor megrendítő az Ő közelsége”.

Régen dédelgetett, meg nem valósult álma volt egyházművészeti képzés, posztgraduális képzés elindítása és olyan művészeti iskola megindítása, amely „átfogná az egyházművészet minden területét, az építészettől a képzőművészeteken át egészen az ötvösségig”. Mert-hogy ő maga is egyetemes egyházművész volt. És Bachot nagyon kedvelte. Benne van minden munkájában, amit Bach a partitúrára írva jelzett: Soli Deo Gloria.

Félbeszakadt munkákkal, de teljessé tett élettel állhatsz Isten elé. Ez utóbbiban biztosak vagyunk. És ez mindennél fontosabb! A fizikai hiányod miatt érzünk bénultságot...

Hallgatom a kazettát, amit tőled kaptam, amit te is sokat hallgattál munka közben: a Hilliard Együttes és Jan Garbarek: Officium. Ezután már ez is mást jelent, mintha eddig nem lett volna ilyen szomorú. Kicsit félelmetes a szaxofon hangja, de a lélekig hat. És ezt sem mindenki szereti... Aki hagyja magát, azt felemeli az Isten.

Felemelt bennünket az Isten. Felemel bennünket az Isten.

„Te lelkedet tör járja át,
hogy nyilvánosságra jussanak sok szív gondolatai.”
(Lk 2,35)

dr. Török Péter⁴²

A Magyar Schönstatt-családmozgalom és a Családszövetség közössége nevében emlékezünk Ozsvári Csaba testvérünkről.

Tör járja át szívünket, de a keresztút nem ér véget a halállal. Az utolsó állomás a feltámadás.

„Servus Mariae nunquam peribit” – Mária szolgálja sohasem vész el!

Isten működik a lelkekben, Isten működik a közösségünkben, Isten szeretne sok embernek új életet adni. Az Ő útjait nem értjük meg mindig, és ezek fájdalmas utak: a kereszt titka a gyümölcsözőség titka. Isten elvárja tőlünk, hogy amihez ragaszkodunk, különféle módon elengedjük. Felnövekvő gyermekeinkre nézve ez sokunkra vonatkozik: a kereszt titka a gyümölcsözőség titka.

Ozsvári Csaba élete és halála Krisztust tükrözte vissza. Megformálta műveiben és életében, méltó volt hozzá halálában is. Élete Isten műalkotása. Isten útjai nem a mi útjaink.

A Mindenható keze előtt csak ámulattal és tisztelettel állhatunk.

Óbudaváron július 9-én az esti 6 órás harangszó kondításakor megtapasztaltuk, „felettünk nyitva van a menny”. Ahol Csaba meghalt, ott a mennyország megérintette a földet.

Csaba halála napján az evangéliumban ezt olvastuk: „Menjetek és hirdessétek: Közel van a mennyek országa!”

Mit akar mondani nekünk a Jóisten Csaba halálával?

Halálunk pillanatáért jövünk a földre. Az üdvösség az életünk célja! „Hazafelé, az Atyához megy a mi utunk.” Minden napot úgy fejezzünk be, mintha az lenne az utolsó. Megízleljük Krisztus halálszenvedését: amit rosszul tettünk, az fájdalmat okoz; megbánjuk, és Isten irgalmának tengerébe tesszük. Engedd, hogy a lelkünk teljesen megpihenjen,

42 dr. Török Péter orvos, a magyar Schönstatti Családszövetség tagja

Jóságos mennyei Atyánk, a Te szeretettedben. Emberi sírás és isteni mosolygás csodálatos módon együtt van!

Csaba halott, és meghív bennünket, hogy mi is Istenhez vigyük életünket.

Mit akar mondani nekünk a Jóisten Csaba halálával?

Azt, hogy nem élhetünk tovább úgy, ahogyan eddig.

Jelmondatunk a III. szövetségi évfolyamban a kánai menyegző csodáját és Mária szavait idézi. Csaba volt, aki megtalálta nekünk:

„Tegyetek meg mindent, amit mond!”

Ez az életeszmény a hirtelen halál drámaiságával és csodájával új megfogalmazást is kapott:

„Tegyetek meg – késlekedés nélkül – mindent, amit mond!” Azt üzeni, hogy ne mulasszuk el megtenni a legkisebb jót sem. A Jóisten gondviselő szeretete gyakorlati módon jelen van az életünkben. Újra és újra jelet és alkalmat ad, hogy őt felismerjük az emberekben, az eseményekben, meghív arra, hogy megszeressük Őt ezekben, és lehetőséget ad, hogy áldozatot hozzunk érte és neki.

„Tegyetek meg – késlekedés nélkül – mindent, amit mond!”

Közösen a szövetségi évfolyamunkkal, néhány napja a következő példázatot hallgattuk:

Egy hegymászó lezuhanva a szikla tetejéről, éjszaka a biztosító kötélen függ. Istent kéri, hogy segítsen. Isten megkérdezi tőle: elhiszed, hogy segíthetek? Akkor vágd el a kötelet. A hegymászó az éjszaka sötétjében nem láthatta, hogy a talaj egy méterre van alatta. A történet a teljes bizalomról szól: a halálugrásról Isten irgalmas szeretetébe. Csaba ezt mondta a történetről:

„Az életünkről van szó: ha nem vágjuk el a kötelet, akkor meghalunk.”

Mi nem tudtuk Csabát „megmenteni a földi életre”, Ő ment meg minket a mennyekre! Újraélesztés volt! Nekünk nem sikerült. Neki sikerül: Ő menti meg a mi életünket!

Felemelted arcunkat és legyőzted a gonoszt.

Csaba és Imri szentelési imája ez volt: „Örök szeretettel szeretett az Isten, felemelte arcomat a földről, felemelte és szívéhez vonzott!”

A Jóisten és Égi édesanyánk komolyan vettek bennünket, elfogadták felajánlásunkat, és új életet akarnak bennünk és általunk adni ennek a szép Hazának, és benne minden testvérünknek.

Csaba életpéldája, szeretete, mély és hűséges hite, tisztasága, bölcsessége és életáldozata, mint kegyelmi forrás lesz a mi összetartásunk, szeretetünk, bátorságunk és küldetésünk alapja.

Sokat veszítettünk, még többet nyertünk!

Közösségünk kapott egy „nemesi” címert tőle és általa. A nagyszívű, hódító keresztény címerét. A címer jelképei: a kard, a szív, a lilium és Mária.

A címer a nemességünk jelképe. Nemességé, amely a Krisztushoz tartozásunkat jelenti. A Krisztushoz tartozó nemesség kötelez. Csaba halála előtt az életünket szenteltük a Szűzanyának Krisztusért. „A nemesség kötelez!” Kötelez lovagias, hősi módon és kötelez a szolgáló szeretetben. Csaba igaz, nemes ember volt. Védte, szerette, erővel és buzgón hirdette Krisztus egyházát. Krisztust lovagi erényekkel szerette, de a méltatlanságát érezve és megélve szolgálta is Krisztust.

Csaba kérte, hogy a közös imánkat így kezdjük: „Gyengeségünk és méltatlanságunk tudatában állunk most eléd. Köszönjük, hogy fel-emeltél és meghívtál minket.”

Megtapasztaltuk, hogy minél közelebb vagyunk a Jóistenhez, annál gyengébbnek érezzük magunkat.

Mit köszönhetünk a Jóistennek Csabában?

Bensőséges, gyermeki, mély kapcsolat fűzte a Szűzanyához. Tőle kaptuk ezt a gondolatot:

„Jézus születésével megmutattad, hogy Mária a mi utunk, aki által Hozzád közelebb kerülhetünk.”

Ozsvári Csabát a Szűzanya Schönstatt szolgálatába adta. Igényes volt magával szemben, alázatos, megértő másokkal szemben.

Imri és Csaba éveken át hűséggel vállalták és szervezték a budapesti régió családjainak találkozóit. Nekik köszönhetjük a „Házaspárok útjának” csodálatos megformálását. Az egész Schönstatt-család fontos volt számukra, amelyért készek voltak dolgozni, feladatot vállalni, áldozatot hozni.

Igaz magyar ember volt. Szerette a magyarságát és a magyarokat. Aggódva, imádkozva szemlélte a mai nemzetpusztító eseményeket és jeleket.

Magyar volt a szónak abban az értelmében is, hogy az ősi hagyományainkat beépítette munkáiba: az óbudavári szentély egységkeresztjének hátterét az ősmagyar életfa-motívum díszíti, mély értelmű összecsengésben a kereszttel.

Jézus és Mária egymásba simuló alakja, és körülöttük a kereszt fáját gazdagon befutó inda az élet fáját és a feltámadást jelképezi. Ez a schönstatti egységkereszt sajátosan magyar megfogalmazásban. Tilmann atya mondta a keresztet nézve: „mintha Schönstatt mindig is egy kicsit magyar lett volna”. Érezni, hogy ennek a keresztnek az ezüstje először a szív kohójában hevült át, és úgy került az öntőformába. Szívet, lelket gyönyörködtet.

Idén április 1-jén ennek a keresztnek a hasonmását ajándékozta Csaba és Imri XVI. Benedek pápának. A kis magyar Schönstatt-mozgalom találkozása a világegyház fejével. Az ajándék jelképesen a pápa iránti hűségünket is kifejezte. Ozsvári Csaba megkülönböztetett tisztelettel és szeretettel beszélt a pápánkról, az írásait jól ismerte, sokat tanulmányozta. Úgy éreztük, ha róla beszélt, mintha személyesen ismerné és szeretné őt.

És július 9-én délután 6 és 7 között az óbudavári kápolna árnyékában a kereszt jelenete megelevenedett. „Az igazi férfiasság ott függ a kereszten” – mondja Kentenich atya. Mellette egy asszony „jóssággal, erősen, szelíden, szerényen”. Azt gondoljuk, ez az egységkereszt Csaba és Imri közös személyes eszményük legmélyéről fakadt, és közös életük is ezt a mélységet és hűséget példázza. Néhány órával Csaba elhívása előtt, a szentelés pillanatában kettejük válasza ez volt: „Máriával Jézusért!”

Gertrúd-Mária nővér így fogalmazott: „a Jóisten oroszlánkörmökkel írt”. Csaba befejezte földtől földig küldetését, és elkezdte a mennyből földig szóló küldetését. Ezentúl még fokozottabban törekedjünk mindarra, ami földi életünk befejezésével sem veszíti el az értékét, értelmét.

Azzal, hogy Isten azon az ünnepen, melyre az egész családszövetség hivatalos volt, a kegyelem állapotában, a kápolna mellől szólított

ta magához, talán arra akarja irányítani a figyelmünket, hogy Csabát a szövetség és schönstatti közösség számára égi pártfogóul választotta ki.

„Csaba valóban egy igaz, jó ember volt. A szépség volt az Ő hivatása. Nagyon szeretjük Öt!”

Soha nem éltünk át még ekkora szeretetet: annyira vágyakozott az Isten után, hogy Isten nem tudta tőle megtagadni magát.

Nagy művész volt, de igazi és legnagyobb műve az Isten iránti túláradó szeretete volt.

Az élete is azt hirdette, amit a sírfelirata: Dilexit Ecclesiam! Szerette az Egyházat! Hű volt Krisztus titokzatos testéhez; következetesen, szeretettel, alázattal hű volt. Az egyház kincseit szerette volna megmutatni mindenben: igényességben, a hagyományaiban, a szépségben, a szolgálatban. Josef Kentenich atya sírján ugyanezek a szavak állnak. Kentenich atya előre imádkozott minden munkatársáért. Ozsvári Csaba méltó volt arra, hogy munkatársa legyen a földi közösség építésében, és méltó arra is, hogy az Egyház megújításában munkatársa legyen a mennyben.

Kentenich atya így imádkozik Csabával:

Ha munkámat akarod: „Adsum! Kész vagyok!”

Ha minden szellemi erőm lassú elvérzését: „Adsum! Kész vagyok!”

Ha halálomat: „Adsum! Kész vagyok!”

De gondoskodj arról, hogy mindenki, akit nekem adtál, szeresse a Megváltót, tanuljon meg érte élni, halni.

Keressünk egy személyes emléket Csabáról! (szünet)

Mondjuk azt a szívünkben: köszönjük!

Háromszor Csodálatos Anyánk közbenjárására, Kentenich atya és Ozsvári Csaba keze által, áldjon meg minket a Mindenható és Jóságos Isten!

Mors sola!

Ámen

Kisléghi Nagy Ádám⁴³

Ozsvári Csabához több évtizedes barátság fűzött. Mégis nehéz beszélni róla. Annak, aki nem ismerte őt, aligha tudom átadni mindazt, ami személyiségének varázsa volt.

Barátomnak tudhattam őt szakmai, hitbeli és emberi szempontból egyaránt. Lénye számomra maga volt a tisztaság, a transzparencia, vagyis átláthatóság és, ezt ugyan sokan nem látták rajta, a nagyon erős szenvedély is. Szenvédélyes volt hitében és művészetében. Szenvédélyes volt a komolyzenében, abban, amilyen igényességgel gyűjtötte, hallgatta és rajongásig szerette a reneszánsz, vokális zeneirodalom ritkaságait, a polifonikus hangzású zenei cd-ket. Egyszer említettem neki egy lemezt, amit nemrég vásároltam, és rögtön azt kérdezte, hogyhogy, mi van, ami nekem még nincs meg? Szenvédélyes volt a zenei hangzás tökéletességében, azért, hogy a műhelyben és az otthonában minél élethűbben, minél ragyogóbban csendüljenek föl a szakrális zene gyöngyszemei.

Hűséges ember volt. Hűséges Istenhez, családjához és művészi formavilágához egyaránt. Jellemezte őt még az önfegyelem, amely morális értelemben az önmegtagadást is jelentette. A világ szennytől való érintetlenségét. Nem utolsósorban önzetlenség jellemezte. Hiányzott belőle az irigység. Művészi allűrök nélküli, szerény művész volt, aki a maga útját járta.

Nem vetette meg a finom bort, szeretett vendégeskedni, de még jobban szeretett az Istenről beszélgetni, Róla hallani. Ez manapság már nagyon ritka.

Mindez a sok, nagyszerű vonás és magatartás egyszerre volt jellemző Csabára. Élete egyszerű és áttekinthető volt, mert lényegre figyelő élet volt. Személye és művészete távol esett az ún. szakemberek, művészettörténészek fondorlatos, sunyi okoskodásától és átláthatatlan magyarázataitól. Őt egyedül az evangéliumi tisztaság oldaláról érthetjük meg, ezért alkotásai nem sorolhatók egyetlenegy irányzathoz sem.

43 Kisléghi Nagy Ádám, festőművész

Munkái minősége egybeesik életmódjával és hitével. Ezért hiteles. S ez az, ami egyedül számít Isten előtt.

Csaba már nem velem borozgat gyönyörű zenék hallgatás közben, hanem odafönt a Teremtővel, az újborból. Letekint ránk, és tudom, hogy azt szeretné, hogy mindnyájan, akik szerettük őt és szeretjük Istent, együtt ülnénk majd annál az asztalnál.

Ezért nem kell félni a haláltól, mert az ugyanolyan személyes, bensőséges, és evangéliumi lesz, amilyen személyes volt Isten fiának megtestesülése. Jézus Krisztus születése nagy szegénységben, de szeretetteljesen, örömben és egyszerűségben történt. Amilyen hihetetlen és egyszerű számunkra Krisztus titokzatos megtestesülése és ennek körülményei, ugyanolyan hihetetlen és egyszerű lesz az átlépés a mulandó világból az örökkévalóságba. Ez az, ami békével tölti el szívünket.

Csaba már átlépte ezt a küszöböt. Hisszük és bízunk benne mi, akik őt szerettük, hogy hozzá hasonló módon mi is kegyelemben és békességben lépünk majd a teremtő Isten elé.

Nyugodjál békében, kedves barátom!

Kisléghi Nagy Ádám: „Levétel a keresztről” (részlet)

(Szombathelyi Székesegyház)

Csaba Arimétriai József szerepében

Te már felértél a felhők fölé.

Pirók Péter⁴⁴

Drága Csaba!

A sors egymás mellé sodort annak idején minket, és a katonaság évét és a főiskolát együtt töltöttük. Én mint örök lázadó, a katonaság alatt számtalan kötelmet áthágtam, és Te csöndes, lakonikus szemlélődéssel nézted harcaimat, de mikor láttad, hogy nem öncélúan küzdök az előjárókkal, azonnal mellém álltál, vállalva – akár – a büntetést is. Megéreztem, hogy számodra ugyanolyan fontos az igazság képviselete, de 4 évvel fiatalabb korod ellenére bölcsen tekintettél a forrófejűségemre és csak mosolyogtál rajtam.

Később úgynevezett „hegyi kiképzésen” vettünk részt, ahol mi ketten vállaltuk a sziklamászások bemutatását. Szinte szótlánul küzdöttünk egyre feljebb, és az akarásunk fölé nőtt erőnknek, pedig nem láttuk a célt. Feljutva, jóleső fáradtsággal néztünk le a tisztjeinkre, a hátrahagyott világra.

Az Iparművészeti Főiskolán is a vezetéssel többször összetűzésbe kerültem, melyre válaszként tanulmányi eredményemet igyekeztek lerontani, míg a független elbírálású megmérettetésekben és zsűriken az én munkáimat díjazták. Mindezt csak Te tetted szóvá tanárainknak, és álltál ki mellettem: felszólaltál az igazságtalan osztályzás miatt, nem mérlegelted, hogy ez esetleg ellened is fordítja az oktatók elfogultságát.

Mikor iskolánk rektora diplomamunkáinkat az intézmény tulajdonaként akarta kezelni, felháborodottan indultam – a szintén háborgó diákokkal – az irodába, de mire beértem és körülnéztem, már csak Te álltál mellettem.

Ez a tiszta – egymással soha ki nem beszélt –, őszinte egymásra kacsintás jellemezte barátságunkat.

Soha nem fejtegettük egymásnak a Teremtő kegyéből kapott munkánkat, tehetségünk szikráit, de tudtuk, hogy elégedetlenségünkkel

44 Pirók Péter ötvös, belsőépítész

juthatunk csak előre. Én mindig csodáltan Benned az alázatos kitar-
tást, és éreztem, hogy nem a tanároknak akarsz megfelelni. Más mér-
cék és mértékek irányítanak.

Abba a világba születünk, amikor – sajnos – az erkölcs és a morál
egyre kevésbé látszik követendő értéknek. Itt, a felhők alatt, a szmog-
ban és sötétben, hiába magyarázzuk, hogy milyen lehet a fény a fel-
hők felett, és egyre ritkábban látszik egy kis nyílás a gomolygó fellegek
között, ahol egy-egy pillanatra élesen bevilágít a tisztaság fénye.

Te már felértél a felhők fölé. Te már bizton tudod, amit mindig is
hittél, és mi még csak sejtéseinkkel érzünk. Ha majd találkozunk, Te
megint csak, kicsit előre billentett fejjel, szerényen, vékony résre hú-
zott mosolygó szemmel nevelsz majd rám, és ismét nem fogsz majd
megmagyarázni semmit, mert minden egyértelmű lesz, ahogy mindig
is éreztük.

Mert kell-e magyarázni a végtelent, ami a lábaid előtt húzódik,
kell-e magyarázni a tiszta levegőt, ami körülvesz, és lehet-e magyaráz-
ni a jóleső fáradtságot az elvégzett munka után!?

Kérlek Mindnyájatokat, hogy Csabáról ne mint a múltból, hanem
mint a jövőből beszéljétek! Tágítsátok ki a tüdőtöket, és készüljétek,
hogy be tudjátok fogadni azt a szikrázó fényt ahonnan Ő most reánk
tekint!

Kerub, részlet a brüsszeli tabernákulumról, 2004

Kedves Ozsvári Család!

A dallasi közösség minden tagja megrendülve fogadta Csaba haláláról a hírt. Eddig is gyakran gondoltunk rá: az általa készített szentségtartó előtt gyakran térdelünk, az általa készített füstölőt gyakran használjuk, a kehely, a mellkereszt, a gyűrű mind őt juttatják eszünkbe. Én Csabát szent embernek tartottam, akivel szívesen beszélgettem nemcsak a megrendelt tárgyakról, de az ikonográfia értelméről és az ő művészetéről is. Sajnálom, hogy feleségét és gyermekeit sose ismertem meg, talán valamikor összehoz velük a kanyargó élet. A jó Isten adjon vigaszt!

Farkasfalvy Dénes
ciszter apát (Dallas, USA)
2009. július 16.

Kehely paténával (2004), ezüst, 255×125 mm

Ozsvári Csaba emléknapja

2012. július 7.

Gertrúd-Mária nővér

Urunk és Istenünk,

itt vagyunk ezen a helyen, ahol Csaba testvérünk elment tőlünk három évvel ezelőtt a nagy ünnepünk után, hirtelen és fájdalmasan.

Egy évvel később elhelyeztünk itt egy kis táblát, melyre azt írtuk: Ablak a mennyországra.

Csaba hiányzik itt, ugyanakkor nyitott nekünk egy ablakot a mennyországra.

Köszönjük, Urunk, hogy Csaba közöttünk volt kedves mosolyával, a mély hitével és feltétel nélküli szeretetével.

Köszönjük, hogy Csaba alázatosan és mélyen megmutatta nekünk utunkat.

Köszönjük, hogy Csaba megmutatta Jézus és Mária szépségét és a mély kapcsolatot közöttük, különösen az egységkereszt által, ami itt van a szentélyben.

Csaba testvérünk, jó itt az emlékhelyeden és máshol is tapasztalni, hogy közel vagy és utat mutatsz.

Ámen.

Szentmise Óbudaváron, Csaba megemlékezésén (2012. július)

A III. szövetségi évfolyam tagjainak emlékei

2009-ben, a karizmák ünnepén összeháldkoztam Csabával, és kérdeztem tőle, hogy hogyan halad a nagy munka? Mesélte, hogy nagyon nagy feladat a pátyi kapu, én pedig elmeséltem neki, hogy valami történt a családunkban az egyik gyermekünkkel, és kértem, hogy imádkozzon ezért. Ő pedig azt kérte tőlem, hogy imádkozzak az ő nagy munkájáért. Ebben megegyeztünk – Csabával mindig nagyon gyorsan a lényegre lehetett térni – és hazamentem, elmeséltem a feleségemnek, hogy Csabával egy ilyen imaszövetséget kötöttem.

Oroszi Ferenc

Amikor abban az évben nyáron idejöttünk a családnapokra, akkor a Feri által említett esemény – ami a családunkban történt – már nem csak imaszándék volt, hanem lehetett róla beszélni, nevezetesen, hogy legidősebb lányunknak szerzetesi hivatása van, és ezt mi az első napon nagy örömmel megosztottuk a szövetségi családokkal. Nagy ünneplés és örömködés közben elsőként Csaba veregette meg Feri vállát, nagyon boldog volt. Ez vasárnap történt, az egész hét ebben az örömben és a szentelésre való készülletben telt, és az ünnepi mise után pedig Csaba ezt a nagy örömet és imaszándékot magával vitte a Jóistenhez. Amikor az ő temetése volt szombati napon, másnap Krisztina lányunknak volt a búcsúztatása, mert ő pedig utazott Schönstattba. Úgy érezzük, hogy ez a két dolog nagyon-nagyon szorosán összefonódik, és biztosak vagyunk abban, hogy Krisztinának, és azt hiszem, bátran mondhatom, hogy az összes magyar schönstatti ifjúnak, lánynak és fiúnak egy nagyon erős közbenjárója van a Mennyországban.

Orosziné Körtélyesi Julianna

Gódány Róbert említette, hogy ez egy szép hely: Csaba szerette a szép helyeket, szerette a jó bort, szerette a mély barátságokat. Csaba hívott meg bennünket egy csíksomlyói zárandoklatra. Erdélyországban, Csángóföldön sétáltunk együtt – egy nagyobb csapat –, és

egy kedves ifjú legénypár kísért bennünket az utunkon, féltettek bennünket a pásztorkutyáktól, óvtak minket az eltévedéstől. De sajnos elérkezett a búcsú pillanata, egyre közelebb és közelebb kerültünk Csíkszépvízhez, és mindenkinek a szemében könny csillant meg, el kellett válnunk kísérőinktől. Nagyon szép pillanat volt, éppen befejeztük az ebédet. Csaba zavarban volt, ott állt mellettem, éreztem, hogy valamit akar. Aztán gyorsan elővette a szeretett vadászkését, amit nagyon-nagyon hosszú ideig választott ki és nagyon-nagyon szeretett, és odaadta az egyik kísérő fiúnak. Mindnyájan sírva fakadtunk. Emlékezzünk Csaba jó szívére!

Ramocsai Pál

A szentelés délelőttjén, 2009. július 9., Óbudavár

A Csaba kimagasló emberi személyisége mellett ott volt gyermeki-sége, és egy kis történetet szeretnék megosztani veletek: A halála előtti napon, a strandon, ez a nagyszerű ember tudott gyermekként ott lenni, játszani nem csak a gyerekekkel, hanem a felnőttekkel is. Teljes tiszta szívvel nevetni és ezzel a gyermeki lelkületével példát tudott nekünk mutatni, és utat mutat még most is. Köszönöm!

Németh Zoltán

Mostanában – ahogy készültünk erre a kis kiállításra, ahol az életét is szeretnénk bemutatni – nagyon sokat foglalkoztam Csaba írásaival, a munkáival, és újra és újra mindig megdöbbenek azon, hogy micsoda értékeket hordozott. Igazán föl se fedeztük akkor ezeket a kincseket, amikor mellettünk volt, olyan természetesnek tartottuk. Ezekben az írásokban különbözőképpen és nagyon sokszor leírja azt, hogy neki a munkájával is a legnagyobb célja az, hogy az embert az Istenhez emelje fel. Csaba halála óta – sok helyen és sok ember között, akik ismerték Csabát – nagyon sokszor megtapasztalom, hogy azokat az embereket, akik megismerték, valóban az Isten felé emelte. Tehát azt, amire ő az egész életében vágyott, azt sikerült neki elérnie.

Ozsváriné R. Imri

Csaba számára nagyon fontos volt a zene. Ahogy a műveit a Jóisten dicsőségére alkotta, ugyanúgy a zenében is kereste mindig azokat a zeneműveket, amelyek a Jóisten tiszteletére íródtak. Elsősorban egyházzénéről van szó, ezen belül is nagyon szerette a vokális műveket, ahol az emberi hang dominál. Nagyon komoly válogatása, CD-gyűjteménye volt otthon, amit nagyon komoly, gondosan megválogatott berendezéseken hallgatott meg ugyanúgy otthon, mint a munkahelyén is. Ő a zenéből merített ihletet, megnyugvást jelentett számára a zene, pihenést jelentett. Azon a napon, amikor elbúcsúzott tőlünk, délután kerestem őt, és itt a parkolóban találtam meg, az autóban ülve, és mély áhítattal hallgatva a Virgo Maria című művet.

Megyimórecz István

Amikor a szentelésünkre készültünk, és nagy volt már a vendégsegreg, észrevettem Csabát, ahogy a kis Ágostont kézen fogva vezette az úton a Szentély felé. Kis Ágostonért sokat imádkoztunk már együtt, örültünk együtt és hordoztuk őt, de még nem ismertem személyesen. Csabával meglátva, gondoltam, hogy ez csak a kis Ágoston unokája lehet, és nagy örömmel mentem oda hozzá, hogy milyen jó, hogy itt van, megismerni a kis unokáját. Csaba pedig egyszerűen – szinte megállíthatatlanul – ment és vitte az ő büszkeségét a Jóisten elé a

Szentélybe, Az elé, ahol ő most imádkozik mindannyiunkért, és hát elsősorban a kis Ágostonért. Ez egy gyönyörű szép momentum volt, ahogy az Atyához vezette a nagypapa a kis unokáját.

Zajkás Rozi

Amikor Rómában jártam, a San Luigi dei Francesi templomnál álltam, ami turistacsemege, mi tagadás, elfogott az irigység: ezek a rómaiak milyen jó helyzetben vannak, ide bejöhetnek akár munka után megpihenni, akár bevásárlószatyorral is leülni és három Caravaggion pihentethetik a tekintetüket. Aztán rájöttem, hogy én sem vagyok ám rosszabb helyzetben, hiszen én Szombathelyen bármikor bemehetek a Székesegyházba, s ott három olyan képen – Kisléghi Nagy Ádám képein – pihentethetem a tekintetemet, ahol Csaba szerepel. A rá jellemző módon nem a fő-, hanem a mellékalakok között. Mindig büszkeséggel és örömmel mutatom ezt mindenkinek: „látjátok, ott az a térdeplő pásztor, az a könyvet lapozó írástudó, az ott a mi Csabánk!” Annyira jellemző ez a Csabára, hogy a maga nagyságában is mindig a szerénység és a közösségbe való beleilleszkedés mintaképe maradt. Maradjon is így emlékeinkben!

Kóta Péter

Sok mindent lehet még mesélni Csabáról. Én azt szeretném megosztani veletek, hogy amikor arról beszélt, hogy ő felnőttként tért meg, nem vallását gyakorló családban nőtt fel, akkor nekem megdöbentő volt az, hogy valakiben ilyen tisztán természetesen működjön az, hogy rátaláljon az Istenre a szépben meg a jóban. Természetesen jól működő GPS-szerkezet volt beleépítve, nagyon biztosan vezette őt az Isten magához. A következő lépés is csodálatra méltó az én szememben, ahogy utána rábízta magát az Anyaszentegyházra, utána már nem saját maga mérlegelte, hogy ebben hiszek, ez már túlzás, ebben már nem, ezt a parancsot megtartom, ez már kicsit nehéz, ezt már nem, hanem egy az egyben az Anyaszentegyházra bízta magát. Jóindulattal és bizalommal fordult az egyházhoz, ami példaértékű volt a számomra. Például: a papokat sokat lehet szidni, mint az or-

vosokat is és a politikusokat is, mert ezek az emberek mindig szem előtt vannak. Jobban látszanak a hibáik, és a jó tulajdonságok, azok olyan természetesek, mert hát egy papnak jónak kell lennie. De Csaba mindig nagy szeretettel és jóindulattal fordult minden atyához, és ha rosszat mondtunk egy papról, akkor ő mindig árnyalta a képet és mondott valami mentséget vagy jót, amire rögtön mindenki elhallgatott és csendben lett.

Török Orsolya

Misekönyv részlete, 2006

Drága Csaba barátom!
Hálát adok Érted!

Hálát adok, hogy megismerhettelek.

Hálát adok az együtt eltöltött családnapokért: a mély beszélgetésekért, a vidámságért, a focimeccsekért, a jó hangulatú estékért.

Hálát adok a közös szilveszterezésekért, a gulyáspartikért.

Hálát adok a huncut mosolyodért és kedves humorodért.

Hálát adok, hogy hazafelé menet elhoztad hozzánk megmutatni az éppen elkészült művészi alkotásaidat, mert tudtad, hogy ezzel milyen nagy örömet szerzel nekünk.

Hálát adok az együtt átimádkozott estékért, a mély és bölcs gondolataidért, amelyből csak úgy sugárzott a Jóisten szeretete.

Hálát adok egyházszeretetedért és -tiszteletedért is.

Hálát adok, hogy a barátomnak mondhatlak Téged.

Hálát adok, hogy imádkozhatok Hozzád, és a mennyországból segíted családjunkat.

Igaz barátod: *Csabai Gábor*

Kedves Csaba!

Mindig csodáltam szerénységedet, szolgálatkészségedet, nagy művészi tehetségedet. De mióta meghaltál, velünk élsz. Nap mint nap imádkozunk a Jóistenhez, hogy a közbenjárásodra ajándékozz meg bennünket, fiainkat, családtagjainkat a te mély hiteddel. Nagy ajándék volt, hogy itt lehattunk a halálodkor, azóta mindig nosztalgiával, vágyakozással gondolok rá: én is szeretnék így meghalni. Szentmise után, a barátaim, családom körében, miközben Tilmann atya fogja feleségem kezét, Gertrúd-Mária nővér az asszonyokkal imádkozik a kápolnában. Tudom, ez nem kívánságműsor, de mégis, akárhányszor erre jövök, mindig eszembe jut ez. Köszönöm szépen.

Csermák Kálmán

Csabáról emlékezni nagyon nehéz, mert én csak az élő Csabáról tudok beszélni, mert számomra nem múlt el. Az, ami történt, az valami különleges dolog, egyszeri, talán megismételhető, talán másoknak is megadatik az a csoda, ami történt. A véletlenek véletlenjének a véletlenje kell, hogy legyen, hogy mindaz sorrendiségében, helyben és időben megtörténjék, ami Csabával megtörtént, amikor elment közülünk. Fölfoghatatlan annak is, aki látta, annak is, aki hallotta, hogy ez hogyan történt. A szentségeket fölvéve, fogadalmat téve, a harangszóra, a teljes szeretetben, teljes baráti körben távozott közülünk. Én azt hiszem, ez fölfoghatatlan, emberi léptékkel ez nem igazán értékelhető, valami csoda. Mint ahogy egész élete is csoda volt. Én úgy gondolom, azt mondhatjuk, hogy ha összességében Csaba életét akarjuk a magunk buta módján értékelni, akkor az egy imádság volt. Imádság abból a szempontból, ahogy egész életét Isten szolgálatára ajánlotta, minden tehetségét, minden képességét abba az egyetlen irányba koncentrált, ahonnan kapta az erőt, kapta a hitet, kapta a tehetséget, hogy a keze alatt egy hideg ércből, egy hideg fémből valami csodává, valami átszellemült tárggyá alakuljon. Ilyenek ezek a művek egytől egyig. Emlékszem, amikor nálunk volt, borozgattunk, beszélgettünk sok mindenről, képzőművészetről is leginkább, és pont azon gondolkodtunk lapozgatva az albumokat, hogy Fra Angelicótól, Rembrandtig, Dürerig és így tovább, a csodálatos nagy mestereket sorba véve meg lehet állapítani a kisugárzásból, hogy tulajdonképpen az illető, az alkotó mennyire volt képes magát odaadni az Úrnak. A technika, a művészeti készség, a tehetség az sok mindenre képesít. De én úgy gondolom, hogy a keresztény alkotóművészet, és ennek a sorsnak a vállalása, ez valami apostoli nagyságrendű teljesítmény, nagyon nehéz. Ismerve őket közelebbről – Ádám életét is, és Csaba életét is –, tudom, hogy milyen nehéz hétköznapiakkal kell nekik megküzdeni ebben a – nyugodtan mondhatjuk – kiüresedő, méltatlan és elanyagiasult világban. Ők pedig szembe mennek, minden áradattal szembe, lecsendesülnek, kizárják maguk körül mindazokat a zavaró körülményeket, amelyek minket körülvesznek, és aminek sajnos mi magunk is sokszor foglyaivá, áldozatává leszünk. Csak az Isten, csak az ő szolgálata a lényeges és az egyetlen, ami fontos. És ezért mondom én, hogy ez már nem is művészet, ez már valami más, valami

más nagyságrend. Csabát ilyen szempontból én, meglehetősen amatőr műkedvelő, művészetkedvelő emberként, biztosan a legnagyobbak közé tudom sorolni. Mert nála minden együtt volt: együtt volt az, hogy nem félig, nem háromnegyedig, nem 99 százaléig, de teljességgel végezze a feladatát. Amikor leült dolgozni, akkor elcsendesült, imádkozott, zenét hallgatott, és csak amikor ez az ihletett állapot, ez az Istennel való harmonikus kapcsolat létrejött, akkor kezdett csak az alkotáshoz. Ez a fajta tökéletességre való hajlam és törekvés csak a legkiválasztottabbnak adatik meg. Érthető tehát ez a csoda, hogy Jézus ilyen szerető öleléssel vette magához őt. Én csak az élő Csabára akarok és szeretnék is emlékezni, mert a mai napig beszélek vele, tudom, hogy sokan imádkoznak hozzá, közbenjárását kérik, és biztos vagyok benne, hogy meghallgatásra fognak ezek az imák, ezek a könyörgések találni. Csaba jó barát volt és jó barát is marad.

dr. Dévay Attila

A pátyi kapu részlete: a Szent Család és a Királyok imádása, 2009

dr. Kránitz Mihály atya⁴⁵

Kedves testvérek!

2009. július 9-én itt, Óbudaváron hunyt el Ozsvári Csaba, akit családja – felesége, Imri és a gyermekei: Áron, Imri, Csaba, Ilonka és Rozi – gyászolnak, de egyúttal a mai emlékezéssel meg is köszönik őt velünk együtt a mennyei Atyának. Az ő tehetségéért nemcsak a magyar egyház, hanem a világegyház is hálát ad. Csaba már nagyon korán beírta nevét a magyar ötvösművészet történetébe, és alkotásaiban itthon és külföldön egyaránt a művészi talentumnak azt a hittel és lélekkel átjárt keresztény és magyar megvalósulását láthatjuk, melynek értéke a tartósság a jellemző. Szeretném felidézni az egyik olyan világszerte ismert alkotását, mellyel Magyarországon és Rómában és a média eszközeivel a világ különböző pontjain is megjelent, és amely nem más, mint a II. János Pál pápa 1991-es látogatására készített evangéliumos könyv borítója, s ez az első magyar pápalátogatás után Rómába eljutva, számos ünnepen került és kerül használatba, beleértve XVI. Benedek pápa mostani idejét is. 1991-ben magam is kikerültem Rómába, és kétéves tanulmányi időm alatt több alkalommal előfordult, hogy az Ozsvári Csaba által készített mives evangéliumos könyvborítót használták a szertartásokon.

Ozsvári Csaba műveivel és a nagyon kidolgozott, magyar motívumokat használó stílusával a rendszerváltás utáni húsz éve megkerülhetetlen. Egy irányított és kontrollált, valamint a kommunista ideológia által is meghatározott korszakot követően végre születhettek olyan alkotások, amelyekből nem kellett kihagyni a hívő ember meggyőződését, hanem a tehetséget a hittel együtt a művészi és a szakmai hozzáértést a szellem gazdagságával összekapcsolva a modern kor emberének lehetett olyan művészeti tárgyat létrehozni, mely nemcsak esztétikailag, hanem mondanivalójában, vagyis létében hordoz üzenetet. A mai szentmise olvasmányai szinte megvilágítják mindazt, amit Ozsvári Csaba művészi alkotásaiban is megcsodálhatunk. Hallgassuk csak ismét az Ó- és az Újszövetség mai tanítását: Az első Ámosz próféta könyve, 9,11: „Azon a napon felállítom Dávidnak

45 dr. Kránitz Mihály pap-tanár, teológus

leomlott hajlékát, és kijavítom falainak repedéseit, mindazt, ami romba dőlt, megújítom és ismét felépítem, mint hajdan volt, hogy birtokukba vegyék Edom maradványait és az összes nemzetet, ahol segítségül hívták a nevemet – mondja az Úr.”

Ez volt Ozsvári Csaba küldetése is: a helyreállítás, az igazi szépnek a művészi bemutatása, és a nemzetek előtti felmutatása. Jól tudjuk, hogy az evangéliumos könyvet, amelyet Csaba készített, nemcsak itt, Magyarországon, hanem Rómában is számos alkalommal felmutattak valamennyi nemzet előtt, és ezt láthatták személyesen vagy akár közvetítések útján ott, ahol „segítségül hívják az Úr nevét”.

A másik olvasmány az evangélium, amelyet Csaba remekbe szabott ötvös alkotással körbevett és az evangélium élő szavát őrző könyvet méltó módon díszített. Valójában zavarba is hoznak minket Jézus szavai, de ha elmélyedünk bennük, talán megérthetjük. „Vajon szomorkodhat-e a násznép, amíg velük van a vőlegény? Eljönnek napok, amikor elviszik tőlük a vőlegényt, akkor majd böjtölnek.” (Mt 9,17)

Tudjuk, hogy Jézus fiatalon halt meg, de úgy, hogy az Atya által rábízott munkát, az üdvösség művét végbevitte. Az utolsó vacsorán így szól Atyjához: „A feladatot, amelynek az elvégzését rám bízta, elvégeztem. A tanítást, amelyet tőled kaptam, továbbadtam nekik.” (Jn 17,4.8)

Amíg Csaba velünk volt, örülhettünk a sikerének, művészi kibontakozásának, családja növekedésének, a hit melletti elkötelezett tanúságtételének. Három évvel ezelőtt eljöttek a napok, amikor elvitték tőlünk a vőlegényt. Életünk rendeltetését és tartalmát egyedül Isten tudja, hiszen az életet tőle kaptuk. Ezt Csaba tudta, és minden szakmai tevékenységét ennek alapján végezte: szakrális művész volt. Valójában a mai nemzedék abban a kísértésben él, hogy létét, életét természetesnek vegye, olyannak, mint amivel senkinek nem kell elszámolnia, ezért azt csinál vele, amit akar. Az idő azonban halad, és az emberi élet véges. Ezt, ha másért nem, éppen a realitások, a tapasztaltak miatt el kell fogadnunk. Nemcsak másokat búcsúztatunk, hanem egyszer mi is búcsúzni fogunk. És Csaba tudta, hogy a végcél nem a földi élet, hanem az azon túlmutató örök élet. Ezt viszont csak is a hit segítségével ragadhatjuk meg. Ma éppen ez hiányzik, mert az emberek figyelmét olyannyira elterelik a reklámok, a televízió és a saj-

tó, a különböző, a nép szórakoztatására rendezett programok, fesztiválok, és nagy a veszély, hogy az élet tartalom nélkül, „futószalagon” zajlik, és nem ismerjük fel a legfontosabbat.

Krisztus szavai azonban így folytatódnak: „Senki sem tesz régi ruhára új szövetből foltot. (...) Új bort sem töltenek régi tömlőkbe. Az új bor új tömlőkbe való.” Ozsvári Csaba alkotásainak maradandó hatásával egy új stílust tudott megvalósítani, meghonosítani, az igényes művészi kidolgozás és az alkotás mondanivalójának az ötvözésével. Ezért alkotása mindig új lesz, ha rátekintünk. Nem l’art pour l’art készítette a műveit, hanem „valamilyen használatra”. Ha rátekintünk az általa készített keresztre, amely 2007-ben a városmisszió szimbólumává is lett, akkor megérezhetjük, hogy mindezzel Ozsvári Csaba mit is akart nekünk mondani.

És valójában ez a lényeg. Nemcsak egyszerű kiállítási tárgyként kell a műveit megtekinteni vagy vizsgálni, és kimondatlanul is úgy hozzáállni, hogy „nekem mi erről a véleményem?”, hanem úgy, ahogy a régi ikonokra tekintettek a keresztény hívők, és kimondva-kimondatlanul megkérdezték önmaguktól, hogy a képnek és az alkotásnak „mi a véleménye rólam?”

Ha Csaba alkotásaira tekintünk, tegyük fel gyakran mi is ezt a kérdést, és egészen biztos, hogy az egyház Anyjának, a Boldogságos Szűz Máriának közbenjárásával a mi hitünk és szeretetünk is növekedni fog. Ezt adja meg a mai napi emlékezésünk, valamint a szentmisében, és Krisztus örök áldozatában való részesedésünk. Ámen

Kisléghi Nagy Ádám

Nagy tisztelettel köszöntök mindenkit!

Azt hiszem, hogy ezzel az egésszel kapcsolatban talán a Csaba lenne a leginkább olyan, aki azt mondaná, hogy ezt ne, csak ő ne... A szerénysége annyira... Az én születésnapomat mindig megünnepeltük, és ünnepelte, de az övét, azt soha senki. Egy ilyen alázatos lény volt ő. Tulajdonképpen kiderült a beszédekből is, hogy Csaba egyik legfontosabb lételeme a zene volt. Amikor megismertem, akkor olyan furcsa zenét hallgatott – nem tudom mit, „kortárs” zenét – és rögtön adott is nekem egy új lemezt. Meghallgattam egyszer nagy nehezen, félre-raktam, és mondtam neki, hogy te Csaba, nem ilyen kéne hallgatnod. Miért, milyet? Akkor mondtam egy-egy dolgot és adtam lemezt neki, és a vége az lett, hogy évek múltán Magyarország egyik legnagyobb zenegyűjteménye lett neki. Ő viszont engem oktatott ki, hogy ezt ilyen lemezejátszóról ne játsszam már, mert ez nem szól úgy. Elvitt engem mindenféle boltokba és beraktuk a hozott lemezt, meghallgattam ott jó minőségben, és az olyan volt – tényleg –, hogy szavakat nem lehet arra találni. Annyira élt minden, és a hangok nem mosódtak össze. Láttam rajtam a döbbenetet, és az első komolyabb fizetségemből rögtön vettem az ő általa javasolt, vele együtt megvett készüléket, és innentől kezdve ezeket görgettük magunk előtt, olyannyira, miután nekem nem árulta el, hogy honnan szerezte be ezeket a szebbnél szebb lemezeket, így most nem tudom, hol fogom beszerezni ezentúl, mert ő biztosan azóta már tízet vagy húszat még mondott volna.

Azt az egyet el tudom még mesélni itt erről, hogy amikor eljött a műtermembe, föltettük Tomás Luis de Victoriának a Requiemjét, ami mindkettőnknek a kedvence volt. Neki főleg azért, mert egyszer említettem, hogy ő egy olyan zeneszerző volt Spanyolországban, akitől nem maradt más, csak egyházi zenemű. Ez őt teljesen megdöbben-tette és elkezdte izgatni. Itt a kezemben tartom ezt a lemezt, és amikor eljött hozzám, valamikor egyszer, mert többször is volt, akkor ezt föltettem és a negyedik részén válik igazából többszólamúvá ez a mű. S akkor ott ült a fotelban, fáradtan és hátracsapta a fejét, mikor megemelkedett az a zene. És megállapítottuk – így vagy úgy, mindig, évenként keresztül –, hogy ez a Victoria Requiem ez a csúc.

De Mozart Requiemnél is van egy számára különösen kedves rész, amit fölolvassék. Általában nem szokták lefordítani a latint, ennek oka van nyilván, hogy ne értsék meg az emberek, itt milyen komoly mondatok hangzanak el, ez a Confutatis rész, ez a hatodik:

„Ha a rosszak zavarodnak,
fojtó lángok kavarognak,
akkor engem hívj áldottnak,
térden kérlek görnyedten,
sír a lelkem megtörötten,
ott a végnél állj mellettem!”

A pátyi kapu részlete: Ábrahám és Izsák

Különösen szerette Csaba ezt a részt és több formában megvette a Mozart Requiemet, több előadótól, és a végén valami olyan különleges lemezt vett, ami a CIA által le volt védve, én nem is tudom, valami egészen különlegeset, nem lehetett lemásolni, azt mondta, hogy azt ne is próbáljuk meg, úgyhogy nála meg tudtam hallgatni.

Kell még arról is beszélnem, hogy Csabát aki ismerte, tudja hogy ő a jóra nagyon könnyen befolyásolható volt. Ha valami jót látott, akkor ő is azt akarta utánozni, soha nem a rosszat. Rosszból ő nem tudott meríteni, csak a jóból. Szintén nálam volt, akkor éppen Radnóti eclogákat szerettem hallgatni és osztozott velem, és annyira megszerette Radnótit ez alapján a vers alapján, hogy talán azt lehet mondani, hogy az egyik legnagyobb költőjévé vált. Az „A la recherche” tényleg az egyik legszebb verse. Neki az érzelmvilágát, ahogy hallottuk, borozással, beszélgetéssel, gyermeki egyszerűséggel közelítetett a világra, a világ felé, nagyon sok érzést megélt, mert különben nem szerette volna ezt a verset:

Régi szelid esték, ti is emlékké nemesedtek!
Költőkkel s fiatal feleségekkel koszorúzott
tündöklő asztal, hova csúszol a múltak iszapján?
hol van az éj, amikor még vígan szürkebarátot
ittak a fűre barátok a szépszemü karcsu pohárból?

Verssorok úsztak a lámpák fénye körül, ragyogó zöld
jelzők ringtak a metrum tajtékos taraján és
éltek a holtak s otthon voltak a foglyok, az eltűnt
drága barátok, verseket írtak a rég elesettek,
szívükön Ukrajna, Hispánia, Flandria földje.

Voltak, akik fogukat csikorítva rohantak a tűzben,
s harcoltak, csak azért, mert ellene mitse tehettek,
s mig riadozva aludt körülöttük a század a mocskos
éj fedezéke alatt, a szobájuk járt az eszükben,
mely sziget és barlang volt nekik e társadalomban.

Volt, ahová lepecsételt marhakocsikban utaztak,
dermedten s fegyvertelen álltak az aknamezőkön,
s volt, ahová önként mentek, fegyverrel a kézben,
némán, mert tudták, az a harc, az az ő ügyük ott lenni, -
s most a szabadság angyala érzi nagy álmuk az éjben.

S volt ahová... mindegy. Hova tűntek a bölcs borozások?
szálltak a gyors behívók, szaporodtak a verstöredékek,
és szaporodtak a ráncok a szépmosolyú fiatal nők
ajka körül s szeme alján; elnehezedtek a tündér-
léptű leányok a háboru hallgatag évei közben.

Hol van az éj, az a kocsma, a hársak alatt az az asztal?
és akik élnek még, hol vannak a harcra tiportak?
hangjuk hallja szívem, kezem őrzi kezük szorítását,
művük idézgetem és torzóik aránya kibomlik,
s mérem (néma fogoly), – jajjal teli Szerbia ormán.

Hol van az éj? az az éj már vissza se jő soha többé,
mert ami volt, annak más távlatot ad a halál már. -
Ülnek az asztalnál, megbújnak a nők mosolyában
és beleisznak majd poharunkba, kik eltemetetlen,
távoli erdőkben s idegen legelőkön alusznak.

Végül szeretnék egy hitvallást felolvasni, amit nagyon szeretett a
Csaba, és amire a mi barátságunk helyezkedett. Ez egy kicsit erős lesz.
De talán azért is szerette a Csaba ezt így, mert ő mindig finomabban,
árnyaltabban, tompábban fogalmazott, énbőlőlem pedig kibuggyant
ez, és hát ez őt is érintette.

Szent művészet – Ars Sacra

Szent művészet, mert a művészet szent, nem profán, nem öncél, s
nem geg.

A művészet törvény, de nem öntörvény.

Szent, mert szolgál, mint az angyalok.

Mélyről indít ugyan, de felemel, és nem letaszít.

A művészet maga a nagyszívűség, sohasem kicsinyes.
Egyedien egyetemes, személyesen általános.
Valóság és nem imitáció.
A művészet gondolat és nem asszociáció.
Minőség.
Kinyilatkoztatás, és nem ködösítés.
Érzelem, de nem érzékiség.
Nem történet, hanem létező, ezért nem antik és nem modern.
Íránytű, szeizmográf, mindig időszerű.
Állandóan változik és mégis állandó.
Tőmondat és nem fecsegés.
A művészet gyönyörködtető és fájdalmas.
A rejtettől az érthetőn keresztül tud szólni, s nem pedig a rejtettől a rejtetten keresztül – mindenkihez, nemcsak az elithez.
Szent művészet, mert mindannyiunké. Mindannyiunk ügye.
A művészet nem kisajátítható, nem a kultúrmajmok műbalhész bulija, s nem kifizetődő. Nem show műsor, s a művész nem showman.
A művész nem önjelölt, hanem kiválasztott.
Ő a tanúságtevő, a hitelesítő. Ő a szólóvessző, a művész a tanítvány, aki másokat tanít.
Ő az, aki nem érti a világot, de érti a létet.
Abnormális és ezért normális.
Tudja, hogy mit nem tud, és ezért tud valamit. Tudása ott kezdődik, ahol az értelem végződik.
A művész táplálékot nyújt, az erkölcs táplálékát.
A művészete gyógyszer, amely a tömegkultúra moslékától megbetegedett élet infúziója.
A művészet a vegetálásba süllyedt ember megszégyenítője.
A szépséget szeretők vigasztalása, a tisztaszívűeké.
A művészet a fára visszamászni vágyó ember visszatartója.
Vágy, az emelkedettség vágya. Sőhaj, a tökéletlen sőhaja a tökéletes felé.
A művészet élmény, a teljesség vágyának élménye. Töredék, a tökéletesség szilánkjá.
Szent művészet, mert a legszentebbtől kér bocsánatot.
Az igaz szépsége, a bűnbánat öröme.
Ez a gyógyulás kezdete.

A művészet a vég dicsősége, és a kezdet oltalom érzése.
A megragadhatatlant megragadhatóvá tevő, természetesen természetfeletti.
A művészet hit, tehát vallás: hitvallás.
A teremtés dicsérete, és a Teremtő magasztalása.
A művészet magasztosság.
A requiemek derűje és békessége, a fájdalmak gólgóttájának optimizmusa.
A művészet a megsemmisült egzisztencia örömujjongása.
Így tehát az én szókincsem magasztosság és áhítat, mint Bach Passiójában Krisztus köré vonósokkal szerkesztett glória. Az én hangom is elcsuklik az evangélistáéval együtt Jézus nevének kiejtésekor. Mert együtt éneklek a kórossal a H-moll mise credo-jában, hogy „Hiszek az egy Istenben, mindenható Atyában, Mennynek és Földnek, minden láthatónak és láthatatlannak teremtőjében”. Majd az „et incarnatus est” titokzatos remegésében megértem a művészet születését is, és egyetlen igaz voltát. Mert ehhez képest minden más csupán narkotikum, és mert országának nem lesz vége.

...behunyt szemmel hallgatta, szinte tán el is szenderült. Ez volt neki a zenék zenéje, én tudom, nekem elárulta...

A pátyi kapu részlete: Ábrahám

Megszentelt helyeink

Sok jó kezdeményezés gazdagítja az idei Mindszenty-émlék-évet, a boldogemlékű hercegprímás születésének 120. évfordulóját, szenttéavatási eljárása is Rómában új lendületet nyert. A jelenleg Bécsben látogatható jubileumi kiállítás tanulmánykötetéhez a Pázmáneum rektora, Varga János atya írt bevezetőt, ebből szeretnék egy gondolatot idézni:

„Az utókor – látszólag – ki van zárva a már elmúlt eseményekből, hiszen az idő kerekét nem tudjuk visszaforgatni. A Teremtő mindent átadott az embernek, kivéve az időt. Ugyanakkor az előttünk élt nemzedékekkel, személyekkel, bár egyoldalú, de mégis gyümölcsöző kapcsolatba kerülhetünk. Ennek módja az emlékezés, az emlékezet megtisztítása és ébrentartása. Hatással vannak ránk. Ahogyan egyre jobban megismerjük életüket, megváltoztatnak bennünket: világlátásunkat, hozzáállásunkat, cselekedeteinket.”

Annak ellenére, hogy földi életében csak a munkáin keresztül ismerhettem Ozsvári Csabát, nekem is hasonló élményem volt vele kapcsolatban: alkotásai mellett megérintett, amit az utolsó napjáról hallottam, és amit a szentekhez méltó temetésén tapasztaltam. Ezért örülök, hogy égi születésének helyszínén én is részese lehetek ennek a mai kegyeletes megemlékezésnek.

Három éve a „házaspárok útja” kiegészült: az utolsó, legnehezebb állomásává lett a kápolna melletti hely, a kényszerű földi elszakadásé, amiről innen nézve soha nem lehet elég biztosan érezni, hogy ez egyben a házaspárok örök boldogságának első állomása is. Teljes bizalommal a Jóisten határtalan szeretetére kell hagyatkozni, ami felülírja földi tapasztalatainkat és felülmúlja minden várakozásunkat.

Csaba felfoghatatlanul korai, mégis kegyelmekben gazdag hazatérése megerősíti ezt a bizalmunkat, az Üdvözítőbe vetett reménységünket. Ezért még szentebbé vált ez a hely, és olyan kincsekkel gazdagodott, amelyeket ápolni, őrizni kell.

46 Kovács Gergely, történész, okl. posztulátor

Már keresztény őseinkről feljegyezték a római szerzők, hogy nem a földi, hanem az égi születésnapot ünnepelték, és nem lerészegedni, hanem imádkozni és hálát adni jártak ki testvéreik sírjához a temetőbe. Ezek a nekropoliszok, ezek a katakombák a szakrális művészet bölcsői is, tele a krisztusi Örömhír falra festett jelképeivel, az Ó- és Újszövetség egymásba fonódó ábrázolásaival, a Krisztus és hívei feltámadásába és örök életébe vetett hit tanúságtételével.

Tudjuk jól, hogy XVI. Benedek pápa – sokak által nem eléggé értett és nem eléggé értékelt – tündöklő tanítására mennyire fogékony volt Csaba lelke. Ezért is érdekes egybeesés, hogy a Szentatya éppen 2009-ben fogadta a művészeket a Sixtusi kápolnában. A nagy jelentőségű találkozón vendégei figyelmét Benedek pápa arra irányította, hogy mi az az üzenet, amit az ott megcsodálható művészeti alkotások – elsősorban az Utolsó Ítélet freskója – közvetíteni hivatottak:

„Az Utolsó Ítélet arra emlékeztet, hogy az emberiség története a beteljesülés, a végső boldogság felé tart, ám megjeleníti annak veszélyét is, hogy az ember hagyja magát elcsábítani a gonosz erői által, ami végső bukásához vezet.

Ez a freskó kiválóan mutatja be, hogy a remény és a szépség összefügg: a művészet feladata és felelőssége tehát a reménység közlése, továbbadása a műalkotások szépsége által. Erre azonban csak a hiteles szépség képes. Az, ami nem mulékony vagy felületes, ami nem eltávolít a valóságtól, hanem ellenkezőleg, képes a hétköznapi életet megvilágítani, megnemesíteni.

A hiteles szépség a megismerés és a szeretet iránti vágyat ébreszti fel az ember szívében. Arra indítja, hogy kilépve önmagából a Másikat keresse. Ezzel ellentétes a manapság sokszor hirdetett csalóka és hazug, felületes és kápráztató szépség, ami ahelyett, hogy új távlatokat nyitna az ember előtt, még inkább önmaga rabjává teszi. A képmutató szépség csak a hatalom- és birtoklásvágyat szítja fel az emberben, és csakhamar obszcenitássá, vagy önmagáért való provokációvá alakul.

A természetben megjelenő szépség és a műalkotásokban megnyilvánuló szépség közös jellemzője, hogy képes megnyitni az embert és a Végtelen, a Transzcendens, az Isten felé vezetni őt.”

A szakrális művészet ezért tartozik Egyházunk lelkipásztori kincsestárába. Ozsvári Csaba pedig ilyen világegyházi kitekintésben is

kiemelkedőt alkotott. Talán első hallásra meglepő, de a boldoggá- és szenttéavatás intézménye is az Egyház lelkipásztori „eszközei” közé tartozik, és részben a rendeltetése is hasonló a szakrális művészetéhez. Mindkettő kegyelemeszköz, isteni ajándék, minden egyes kor számára olyan jel, amely Krisztus követésére szólít.

Ezt tanítja számunkra XVI. Benedek pápa is, amikor a szerdai általános kihallgatások katekéziseinek témájává éppen a szenteket tette, mert amint a Szentatya fogalmaz:

„A szentek a szeretetről tesznek tanúságot. Egész életük – bár ezer és ezer formában – a szeretet Istenét dicsőítő himnusz.

Valójában az egyház egész története életszentségek története, amelyet az egyetlen, Istenből forrászó szeretet vezérel. Csak ez a természetfeletti szeretet, amely mindig megújulva tör elő Krisztus szívéből, csak ez magyarázhatja a szentek életének csodálatos virágzását az évszázadokon át.

Őket Krisztus Lelke alakította át, és tette az evangéliumi odaadás példaképeivé, és ez minden korban rávilágít az Istennek szentelt élet, mint a szeretet iskolája jelentőségére.” (2006. január 30.)

Milyen más nézőpontja ez Krisztus Szent Egyházának, és mennyire más távlatot jelenthet mindannyiunk számára...

Nekem a középiskolában még volt orosztanárom, aki belátta, hogy a nyelv tanításával már hiába próbálkozik, ezért az orosz kultúrát fedeztette föl velünk, és mivel így függetleníteni tudta magát a tanterv mennyiségi követelményei alól, valódi szellemi műhellyé tudta alakítani az oroszórát. Egy ilyen keretbe illeszkedő eszmecsere alkalmával az volt az óra nyitókérdése, hogy vannak-e példaképeink.

A szenteket példaképeknek is szoktuk nevezni, tekinteni, de a ma divatos személyiségminták között ez a fogalom kicsit leértékelődött. Egy magas közösségi mércét állító korban többet mondott ez a szó. Ilyen magas mércét persze a mi korunk is ismer: a hitelesség és a jó hatás, a lelkesítés képességének mércéjét, és milyen érdekes, hogy ha egy közösségben valaki ilyen tulajdonságokkal rendelkezik – mint Csaba is –, akkor ez felülírja az éppen aktuális divatokat, „trendeket”.

A boldogokra és a szentekre Magyarországon talán még ma is nagy hőskökként tekintünk. Nálunk a szent egyben honalapító, főpap vagy lovagkirály. Még az újabbak is valamiképpen illeszkednek a megszo-

Az óbudavári kápolna az emlékhellyel

kott sorozatba: királyok, hercegek, püspökök, vértanúk. Ez történelmi okokból érthető, de közel sem magától értetődő. A világegyház a hitelenség új példaképeit állítja elénk, közeliemet, hétköznapiakat, olyanokat, akikkel nem nehéz azonosulni. A szentség modern teológiája nem elsősorban az erénygyakorlás hősiességét, hanem a mindannyiunk által megélhető Isten-közelséget tette az életszentség legfontosabb fokmérőjévé, és azt, hogy ez milyen hatást gyakorol közösségeinkre.

Csaba életművét ilyen megközelítésben lenne jó minél jobban megismerni és megismertetni. Hivatásait: Istent dicsérő és az ő Egyházát szolgáló ötvösművészetét, családapaságát, az aratásra érlelődő személyiségét, mély lelki életét, önazonosságát és a mindezekben megnyilvánuló hitvallását. A mai világ és a mai egyház hozzá hasonló hiteles példaképeket kíván.

Ha az emléket ápoló közösségek erre belső késztetést éreznek, akkor Ozsvári Csabának is elindulhat a boldoggá- és szenttéavatási eljárása, a Jóisten akaratát az emléke ápolásából fakadó kegyelmek fogják megmutatni. Ha gazdagodik, kiteljesedik a tisztelete, akkor ennek a folyamatnak a mélyén a Szentlélek munkál, és ennek néhány éven belül ki kell derülnie. Hiszen az emberi igyekezet az életszentség

híréhez önmagában kevés. Bölcsen rendelkeznek a szenttéavatási szabályok, hogy a halál utáni 5 évig nem is lehet megindítani egy szenttéavatási eljárást. Ez alól csak olyan ritka kivételek vannak, mint Teréz anya és János Pál pápa eljárása. Ez az 5 év nagyon fontos, az építkezés időszaka, amire aztán optimális esetben az eljárás több évig tartó folyamata épül. A tisztelők köre nem kell, hogy országos méreteket öltjön, itt nem érvényesek a világ számszerűsíthető elvárásai, itt a minőség a fontos, egyedül az Isten-közeliség számít.

Egy ilyen kegyelmi folyamatban valódi Isten-élmény azt tapasztalni, ahogy sok minden átértékelődik, és teljesen új megvilágítást nyer. Két élményemet szeretném ezzel kapcsolatban megosztani Önökkel: az egyik egy szenttéavatási eljáráshoz, a másik egy sikerkönyvhöz kapcsolódik.

Isten szolgálja, Brenner János személyével soha nem foglalkoztam azelőtt, hogy a szenttéavatási eljárásának munkatársa lettem: annyira taszított brutális meggyilkolása, az a rengeteg késszúrás. Amikor vértanúsága tanúságtevőit hallgattam, és amikor a hivatalos szemle alkalmával bejártuk a gyilkosság helyszínét, teljesen más benyomások értek, melyek felülírták a korábbi viszolygásomat. A fiatal Jancsi atya tudta, hogy mi vár rá és vállalta a sorsát. Isten vele volt lelki és testi értelemben egyaránt (a nála lévő Eucharishtiában), és erőt adott neki a kitartáshoz, és csodás módokon megvédte Jancsi atya híveit attól, hogy belekeveredjenek a tragikus eseményekbe, és ők is áldozatul eszenek. Egyedül őt várta, őt kísérte, őt emelte föl magához, ennek felfedezése tündöklött Jancsi atya lelkében és szemében.

Hasonló viszolygással gondoltam Paul Young regényének Viskójára, ahol egy kicsi lány és az ő édesapja szenvedte el a legnagyobb borzalmakat. Ez a gyalázatos hely, ez a Viskó Isten titokzatos tervében átalakul, és egy különleges magánkinyilatkoztatás, egy különleges Isten-élmény helyszínévé változik. A könyv írója is a látomás részeként szépséges otthonná alakítja; lelki értelemben tehát ez a Viskó csodálatos katedrálissá válik. Így válnak a mi legszomorúbb helyeink a legnagyobb boldogság megszentelt kapuivá.

Óbudavár is a Mennysország egyik kapuja: a hitvestárs, az Ozsvári család, de az egész Schönstatt-mozgalom számára. Találkozási pont ég és föld, Isten és az ő szerettei, az ő hívei között. Ilyenek a kegyhe-

lyek, a szentek nyughelyei és ereklyéi, ilyenek templomaink, és bennük a legszentebb áldozat, a szentmise égre nyíló közössége.

Sokféle embernek és sokféle módon őrizzük az emlékét egyházi és profán módon, de azt hiszem, a szentek és az istenes életet élt hozzátartozóink emléke minden más emberi hagyományőrzéstől különbözik: mert ez az idő múlásától függetlenül élő és eleven marad, és helyet ad, helyet készít az Isten Országába kibontakozása számára.

A szentek emlékének ápolása ezért soha nem egyoldalú, éppen ebben különbözik a profán tisztelettől. Nem csak hatással van ránk, de különleges kapcsolatokat épít, közösséget teremt Isten és az ő szerettei között. Erős hidakat ver ég és föld között.

Lélekben már a mai szentmisére készülve, az egyik legősibb kánon szövege ezt a nagy titkot, ezt az Örök Otthonra nyílt távlatot, költői imádsággal tárja elénk. Utolsó, titokzatosan csengő latin szavai már fiatal ministráns koromban nagyon megmozgatták a fantáziámat:

...per Christum dominum nostrum, per quem mundo bona cuncta largiris... Ezzel a kánoni imádsággal szeretném zárni megemlékezésemet:

...Elhunyt testvéreinket pedig és mindazokat, akik a te kegyelmedben költöztek el ebből a világból, fogadd be jószágosan országodba. Ott majd reményünk szerint, velük együtt mi is dicsőségedben örökre részesülünk, amikor letörölsz szemünkről minden könnyet, és színről színre látunk téged Istenünk. Hasonlók leszünk hozzád mindörökre, és szüntelenül dicsőítünk téged Krisztus Urunk által, mert általa árasztod el minden jóval a világot!

Werner Philipps⁴⁷ levele a 3. szövetségi évfolyamnak

Kedves Gertrúd-Mária nővér!

Mélyen megérintett a hír, melyről írt. A harmadik szövetségi csoport családjai már évek óta feleségem és az én szívemhez nőttek. Az első üdvözlés, melyet Magyarországról kaptunk, a magyar egység-kereszt képe volt, melyet azóta háziszentélyünkben őrzünk, s kísér minket életünk útján. A feltámadáshoz kapcsolódó értelmezése új távlatokat nyit számomra. Kérem, tolmácsolja a családoknak és különösen Imri asszonynak mély részvéteimet. Évek óta otthonuk van a mi háziszentélyünkben is, ahol szíveink a Szűzanya iránti szeretet lángját sugározzák.

Ez év elején azt kívántam, hogy megismerjem az év folyamán a harmadik szövetségi évfolyam családait személyesen is, vagy Schönstattban, vagy Magyarországon. Hogy a Jóisten ismét a halál megtapasztalásában választotta a találkozás útját, mélyen megérintett engem. Az emberi sírásnak az isteni mosolygásban és az isteni mosolynak az emberi sírásban való megtapasztalása különös módon összeköt bennünket közös utunkon. A közös út évekként ezelőtt kezdődött, amikor Elisabethnek és nekem szívügyünk volt, hogy tudassuk a magyar családokkal, hogy a családnapiak alatt imában kísérjük őket. Bár személyesen nem ismertük egymást, emberi létünk legmélyebb dimenziójában érintjük egymást, a halál és a feltámadás megtapasztalásában, egy olyan pillanat megélésében, ahol az ég megérinti a földet.

Mi, házasemberek, a szentségben mélyen Krisztussal közösségben élünk, ő szövetségünkben a harmadik. Ez a szentségi kötődés megmarad a halál után is. A szentáldozásban, amikor Krisztust befogadjuk szívünkbe, akkor találkozunk Őáltala és Őbenne házastársunkkal is... Elhunyt házastársa szeretetének és közelségének ilyen mély megtapasztalását kívánom teljes szívemből kedves Imrinek. A Szentlélek, a szeretet lelke vigasztalja és erősítse őt, s fedje fel (lebbentse föl a fátylat), mit kíván tőle az örök szeretet.

47 Werner Philipps, a német Schönstatti Családszövetség tagja, özvegy

Nagyon hálás lennék, ha tudatná gondolataimat a harmadik szövetségi csoport családjaival, s különösen Imrivel. Kedves Elisabethem személyében is van egy jó közbenjárója. Holnap sírjánál mindnyájukért imádkozom és könyörgök. Engedjen mindnyájunkat egyre mélyebben belenőni az Atyaisten örökké és végtelenül szerető atyai szívébe. Ehhez kérem mindnyájunknak Háromszor Csodálatos Anyánk segítségét, közelségét és kegyelmét.

Szentéyleink által és a nemzetközi apostoli Schönstatt-családszövetség szeretetszövetségében összekapcsolódva egymással az Önök

Werner Philippse, Elisabethtel

2009. október 8.

Tabernákulum, Vác, 1997

Gondolatok, emlékek

Karl Josef Rauber bíboros érsek

(1997 és 2003 között magyarországi apostoli nuncius)

Tanúságtétel az életszentség hírével övezett Ozsvári Csabáról

Nem sokkal Magyarországra érkezésem után ismertem meg őt, méghozzá a váci püspök jóvoltából, akinek néhány liturgikus tárgyat, többek között egy pásztorbotot készített. Egyházművészete, melyen egy kis antik és bizánci hatás érződött, azonnal elnyerte tetszésemet. Majd személyesen is találkoztunk és egy mélyen vallásos embert ismertem meg benne. Műalkotásai hívő lelkéből és hittől áthatott életviteléből forrásoztak. Jámbor emberként dolgozott a művészvilágban, ahol a spirituális látásmódja és életformája is tovább formálódott.

Ő készítette el a magyarországi apostoli nunciatura kápolnájának teljes felszerelését: a keresztet, a tabernákulumot és a szenteltvíztartót. Majd több pásztorbotot is készített számomra, néhányat elajándékoztam ezek közül, és több kelyhet szintén ajándékba. A belga nunciatura teljes felszerelése is az ő alkotása, ezek nagy hatással voltak a hívekre, hiszen műtárgyai nagyon mély keresztény lelkiségből születtek.

Ismertem a családját is, a gyermekei pedig egészen le tudtak venni a lábamról. A gyerekek nagyon kedvesek voltak és a felesége is, aki mindig támogatta őt a munkájában. Az volt a benyomásom, hogy nagyon harmonikus családi életet élnek, annak ellenére, hogy a gyermekeiket bizonyos szigorral nevelték. Ezt akkor láttam, amikor a gyerekeknek pénzt akartam adni ajándékba, mire édesapjuk azt mondta, hogy ezt nem helyesli, mert neki kell megtalálni az ilyen ajándék felhasználásának helyes útját-módját.

Több megbízást kapott Olaszországban, Magyarországon, Erdő Péter bíborostól is. Az ő számára mindig valami egyedi és különleges munkát készített. A maga teljes valójában igazi egyházművész volt.

Nem engedett az egyénieskedő vagy túl modern törekvéseknek, hanem mindent a hitvalló egyházművészet élő hagyományainak megfelelően alkotott. Ugyanígy az imaélete, egész magatartása, családi élete arról győzték meg, hogy családját egészen Isten akarata szerint vezette, kiváló édesapa és kiváló férj volt.

Mindez a szavaiban is megnyilvánult – gyakran járt nálam a budapesti nunciatúrán, majd Brüsszelben is többször a vendégem volt –, jelenléte soha nem volt kellemetlen vagy terhes, nagy mértékletességgel mindig csak a legszükségesebb dolgokat említette. A munkadíjak tekintetében is nagyon szerény volt. Itt van például ez a gyűrű, melyet ő készített, és amelyen a *Salus Populi Romanini* nevezett híres Mária-kép látható. Ezért a munkájáért a németországi árak huszadát kérte csak (ha az én hazámban egyáltalán el tudtak volna készíteni egy ilyen színvonalú műalkotást).

Ezek az én benyomásaim Ozsvári Csabáról, akire minden nap gondolok, akihez és akiért naponta imádkozom. Meg vagyok győződve arról, hogy családapaként való boldoggá avatása óriási segítséget jelentene a magyar egyház számára és sok európai család számára is. Hiszem, hogy életpéldája nagy áldás lenne minden katolikus család számára.

Tabernákulum, budapesti Nunciatura, 2000

dr. Török Péter:

„Ablak az ég” kiállítás Ozsvári Csaba műveiből, köszöntő

(Veszprém, Érseki Palota – 2014. október 7.)

Josef Kantenich atya 100 évvel ezelőtt alapította a Schönstatt-közösséget. Néhány nap múlva, október 18-án ünnepeljük azt a szeretetszövetséget, amely elindította Mária és a közösségünk közös hitvalló és apostoli életét az Egyházban.

Kantenich atya ezekkel a szavakkal imádkozott:

„Mutassuk fel a keresztet és Mária képét a nemzetek számára, mint a megváltás jelét, hogy ez a kettő, mely az Atyaisten szeretettermékében egyként áll előttünk, soha ne legyen egymástól szétválasztható.”

Az egységkeresztre tekintünk, amelyet Ozsvári Csaba alkotott, és amely az óbudavári magyar Schönstatt-szentély oltárát díszíti. A keresztet és Mária képét mutatja fel úgy, ahogyan az az Atyaisten szeretettermékében áll: egységben, szeretetben, a megváltásunk titkát megőrizve.

A Szűzanya jelen van az emberek között. Ő is kezdeményezi a találkozást és az együttműködést, ahogyan azt sok zarándok- és kegyhelyen látjuk, de várja és kéri az emberek hívását és kezdeményezését is. Schönstatt megszületésekor Bartolo Longo olasz ügyvéd – aki a Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrendben Ozsvári Csaba rendtársa is volt – ennek az emberi kezdeményezésnek a példája volt. Kérésére és hívására a Szűzanya letelepedett Pompeiben, ahol Longo a ma ünnepelt Rózsafüzér Királynője tiszteletére templomot épített. Kantenich atya jelet látott ebben a kezdeményező meghívásban, és ő is hasonlóképpen meghívta a Szűzanyát a szentélybe, és ezt követve hívjuk meg mi is Máriát az otthonainkba.

Ozsvári Csaba műveiben az emberi kezdeményezés „szentségét” mutatja fel. Azt a vágyat mutatja meg, amellyel az ember keresi Isten tekintetét. Hitvallás a művészete, amely felemeli az arcunkat. Amikor alkotott, küzdött az emberi gyengeség korlátaival. Isten arcát szemlélte, és csak az Ő eszköze szeretett volna lenni. Máriás ember volt ugyanúgy, ahogyan Boldog Bartolo Longót a boldoggá avatásán jelle-

mezték. Kezdeményezője annak a szeretetkapcsolatnak, amely Máriát és az embereket Isten szándéka szerint örökre összeköti.

Ha az egységkeresztre nézünk, akkor ezt a szenvedésben és szeretetben létrejött egységet látjuk. A családok szentélyében ennek a szeretetegységnek mély üzenete és a házasság szentségében megvalósult élete van.

Ozsvári Csaba ebben a keresztnben a szíve mélyéből fogalmazta meg azt, hogy a szeretet fájhat.

Szenvedés és halál nélkül nincs emberi élet. Isten gondviselő tervében a mi szenvedésünk, küzdelmeink és halálunk is szerepel. Csaba utolsó órájában az óbudavári Schönstatt-szentélyben feltétel nélkül Mária kezébe tette le az életét. Boldogan és szent félelemmel tette ezt. Utolsó könyörgése az ünnepi szentmisében a papokért, az Egyházért szólt. Önfeladten boldog percek után állt meg a szíve, a szentély mellett, a szeretetvendégség közben. A harang megszólalt, a szentélyben a közösség imádkozott. A rózsafüzér ritmusára dobbant a mellkasán az életmentés erőfeszítése, majd kitárt karral fogadta, hogy ott, ahol az ég és a föld összeért, egy azóta is nyitva álló ablakon át a mennyországba lépjen. Urnafülkéjén ez áll: „Szerette az Egyházat”. Ozsvári Csaba valóban szerette az Anyaszentegyházat.

Kizárólag egyházi megrendelésre készítette a műveit. Eszköz szeretett volna lenni Isten kezében.

Mi is szeretnénk jó eszközökké válni abban a küldetésben, amelyre a Máriával kötött szeretetszövetségben meghív minket az Üdvözítő. Kedves Csaba, kérünk, imádkozz értünk és velünk, hogy betölthessük ezt küldetésünket!

Moore atya, a római schönstatti centenáriumi ünnepek felelős szervezője így fogalmaz:

„Szeretnénk az egység képét beemelni a centenáriumi ünnepekbe, hogy ez a keresztn válhasson annak az apostoli küldetésnek kifejező eszközévé, amit a Schönstatt-mozgalom az Egyház számára ebben a században is felajánl.”

Ahogy elment, őszintén örülnöm kellene, hogy a szerető Isten a lehető legszebb, legméltóbb módon rendelte magához. Úgy érzem, hogy az egy-szeri és megismételhetetlen földi pályája végén pótolhatatlan úr maradt utána bennem és azokban, akik odafigyeltek rá. Ha erre gondolván tekintetem időnként elhomályosul, az azért van, mert még nem érzek maradék nélküli hálát, önzetlen örömet és boldogságot, úgy érzem, mintha távozásával jobbik énem egy fontos darabkája szakadt volna ki belőlem.

Csaba zárkózott, óvatos, igényes ember volt, nagyon megválogatta a barátait, nehezen nyílt meg mások előtt. Azok közé tartozhattam, akiket megtisztelt barátságával, és egy-egy pohár vörösbor mellett sokat beszélgettünk, elméltünk a világ, a művészet és a hit dolgai felett. Megismerhettem barátait, művésztársait is, láthattam mindennapi küzdelmüket.

Munka közben zenét hallgatott, ami megnyugtatta, felemelte, segítette az alkotásban. Szinte csak az egyházi zenét szerette, fogadta el, és sok, addig előttem ismeretlen művet mutatott meg nekem is. Húsvétkor, évről évre, a budapesti Deák téri evangélikus templomban, meghallgattuk az egyik jó barát, Kampf Salamon vezényletével előadott János-passiót. Utána gratuláltunk Salamonnak, aki egyik tanulmányában kiemeli azt az éneket, ami Bach zenekönyvébe is bekerült: „Légy csendes szívvel, légy békével!” Újra olvasva ezt, most úgy tűnik, mintha Neki, Róla írták volna.

Az egyik vele készült filmben így vélekedik: „Azt tapasztalom, hogy ebben az eszeveszett lármában, amiben élünk, kevés ereje van a beszédnek. Alig van pillanat, amikor érdemes szólni. Amikor szólni kell, csak arról szabad, ami igazán fontos, amire a szóló az életét tette. Engem a művészetben és a művészen kívül nem érdekel más, mint a megfeszített Krisztus. Semmi másról nem fogok szólni többé, mint az Krisztus dicsőségéről. Hívó emberként Isten közelségére vágyom. Társaságát keresem a szentmisében, zsolozsmában az imádságaimban, a családban és a mindennapi munkámban.” („Liturgia és művészet”, MTV, 1998.)

48 dr. Dévay Attila gyógyszerész, egyetemi docens, a Szent Sír Lovagrend tagja

Az ember, különösen az egyházi művekben, valahogy megérzi a hitelességet. Csaba elmélyült, felkészült, alapos alkotó volt. A nehézségei ellenére is egyszerű, világos, természetes rend volt benne és körülötte. Sosem panaszkodott, feltétel nélkül bízott az isteni gondviselés erejében. Úgy élt, cselekedett, ahogy a Fiú fordul az Atya felé, engedelmeskedik és teljesíti kötelességét. Tudom, ahogy ezt az írást most olvassa, szerényen mosolyog, pedig bizony így van ez, sokan tanúsíthatják, akik ismerték Őt.

Az évek alatt kifejlesztett, sajátos, de könnyen felismerhető stílus, gazdag, jellegzetes formavilág mellett talán éppen ez a nyilvánvaló hitelesség fogta meg az erre érzékeny megrendelőket. Nagy utat járt be és tudom, hogy lelke mélyén hiányzott a földi elismerés, de sokkal többet kapott ennél, ami csak nagyon keveseknek adatik meg. Ma már nemcsak itthon, de szerte Európában, számos templomban őrzik, használják áldozati kelyheket, ostensoriumait, ereklyetartóit, főpapi méltóságok viselik keresztjeit.

A szó legtisztább értelmében visszafogott és alázatos volt, keresztény és magyar. Egyik nyilatkozatában így fogalmaz:

– Eddigi tanulmányaim, munkáim során a régi formák már belém ivódtak. A kereszten megjelenő madármotívumokon is érződik az ősi múlttal való kapcsolat, még akkor is, ha a konkrét alakot nem lehet megtalálni egy honfoglalás kori ötvösségről szóló műben sem.

– A magyar múlttal való kapcsolat a missziós kereszt esetében az említetteken túl annak is köszönhető, hogy a feszület eredetileg ereklyetartónak készült a diktatúrák magyar vértanúinak emlékére.

– A feltámadás motívuma tehát a magyar megújulás reményét is jelezné?

– Igen, természetesen. Magyarországon élek, magyarként gondolkodom, magyar az anyanyelvem. A munkáimon keresztül is „magyarul” szólok.

– Az ötvösség „magyar nyelven”...

– Igen, habár le kell szögezmem, hogy ez nem afféle magyarkodás. Az én nyelvhasználatom az ötvösség világában olyan természetesen magyar, ahogy egy magyar költő magyarul ír.”

(Missziós kereszt – magyar életfa, Új ember Familia magazinja, 2007. január, IV. évf. 1. szám, 20. oldal)

Magyar művész készítette Ferenc pápa misekönyvének borítóját

A pünkösdi vigília alkalmával ismét láthatta a nagyvilág azt a misekönyvborítót, amelyet Ozsvári Csaba készített II. János Pál pápa számára, és amelyet azóta XVI. Benedek pápa és most Ferenc pápa is használ.

Tudatosítsuk, hogy azokban a pillanatokban, amikor a pápa az evangéliumos könyvet felemeli, a szeme előtt a Magyarok Nagyasszonya látható, Magyarország címere és magyar szentek képe!

A magyar püspöki kar 1991-ben egy aranyozott könyvborítót ajándékozott magyarországi látogatása alkalmából II. János Pálnak. Az ajándékot XVI. Benedek is használta a nagy ünnepek alkalmából, s most nagy örömünkre az idei húsvétkor Ferenc pápa kezében is feltűnt.

Nem sejtettük, hogy milyen nagy művész lesz belőle. Nehezen jelölném meg pályája csúcsát. Emberi aggyal még nemrég is azt képzeltem, hogy ez a csúcs még messze van. 1991-ben már a magyar egyházművészet meghatározó alakja volt, közösségünkben pedig továbbra is az a halk szavú, mindig jobbra törekvő szerény ember maradt, aki volt. Pedig nem kis dolog volt már akkor, hogy a magyar katolikus egyház éppen az általa készített alkotást ajándékozta II. János Pálnak magyarországi látogatása alkalmából. Később Rauber nuncius volt egyik rendszeres megrendelője, és művei egyre több templomban jelentek meg. A korai és váratlan halál emberi szemmel derékba tört egy felfelé ívelő pályát.

Örvendtünk annak idején a könyvborító sikerének, de mit jelent egy ilyen alkotás a Vatikán mérhetetlen művészeti kincsei között? Csaba is igen visszafogottan gondolt erre, feltételezte, hogy meghúzódik majd valahol az ajándék a sok szépség között.

2008-ban, tehát egy évvel a halála előtt, a következőket írták: „Nem akármilyen elismerésnek számít, ha egy egyházművészeti al-

49 dr. Surján László a KDNP alapító tagja, Európa Parlamenti képviselő

kotás, liturgikus eszköz elnyeri az új pápai szertartásmester, illetve XVI. Benedek pápa tetszését.”

Éppen ezért nagy jelentőségű mozzanat, hogy a húsvétvasárnapi szentmisén azt az evangéliumoskönyv-borítót használták, amit korunk jeles magyar egyházművésze, Ozsvári Csaba ötvös készített még 1991-ben II. János Pál pápa számára.

Egyik oldalán a négy evangélista jelképe és az Isten Báránya ábrázolása szerepel (ez volt látható, amikor az evangélium felolvasása után felmutatták, illetve a Szentatya áldást adott vele), a másikon pedig a Magyarok Nagyasszonya mellett kétoldalt Magyarország, illetve II. János Pál címere, valamint négy magyar szent, István, László, Imre és Gellért alakja díszíti.

A könyvborító korábban is fel-felbukkant pápai miséken, de különösen jelentőségteljesnek minősíthető, hogy az új szertartásmester is használatba vette.

Egyetértek a Vatikáni Figyelő blogírójával, hogy ez jelentős esemény. Hát még ha hozzátesszük, hogy XIV. Benedek pápasága alatt rendszeresen láthattuk ezt a könyvborítót húsvétkor és pünkösdkor is.

Tudatosítsuk, hogy azokban a pillanatokban, amikor a pápa az evangéliumos könyvet felemeli, a szeme előtt a Magyarok Nagyasszonya látható, Magyarország címere, és magyar szentek képe, amint fent már említettük.

Ezek után XVI. Benedek lemondása után ismét arra gondolhatunk, hogy a szép evangéliumoskönyv-borító bekerül az ajándékok, emlékek közé. De mit láttunk!

Az Evangéliumok könyvét most Ferenc pápánk emeli magasba. Kezében az Ozsvári-féle könyvborító!

Milyen kár, mekkora hiba, hogy a sokak által követett szertartások során a kommentátorok erre a „csekélységre” nem tértek ki. Talán nem is tudták. A zavart talán az okozza, hogy az alkotást eredetileg misekönyvborítónak szánták, de a képekből világosan következik, hogy evangéliumoskönyv-bortóként használják. Ez a váltás egyébként csak javára válik az alkotásnak, mert a szertartás során csak az evangéliumos könyvet mutatják fel.

A gőg és a büszkeség teljesen hiányzott Ozsvári Csabából. Talán meg is szidna, hogy az öröm mellett füstölgök is. Pedig ő, aki most 2013-ban, sajnós már csak posztumusz kapott Magyar Örökség-díjat, igazán megérdemli hogy műveit számon tartsuk, és a nemzet is, amelyhez tartozott, büszke lehet arra, hogy milyen értékek születtek itt, Pannóniában.

A II. János Pál pápának készített misekönyv hátoldala, Vatikán, 1991

Gondolatok Ozsvári Csaba művészetéről

Ozsvári Csabára is érvényesek II. János Pál pápa 1999 húsvétján a művészekhez intézett levelének megszólító szavai: „Művészek, Ti a Szépség alkotómesterei vagytok!” Az isteni Szépség megnyilvánulását látom az ismert ötvösművész alkotásainak gazdag tárházában. Első nagy műve, diplomamunkája is egyik legszebb Árpád-kori falusi templomunk (Csempeszkopács) domborműves bronzkapujának elkészítése volt 1987-ben. E monumentális művének eszmeisége, formakincse és díszítettsége teljesen eredeti és egyúttal szimbólumértékű is, mivel maga az Üdvözítő mondta magáról: „Én vagyok az Ajtó.” Ez a templomajtó nyitánya lett műalkotásai sorának, amelyet röviden így lehet jellemezni, krisztocentrikus művészet. Ismét a Szentatya levelét idézem: „Amikor a művész létrehoz egy mesterművet, nem csak alkotását hozza létre, hanem művével leleplezi saját személyiségét is.”

A nemesfémből készült és drágakövekkel ékesített, kegytárgyakká avatott műtárgyak sorában, a magyarországi látogatásakor 1991-ben a Szentatyaának ajándékozott evangéliumos könyv aranyozott ezüst díszborítása tökéletesen kifejezi keresztény hitünk két alappillére: a *mysterium incarnationis* és a *mysterium paschalis*. A díszes keresztbe foglalt Agnus Dei körül az evangélisták szimbólumai a keresztény ikonográfia klasszikus motívumkincsét sajátos stílusban fejezik ki. A hátsó borítón az Istennek Szent Anyja látható, aki egyúttal Boldogasszony Anyánk is, körében a magyar szentek és királyok és Gellért püspök őrt álló figuráival. A 2000. évi Nagy Jubileum során három alkalommal is örömmel láttam Ozsvári Csaba evangéliumos könyvét a pápai misék szertartásain.

A számos liturgikus tárgy Krisztus-központúsága a művész lelkületéből fakad, ígérete szerint ugyanis az isteni Megváltó a tanításban és eucharisztikus áldozatában maradt velünk. További munkáiban az első templomkapu az Oltáriszentséget őrző szentségházak ajtajává finomodott, amint Hévízgyörökön, Vácott, Cegléden, majd a Magyarországi Nunciatúra kápolnájában látható, amelyen a saját vérével kicsi-

⁵⁰ dr. Sziládfy Zoltán pap-tanár, művészettörténész

nyeit éltető pelikánmadár alakja körül Aquinói Szent Tamás Úrnapra írt miseszövegének himnuszából idéz: *Ecce panis angelorum, factus cibus viatorum* – „Imhol angyaloknak étke, vándorutunk erőssége.” E szöveg szó szerint visszhangozza fővárosunk legősibb templomának, a pesti Boldogasszony-egyház egyik reneszánsz pasztofóriumának 1506-ban vésett feliratát.

Ozsvári Csaba kelyhei az európai középkor remekműveinek, a Tassilo-kehelynek, valamint Suki Benedek kelyhének ihletettségében fogantak, ornamentumai és figurális motívumai a Passióra utalnak, melynek szentségi gyümölcse az Eucharisztia. Ez a mélységes misztikus kapcsolat a megváltói szenvedés nagycsütörtök estéjén testamentumként ajándékozott szentségi Kenyérrel és Borral a legkifejezőbbben azon a domborművön jelenik meg, melyet a vértanú Apó Vilmos püspök boldoggá avatási miséjén ajándékoztak a Szentatyának. Itt a *Vir dolorum* sírládjában álló alakja a bizánci eredetű Krisztustípusnak a középkori nyugat ikonográfiájában olyannyira közkedvelt *imago pietatis* háttérében a szőlőfürtökkel, melyek a szebbnél szebb körmeneti kereszteken is feltűnnek. A húsvét misztériuma, a Passió és *Resurrectio* ötvözete a körmeneti kereszteken már *Venantius Fortunatus Vexilla Regis* prodenut kezdetű Szent kereszt-himnuszának a drágakövekkel ékes Krisztus-szőlőtő eszmeiségét idézi: *fulget Crucis mysterium* – „a Kereszt titka tündököl”. Amennyiben a következő évszázadokra fönnmaradnak e becses és szent műtárgyak, ugyanúgy üzenet értékük lesz, mint a hildesheimi Szent Bernwald püspök és ötvösmester műalkotásainak.

A szentek kultuszával kapcsolatos tárgyak is a mester élményvilágából fakadó tudatossággal ugyancsak krisztocentrikusak. Így a hévízgyörki Szent Márton-templom kapudomborművének, illetve a sárospataki Szent Erzsébet ereklyetartó szekrény ajtajának rászorultjaiban az irgalmas szeretetre éhező, didergő Krisztus tekint vissza Mártonra és Erzsébetre. A liturgikus felszerelések legteljesebb együttesét a váci székesegyház számára készítette, ide tartoznak elsősorban a váci püspök Jó Pásztort ábrázoló botja, mellkeresztje, kelyhe és krizmatartó edénye, valamint a váci szeminárium tabernákulumának *Ego sum panis vitae* feliratú, pávákkal és növényi ornamentikával díszített domborműve.

Az Ítéző Krisztus több művön is szerepel, például a pápai nuncius számára készített pásztorboton, ahol az örökifjú Krisztus a ravennai San Vitale-templom apszizmozaikjának Pantokrator-típusát idézi. Az esztergomi evangeliárum Istenszülő-domborművén a gyermek Krisztus anyja ölében mint királyi trónuson országol.

Ozsvári Csaba egészen eredeti, minden sablontól mentes művészetének karakterisztikuma a Krisztus-központú szemlélet, melyet díszítőkedvének finom érzékével szimbolikus növény- és állatfigurákkal ábrázol. Abba a transzcendens világba emeli ötvösművészetének szemlélőit és használóit, amelyből e tárgyak isteni kegyelmet közvetítenek a II. Vatikáni zsinat atyáinak a világ művészeihez intézett felhívása szerint: „A világnak, melyben élünk, szüksége van a szépségre, hogy kétségbeesésbe ne sodródjék. A szépség, éppúgy, mint az igazság, örömet olt az emberi szívbe, és drága gyümölcs, mely ellenáll a mulandóságnak, nemzedékeket köt össze és kapcsolatot teremt a csodálatban. És ez a ti kezeteknek köszönhető.”

Ferenc pápa az evangéliumos könyvvel, 2016 húsvétján

A húsvéti vigília evangeliárium a és Ozsvári Csaba hitvallása

Az idei húsvéti vigília-szertartás során is az Ozsvári-féle evangeliárium volt használatban a Szent Péter-bazilikában. Ez a liturgiai eszköz nem csupán egy igen értékes tárgy, hanem egyben kézzel fogható tanúságtétel is a hitről. Ozsvári Csaba, a magyar ötvösmester remekművéről van szó (1963-2009), melyet a magyar püspökök ajándékoztak II. János Pál pápának 1991-ben, amikor először látogatott el Magyarországra.

Ez az evangeliárium ma már részét képezi a pápai szertartások liturgiai eszközeinek. Korábban XVI. Benedek pápa, jelenleg pedig Ferenc pápa is rendszeresen használja, különösen húsvét vigíliájának és pünkösdnek az ünnepén.

Az első borítót a kereszt középpontjában Isten Bárányának az alakja díszíti, a négy sarokban pedig a négy evangélista szimbólumai láthatók. A hátsó borító Magyarország Nagyasszonyát (*Patrona Hungariae*) ábrázolja, fején a magyar szent koronával. Szűz Mária alakját négy magyar szent veszi körül: Szent István és Szent László királyok, Szent Imre herceg és a mártír Szent Gellért püspök. Magyarország és II. János Pál pápa címere emlékeztet az ajándékozás jeles eseményére.

Ozsvári Csaba, az idejekorán elhunyt ötvösművész, nemcsak liturgikus eszközöket készítő, kiváló mesterember, hanem mindenekelőtt mélyen hívő keresztény volt. Alkotásai is erről tesznek tanúságot. Azt vallotta, hogy az egyházművészetben elengedhetetlenül fontos, hogy a művész minden egyes liturgiai tárgy elkészítésekor újraélje saját, személyes kapcsolatát Istennel.

Így ír róla Karl Josef Rauber bíboros, egyik legnevesebb megrendelője: „Nem engedett az egyénieskedő vagy túl modern törekvéseknek, hanem mindent a hitvalló egyházművészet élő hagyományainak megfelelően alkotott. Ugyanígy az imaélete, egész magatartása, családi élete arról győztek meg, hogy családját egészen Isten akarata

⁵¹ olaszból fordította Dobosiné Rizmayer Rita

szerint vezette, kiváló édesapa és kiváló férj volt.” (lásd: Vértanúink, hitvallóink, XXI/3.)

A volt budapesti nuncius, Rauber bíboros kijelenti továbbá, hogy minden nap imádkozik Ozsvári Csabáért, sőt a közbenjárását kéri: „Meggyőződésem, hogy ennek a családapának a boldoggá avatása nagyban segíthetné mind a magyarországi egyház, mind pedig számos európai család helyzetét. Meg vagyok győződve róla, hogy az ő példaértékű élete áldás lehetne minden katolikus család számára.”

Íme, így válhat élő hitvallássá az az evangéliárium, mellyel Ferenc pápa a húsvéti Vigília során megáldja a híveket.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia posztumusz Pro Ecclesia Hungariae díjat adományozott Ozsvári Csaba ötvösművésznek. A kitüntetéssel a testület Ozsvári Csaba az egyházművészet területén maradandót jelentő liturgikus és szakrális művészi alkotásait, valamint küldetesként megélt munkásságát kívánja elismerni. A díjat Erdő Péter bíboros adta át a művész özvegyének 2009. december 1-jén az MKPK székházában.

Ozsvári Csaba posztumusz Magyar Örökség-díjat kapott, átadása 2013-ban volt.

Posztumusz Magyar Örökség-díj átadása a családnak 2013-ban

A fényképek készítői

Alapfy László: 25., 46. oldal

Dienes Judit: 71. oldal

Fábián Attila: 40., 169. oldal

Széll Balogh Mihály: 42., 54., 59., 87., 93. oldal

Boldog Batthyány László ereklyetartója, Ozsvári Csaba, 2013, Róma

Pelikános tabernákulum (rajz, 2000)

Mennyei Atyánk!

Alázatos szívvel kérünk Téged, legyen meg a Te akaratod.

Mutasd meg nekünk szándékodat, hogy Ozsvári Csaba testvérünk boldoggá avatásával kívánod-e az Egyház nyilvánossága elé állítani tiszta, elkötelezett életét, amellyel Téged és csakis Téged akart szolgálni minden körülmények között.

Szándékod-e az ő példáján keresztül segíteni és felemelni azokat, akik törekszenek rá, hogy munkájukat magas színvonalon végezzék, akik hűségesek a családjukhoz, hazájukhoz, Egyházukhoz? Szeretnéd-e Ozsvári Csaba közbenjárására és példája által segíteni a kenyérkereső családapákat, akik sok nehézség és küzdelem árán adják a családnak az anyagi biztonságot?

Akarod-e Ozsvári Csaba példája által segíteni a művészeket, akik a Te szépségedet és titkaidat teszik számunkra érzékelhetővé, hogy tiszta szívvel csak a Te dicsőségedre alkossanak?

Szent Szűz, imádkozz értünk, hogy felismerjük és kövessük a Jóisten iránymutatását!

Ámen

